

Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

Gemeente Nuenen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	4
Algemene inleiding	5
Algemene toelichting en inleiding bij programma's	7
Programma 1. Bestuur, veiligheid en dienstverlening	8
Programma 2. Sociaal domein	19
Programma 3. Samenleving	30
Programma 4. Leefomgeving	36
Programma 5. Financiën en organisatie	51
Paragrafen	56
Lokale heffingen	57
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	64
Onderhoud kapitaalgoederen	76
Financiering	82
Bedrijfsvoering	86
Verbonden partijen	89
Inleiding	89
Gemeenschappelijke regelingen	89
Vennootschappen en coöperaties	98
Stichtingen en verenigingen	99
Grondbeleid	102
Wet open overheid	108
Verplichte en eigen beleidsindicatoren	109
Financiële begroting	114
Overzicht van baten en lasten	115
Toelichting overzicht van baten en lasten	117
Toelichting verschillen per programma	117
Overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten	118
Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	122
Uiteenzetting van de financiële positie	123
Geprognosticeerde balans	123
EMU-saldo	123
Jaarlijks terugkerende arbeidskosten	123
Overzicht van investeringen	124
Reserves en voorzieningen	129
Overzicht van reserves en voorzieningen	129
Toelichting op de reserves	130
Toelichting op de voorzieningen	134
Toelichting op de financiële positie	137
Bijlagen	138
Overzicht van baten en lasten per taakveld	139
Vaststellingsbesluit	142
Aangenomen amendementen	143

Voorwoord

Voor u ligt de programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 van de gemeente Nuenen, Gerwen en Nederwetten. Deze begroting is gebaseerd op de uitgangspunten uit de kaderbrief 2027 die ter informatie aan de gemeenteraad is verzonden en op de hoofdlijnen uit het coalitieakkoord Verantwoord Vooruit.

De programmabegroting 2027 heeft in belangrijke mate een beleidsarm karakter. We zetten de ingezette koers voort en bieden ruimte aan de uitvoering en afronding van beleid, projecten en verplichtingen die eerder al in gang zijn gezet. Er is slechts een beperkt aantal beleidsaanpassingen opgenomen. Deze aanpassingen zijn noodzakelijk om in 2027 verder vorm te kunnen geven aan de toekomst van Nuenen. Daarnaast zijn in deze begroting de autonome ontwikkelingen verwerkt. Dit zijn ontwikkelingen waarop de gemeente geen of slechts beperkte invloed heeft en de financiële gevolgen van eerder gemaakte keuzes en bestaande verplichtingen.

Hiermee staat de begroting nadrukkelijk in het teken van stabiliteit en van zaken op orde. In het coalitieakkoord Verantwoord Vooruit is gekozen voor een langetermijnvisie die richting geeft aan de ontwikkeling van Nuenen. Deze visie vormt een strategisch kader en brengt samenhang in thema's als veiligheid, wonen, voorzieningen, mobiliteit, economie, zorg en de leefomgeving. Daarbij geldt dat de visie met daarin strategische keuzes richtinggevend is, maar ook ruimte biedt om in te spelen op veranderende omstandigheden. Wij streven ernaar de Toekomstvisie Nuenen 2050 voor de zomer van 2027 vast te stellen.

Dat betekent niet dat we in 2027 een pas op de plaats maken. We blijven werken aan een gemeente waarin het prettig wonen, werken en leven is. In 2027 gaan we door met de uitvoering van beleid en ronden we een aantal grote en voor Nuenen belangrijke projecten af. We zorgen in 2027 voor proactieve communicatie over deze resultaten en over wat we daarnaast nog meer doen als gemeente. Zichtbaar en benaderbaar zijn voor onze inwoners en ondernemers is en blijft daarbij een speerpunt.

Ook regionale samenwerking blijft van belang. De ontwikkelingen in de Brainportregio hebben rechtstreeks gevolgen voor Nuenen, onder meer op het gebied van wonen, mobiliteit, economie, arbeidsmarkt, zorg, voorzieningen en energie. Daarom blijven we actief samenwerken en een belangrijke gesprekspartner binnen onder andere de Metropoolregio Eindhoven (MRE), het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en andere regionale samenwerkingsverbanden.

De gemeente Nuenen is een groeiende toekomstbestendige gemeente waar een goede groene leefomgeving, sterke gemeenschappen en goede voorzieningen de fundamenteen vormen. Met deze programmabegroting leggen we een solide basis voor 2027. Financiële verantwoordelijkheid is daarbij een randvoorwaarde. De komende jaren staan we voor grote financiële uitdagingen. We zullen daarom keuzes voorbereiden en moeten maken die financieel verantwoord en uitlegbaar zijn om ook op de lange termijn een sterke en financieel gezonde gemeente te blijven.

College van burgemeester en wethouders van gemeente Nuenen, Gerwen en Nederwetten

Algemene inleiding

Totaaloverzicht

De uitwerking van kadernota, autonome ontwikkelingen en bestaand beleid, zoals in het voorwoord beschreven, is samengevat in onderstaand overzicht. Bij de betreffende programma's is op alle budgetaanpassingen een toelichting gegeven. Een negatief getal geeft een nadeel en een positief getal geeft een voordeel ten opzichte van de huidige begroting aan.

Verloop begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo vanuit meerjarenraming 2026-2029 inclusief wijzigingen	-52.455	-1.692.241	-1.235.533	-941.868
Autonome ontwikkelingen zoals opgenomen in kaderbrief 2027 (m.n. GR VRBZO en regionale mobiliteitsplannen)	-331.708	-367.393	-350.545	-345.811
Incidentele dekking vanuit algemene reserve bouwgrondexploitatie (regionale mobiliteitsplannen, 4 jaar)	210.000	210.000	210.000	210.000
Incidentele dekking vanuit algemene reserve (onderhoud woonwagens, 2 jaar)	35.000	35.000	0	0
Saldo meerjarenbegroting 2027-2030 inclusief kaderbrief	-139.163	-1.814.634	-1.376.078	-1.077.679
Aanvullende autonome ontwikkelingen:				
Meicirculaire 2026 structureel	371.482	331.863	202.305	220.206
Actualisatie kapitaallasten door actualisatie planning investeringen	562.390	79.834	-17.507	46.236
Stelpost hogere kapitaallasten renovatie Klooster	pm	pm	pm	pm
Uitstel nieuw gemeentehuis	200.000	0	0	0
Herziene renteberekening	13.755	287.229	-175.701	-233.039
Begroting 10 vd jeugd (bovenop indexering)	-51.689	-51.689	-51.689	-51.689
Voortzetting wijk GGD vroegsignalering	-100.000	0	0	0
Herrekening OZB	60.000	60.000	60.000	60.000
Herrekening afvalstoffenheffing (m.n. achterblijvende btw)	55.889	55.856	55.824	55.787
Herrekening rioolheffing (m.n. achterblijvende btw)	-156.102	-156.102	-156.102	898
Stelpost onderuitputting kapitaallasten	203.117	150.566	176.463	36.370
Stelpost lagere index salarissen 2027 van 4,2% naar 3,5%	91.000	91.000	91.000	91.000
Kleine wijzigingen < € 50.000	-164.330	-39.584	-54.584	-39.584
Saldo meerjarenbegroting 2027-2030 inclusief autonome ontwikkelingen	946.349	-1.005.661	-1.246.069	-891.494
Beleidsaanpassingen:				
Formatie-uitbreiding sociaal domein	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
Formatie-uitbreiding strategisch adviseur	-120.000	-120.000	-120.000	-120.000
Formatie-uitbreiding BOA	-82.000	-82.000	-82.000	-82.000
Opstellen Toekomstvisie 2050	-100.000	0	0	0
Saldo meerjarenbegroting 2027-2030 inclusief beleidsaanpassingen	244.349	-1.607.661	-1.848.069	-1.493.494

Het verkort overzicht en presentatie structureel begrotingssaldo is als volgt:

Totaaloverzicht	2027	2028	2029	2030
Saldo baten en lasten vanuit begroting 2026-2029	0	-1.622.884	-1.141.044	-771.866
Begrotingswijzigingen raadsbesluiten na vaststelling begroting 2026 (tot en met september 2026)	-52.455	-69.357	-94.489	-170.002
Saldo baten en lasten begroting inclusief wijzigingen	-52.455	-1.692.241	-1.235.533	-941.868
Aanpassingen begroting 2027-2030	296.804	84.580	-612.536	-551.626
Nieuw saldo baten en lasten	244.349	-1.607.661	-1.848.069	-1.493.494

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
Lasten exclusief mutaties reserves	76.070.590	78.532.763	79.978.657	82.237.778
Baten exclusief mutaties reserves	75.671.393	76.763.681	78.112.140	80.725.836
Geraamd saldo van baten en lasten	-399.197	-1.769.082	-1.866.517	-1.511.942
Toevoegingen aan reserves (-)	363.700	466.350	574.323	574.323
Onttrekkingen aan reserves (+)	1.007.246	627.771	592.771	592.771
Geraamd resultaat	244.349	-1.607.661	-1.848.069	-1.493.494
Incidentele lasten (excl. reservestortingen)	6.109.975	5.499.350	5.649.323	5.648.323
Incidentele baten (excl. reservestortingen)	5.050.000	5.123.000	5.200.000	5.199.000
Incidentele toevoegingen reserves	175.000	175.000	175.000	175.000
Incidentele onttrekkingen reserves	976.475	636.350	709.323	709.323
Saldo van incidentele baten en lasten	-258.500	85.000	85.000	85.000
Structureel begrotingssaldo	502.849	-1.692.661	-1.933.069	-1.578.494

Algemene toelichting en inleiding bij programma's

Deze begroting bestaat uit 5 te realiseren programma's, te weten:

1. Bestuur, veiligheid en dienstverlening
2. Sociaal domein
3. Samenleving
4. Leefomgeving
5. Financiën en organisatie

De toelichting in het programma wordt gedaan middels de drie 'wat'-vragen:

- Wat willen we bereiken? (vertaald naar beoogd maatschappelijk effect en doelstellingen)
- Wat gaan we ervoor doen?
- Wat gaat het kosten?

In het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' staan de realisatie 2025 en de begrote baten, lasten en saldo voor de jaren 2026 tot en met 2030. De programma's zijn opgedeeld in taakvelden. Deze taakvelden zijn wettelijk voorgeschreven.

Afsluitend is een overzicht opgenomen met de voorgestelde financiële aanpassingen van dat programma.

Programma 1. Bestuur, veiligheid en dienstverlening

Inleiding

Dit programma betreft de bijdrage die wordt geleverd op het gebied van openbare orde en veiligheid, brandweer en rampenbestrijding om inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig te laten voelen en veiligheid te bieden.

Dit programma betreft tevens de inspanningen op het gebied van een toegankelijke, betrouwbare en bestendige dienstverlening. Het bestuur wil sterk en betrokken zijn en draagt bij aan een open communicatie, het maken van duidelijke keuzes en een samenwerking met inwoners en organisaties om draagvlak te creëren voor besluiten.

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Bestuur dat in verbinding staat en samen werkt met anderen	1. Beter samenspel raad, college en ambtelijke organisatie 2. Meer van de buitenwereld naar binnen halen 3. Beter participatie(beleid) 4. Doelgerichtere regionale samenwerking 5. Betere informatieverstrekking
Gemeente waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen	6. Ervaren veiligheid door inwoners niet lager dan nu 7. Gerichter toezicht houden en handhavend optreden in aandachtsgebieden
Digitale inclusie, waarbij iedereen kan deelnemen aan de digitale samenleving	8. Meer ondersteuning voor inwoners bij de digitale benadering van onze producten en diensten
Passende dienstverlenings-vormen, waarbij iedereen contact kan leggen met de gemeente via het dienstverleningskanaal dat de voorkeur heeft	9. Betere mogelijkheden om contact met de gemeente te leggen door dienstverleningskanalen uit te breiden en op elkaar af te stemmen
Klanttevredenheid door snelle, persoonlijke en oplossingsgerichte dienstverlening, waarbij duidelijk is waar men aan toe is	10. Optimalere processen met focus op doorlooptijden, wachttijd, verwerkingstijd en afhandeltermijn
Maximale zelfredzaamheid bij inwoners binnen hun eigen mogelijkheden	11. Meer bewustwording creëren over o.a. babbeltucs, brandveiligheid en digitale weerbaarheid 12. Betere bescherming van kwetsbare groepen inwoners tegen de gevaren van mensenhandel (uitbuiting)

Beleidskaders

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Reglement dorps- en wijkraden, gemeente Nuenen c.a. 2025	2025 e.v.	november 2025 (door college)	onbepaald
GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Dienst Dommelvallei	2025 e.v.	april 2025	onbepaald
Samenwerkingsakkoord 2023 - 2026 Metropoolregio Eindhoven	2023 - 2026	april 2023 (vastgesteld door algemeen bestuur)	2027
Samenwerkingsagenda 2023 Stedelijk Gebied Eindhoven	2023 e.v.	april 2023	onbepaald
Participatieverordening Gemeente Nuenen 2025	2025 e.v.	december 2025	onbepaald
Verordening burgerinitiatief gemeente Nuenen c.a. 2025	2025 e.v.	juni 2025	onbepaald
Wijzigingsverordening Inspraakverordening	2023 e.v.	maart 2023	onbepaald
Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad gemeente Nuenen c.a. 2025	2025 e.v.	februari 2025	2027
Het Nuenense BOB-model	2022 e.v.	februari 2022	onbepaald
Verordening rekenkamer gemeente Nuenen c.a. 2026	2026 e.v.	juni 2026	onbepaald
Verordening Auditcommissie 2020	2023 e.v.	juni 2023	onbepaald
Procesafspraken handhaving integriteit van het gemeentebestuur van Nuenen c.a. 2026	2026 e.v.	april 2026	onbepaald
Gedragscode voor raads- en commissieleden van de gemeente Nuenen c.a. 2026	2026 e.v.	april 2026	onbepaald
Gedragscode voor burgemeester van de gemeente Nuenen c.a. 2026	2026 e.v.	april 2026	onbepaald
Gedragscode voor wethouders van de gemeente Nuenen c.a. 2026	2026 e.v.	april 2026	onbepaald
Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning gemeente Nuenen c.a. 2024	2024 e.v.	februari 2024	onbepaald
Regeling klachtenbehandeling Nuenen 2024	2024 e.v.	maart 2024	onbepaald
Regeling voor behandeling van bezwaarschriften Nuenen 2024	2024 e.v.	maart 2024	onbepaald
Kadernota Veiligheid 2019-2022 (Integraal Veiligheidsplan)	2019-2022	juli 2019	2027
Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Nuenen c.a.	2020	juli 2020	2027
Regionaal Risicoprofiel VRBZO	2025-2028	Vastgesteld door AB VRBZO	2028
Regionaal Beleidsplan VRBZO	2027-2030	Vastgesteld door AB VRBZO	2030
Regionaal Crisisplan VRBZO	2024-2027	Vastgesteld door AB VRBZO	2027

Wat gaan we ervoor doen?

Bestuur dat in verbinding staat en samen werkt met anderen

1. Beter samenspel raad, college en ambtelijke organisatie

Het nieuwe gemeentebestuur wil sterk en betrokken zijn. Daarom wordt ingezet op open communicatie, duidelijke keuzes en samenwerking met inwoners en organisaties om zodoende draagvlak te creëren voor de besluiten die genomen worden. Het bestuur wil bouwen aan vertrouwen en wil dat inwoners zich gehoord voelen. Daarvoor is van belang dat vanuit het college en de ambtelijke organisatie een eenduidige boodschap wordt gecommuniceerd. Dat vraagt om heldere keuzes en interne afstemming.

De raad heeft besloten om een werkgroep Actualiseren werkwijze raad in te stellen. Als uit deze werkgroep voorstellen komen die het college en/of ambtelijke organisatie aangaan, dan pakken we dit op.

Door middel van beeldvormende avonden willen we de raad en onze inwoners en organisaties informeren over welke besluiten in voorbereiding zijn en hen de gelegenheid geven om aandachtspunten naar voren te brengen die wij mee kunnen nemen in onze voorbereiding op besluitvorming.

We gaan een toekomstvisie 2050 voor Nuenen opleveren. Deze visie moet de basis vormen voor ontwikkeling van onze gemeente en richting geven aan te nemen besluiten in samenhang met en over de volle breedte van beleid. In 2026 starten we met de voorbereiding en het uitlijnen van het proces, zodat de resultaten idealiter in het voorjaar van 2027 voorgelegd kunnen worden aan de raad en meegenomen kunnen worden in de kadernota 2027. Wij verwachten dat de toekomstvisie helpend zal zijn in en bij de voorbereiding van besluitvorming en daarmee een bijdrage kan leveren aan het samenspel.

2. Meer van de buitenwereld naar binnen halen

We willen weten wat er speelt en leeft onder onze inwoners en ondernemers, zodat we daar in onze afwegingen en communicatie rekening mee kunnen houden. We blijven daarom actief in gesprek met inwoners, bedrijven, verenigingen en maatschappelijke organisaties, onder andere door (participatie)bijeenkomsten, (bedrijfs)bezoeken en door aanwezig te zijn bij activiteiten en evenementen. Door goed te luisteren, zichtbaar en aanspreekbaar te zijn en terug te koppelen wat we met inbreng doen, zorgen we ervoor dat de ideeën, wensen en behoeften van de inwoners en ondernemers beter doorwerken in onze plannen en keuzes.

Ook de invulling van de beeldvormende avonden binnen het BOB-model bieden mogelijkheden om informatie, ideeën en standpunten van onze inwoners en organisaties binnen te halen. De raad heeft aangegeven dat er behoefte is om aan deze avonden ook andere invullingen te kunnen geven. De werkgroep actualiseren werkwijze wordt gevraagd met suggesties en verbetervoorstellen te komen.

3. Beter participatie(beleid)

Na de unanieme vaststelling van het participatiebeleid en de participatieverordening eind 2025 zijn we in 2026 gestart met de implementatie van onze nieuwe manier van werken. Daarmee hebben we een belangrijke stap gezet naar een gemeente waarin participatie een vanzelfsprekend onderdeel is van beleid, projecten en uitvoering. De participatieadviseur vervult hierin een verbindende, stimulerende en adviserende rol en helpt de nieuwe werkwijze duurzaam te verankeren binnen onze organisatie. In 2027 bouwen we hier doelgericht op voort. We zorgen ervoor dat participatie een steeds vanzelfsprekender onderdeel wordt van ons dagelijks handelen en dat collega's beschikken over de juiste kennis, vaardigheden en praktische hulpmiddelen om inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties vroegtijdig en op een passende manier te betrekken. We ontwikkelen en actualiseren formats, handreikingen en trainingen en adviseren proactief bij beleids- en uitvoeringsprojecten.

Daarnaast versterken we de verbinding tussen inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeente. We zoeken actief de samenwerking op, zowel binnen onze gemeente als met andere overheden, zodat we kennis en ervaringen delen en van elkaar leren. Zo geven we verder uitvoering aan het participatiebeleid en werken we aan een open, lerende organisatie waarin samenwerking en betrokkenheid vanzelfsprekend zijn.

4. Doelgerichtere regionale samenwerking

Het leven van onze inwoners speelt zich steeds meer af binnen de hele regio en beperkt zich niet tot de gemeentegrenzen. Binnen de regio is sprake van één daily urban system. Daarnaast zijn veel maatschappelijke opgaven complex, samenhangend en gemeentegrensoverschrijdend. Daar komt nog bij dat de Brainportregio een enorme groei doormaakt. Als regio hebben we de uitdaging om deze groei in goede banen te leiden. De Brainportregio heeft als ambitie uitgesproken om een regio te zijn waarin mensen prettig kunnen wonen in een gezonde, groene leefomgeving en waar iedereen de kans krijgt om mee te doen en bij te dragen aan een sterke, toekomstbestendige economie. Daarom is het logisch om op regionaal niveau met elkaar samen te werken, omdat we samen, als geheel, meer kunnen bereiken. Dit geldt voor vrijwel alle beleidsterreinen.

Samenwerking is geen keuze, maar een noodzaak. Daarom zoeken we actief de samenwerking in de regio op. Binnen de samenwerking Metropoolregio Eindhoven (MRE) willen we een serieuze, actieve en betrokken partner zijn op bestuur-, raads- en ambtelijk niveau. Ambtelijk en bestuurlijk zijn we in de gremia van de MRE vertegenwoordigd en gaan we een actieve bijdrage leveren. Overigens verschuift de focus van de MRE-samenwerking van het ontwikkelen van visie, strategie en kaders naar realisatie van de opgaven en de afspraken in het Beethoven convenant.

In 2025 is de Dienst Dommelvallei omgezet in een bedrijfsvoeringsorganisatie, zodat de dienst nog meer 'van, voor en door' de drie gemeenten wordt. In 2027 wordt verder gebouwd aan een toekomstbestendige en flexibele organisatie die effectief inspeelt op de behoeften van de drie gemeenten, naast Nuenen, Geldrop-Mierlo en Son en Breugel. Daarmee moet de dienstverlening, de samenwerking en de slagkracht tussen de gemeenten en de Dienst Dommelvallei versterkt worden.

5. Betere informatieverstrekking

In 2027 werken we aan een nieuw communicatiebeleid. We willen als gemeente zichtbaar en herkenbaar zijn en de inwoners en ondernemers op een eigentijdse en effectieve manier bereiken. Communicatie is daarom meer dan alleen informatievoorziening: het is een belangrijk instrument om de verbinding tussen de gemeente en de samenleving te behouden en te vergroten. We ontwikkelen daarom een duidelijke visie op hoe, waarover en met wie we communiceren en vertalen deze visie naar een samenhangend en toekomstbestendig communicatiebeleid.

In dit beleid spelen we actief in op veranderingen in de samenleving en op de snel veranderende mogelijkheden van digitale communicatie. We onderzoeken nieuwe communicatiekanalen en -vormen en maken bewuste keuzes in de manieren waarop we de verschillende ontvangers bereiken. Niet het kanaal of het middel staat centraal, maar dat wat onze inwoner nodig heeft om de boodschap te kunnen ontvangen. We versterken onze vaardigheden op het gebied van onlinecommunicatie, storytelling en visuele content en zetten data en inzichten steeds beter in om het bereik en de effectiviteit van onze communicatie te vergroten.

Open, heldere en tijdige communicatie blijft daarbij de basis. We communiceren begrijpelijk, transparant en passend bij de ontvanger. We leggen niet alleen uit wat we doen, maar ook waarom we bepaalde keuzes maken. Daarmee geven we concreet invulling aan de ambitie uit het coalitieakkoord om transparanter te zijn en inwoners beter mee te nemen in ontwikkelingen en besluitvorming. Omgevingsbewust werken is daarbij cruciaal: we weten wat er leeft en laten die signalen meewegen in onze communicatie. Verder wordt (nog) proactiever communiceren een belangrijk speerpunt in ons beleid. We laten zien wat we als gemeente allemaal doen en wat we bereiken. Dit betekent dat we proactief communiceren over successen en mijlpalen. We vertellen het verhaal achter onze projecten en laten zien wat deze betekenen voor inwoners en ondernemers. Met aansprekende, vooral visuele content maken we resultaten zichtbaar en versterken we de herkenbaarheid van de gemeente.

Concreet betekent dit ook dat we in 2027 onze onlinekanalen verder ontwikkelen. Zo bouwen we het gebruik van Instagram verder uit en blijft Facebook een belangrijk kanaal om inwoners te bereiken. We zetten social media gericht en strategischer in en benutten waar nodig betaalde promotie om belangrijke boodschappen, projecten en participatietrajecten onder de aandacht te brengen bij een groter en specifiek publiek. Ook de gemeentelijke website wordt vernieuwd. De aanbesteding van een nieuw contentmanagementsysteem, die in 2026 is gestart, wordt in 2027 afgerond. De website vormt de basis voor onze moderne en gebruiksvriendelijke (digitale) informatievoorziening. Digitale toegankelijkheid is daarbij een randvoorwaarde. Iedereen moet gemeentelijke informatie gemakkelijk kunnen vinden en begrijpen, ook inwoners die minder taalvaardig zijn of een beperking hebben. Tegelijkertijd blijven we ook offline zichtbaar en bereikbaar. We blijven de gemeentelijke berichten publiceren in Rond de Linde en gebruiken dit medium gericht voor informatie die voor inwoners relevant is. Daarnaast ondersteunen we met korte berichtgeving initiatieven en activiteiten die bijdragen aan een weerbare samenleving en die een preventieve werking hebben.

Daarnaast versterken we de directe communicatie met inwoners. In 2027 maken we structureler gebruik van online e-mailnieuwsbrieven, onder andere rondom projecten en ontwikkelingen die inwoners direct raken. Ook participatie en communicatie rondom belangrijke ontwikkelingen worden nadrukkelijker met elkaar verbonden. Zo zorgen we ervoor dat inwoners niet alleen weten wat er gebeurt, maar zich ook beter gehoord en betrokken voelen.

Wat gaan we ervoor doen?

Gemeente waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen

6. Ervaren veiligheid door inwoners niet lager dan nu

Nuenen wil een gemeente zijn waar inwoners, ondernemers en bezoekers veilig zijn en zich veilig voelen. In vergelijking met andere gemeenten in de politieregio Oost-Brabant is Nuenen relatief veilig en dat willen we ook houden. In onze aanpak streven we naar een juiste balans tussen repressie, zorg en preventie.

In 2026 is de Veiligheidsmonitor uitgevoerd. De uitkomsten hiervan geven inzicht in de veiligheidsbeleving en veiligheidsproblematiek binnen onze gemeente en vormen een belangrijke basis voor het Integraal Veiligheidsplan (IVP) en het bijbehorende uitvoeringsplan die in 2027 worden opgesteld. Naar verwachting wordt het Regionaal Veiligheidsplan (RVP) Oost-Brabant voor de periode 2027-2028 verlengd. De lokale prioriteiten worden hierop afgestemd, zodat zij aansluiten bij de gezamenlijke regionale veiligheidsopgaven. In het huidige RVP zijn 5 thema's geprioriteerd namelijk Zorg en Veiligheid, Digitale Veiligheid, Maatschappelijke onrust, Ondermijning en Mensenhandel. De uitgangspunten voor regionale samenwerking en de vijf geprioriteerde thema's blijven in Oost-Brabant voor de periode 2027-2028 behouden.

In 2027 werken we verder aan het basisoniveau van een weerbare overheid zoals beschreven in de Brabantse Norm Weerbare Overheid. Als vervolg op het vergroten van de interne bewustwording over ondermijning nemen we in 2027 onze inwoners en bedrijven mee in het onderwerp ondermijning. Het doel is om inwoners en bedrijven verder bekend te maken met signalen van ondermijning op een laagdrempelige en persoonlijke wijze, met extra aandacht voor de doelgroep agrariërs.

Ook in 2027 passen we actief de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) toe, zoals beschreven in de Brabantse Norm Weerbare Overheid. Het eigen Bibob-onderzoek wordt uitgevoerd bij onder andere subsidies, verstrekken van overheidsopdrachten, alcoholvergunningen en omgevingsvergunningen. We zetten in op behoud van kennis en vaardigheden en op de regionale samenwerking binnen de Dommelstroomgemeenten en met het RIEC. De samenwerking met de Dommelstroomgemeenten ziet daarbij toe op lessen geleerd uit casuïstiek.

De VNG werkt aan een integrale herziening van de Model-Apv, welke wordt verwacht en wordt aangeboden aan gemeenten in het laatste kwartaal 2026. In 2027 zal een actualisatie van de Apv worden voorbereid ter vaststelling door de gemeenteraad. Hierin zullen ook de actualisaties worden meegenomen van nieuwe wetgeving zoals de Wet veilige jaarwisseling.

In 2027 geven we verder vorm aan een integrale aanpak van woonoverlast en ongewenst verhuurgedrag.

7. Gerichter toezicht houden en handhavend optreden in aandachtsgebieden

In de zoektocht naar een goede balans tussen repressie, zorg en preventie, speelt handhaving een belangrijke rol. We streven naar een optimaal effect door een goede afgestemde toepassing van bestuurlijke en strafrechtelijke interventies in combinatie met maatregelen gericht op (na)zorg en preventie. In 2027 blijven we de samenwerking met onze ketenpartners (zoals de Politie, Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst) opzoeken en waar nodig gezamenlijk integrale controles uitvoeren, onder andere in het buitengebied.

In 2026 is onder de vlag van het Dommelstroom Interventie Team (DIT) een convenant opgesteld waarin de nieuwe kaders, gezamenlijke doelen en samenwerkingsafspraken met betrekking tot bestuurlijke handhaving zijn vastgelegd. Tevens is er een governancestructuur ingericht op strategisch, tactisch en operationeel niveau, waarin de betrokken partners actief participeren. De samenwerking binnen deze structuur is gericht op het uitvoeren van gezamenlijke interventies, het structureel delen van kennis en het ontwikkelen en toepassen van eenduidig beleid in de regio. In 2027 worden controles uitgevoerd, onder de vlag van het DIT, met verschillende thema's zoals bijvoorbeeld het buitengebied. De thema's worden gekozen op basis van actualiteit en risico's binnen de 6 Dommelstroomgemeenten. Daarnaast vinden er reguliere gemeentelijke toezicht- en handavingscontroles plaats, conform het gemeentelijke uitvoeringsprogramma en vastgestelde Uitvoerings- en Handavingsstrategie Fysieke Leefomgeving 2024-2028.

De werking van het burgemeestersbesluit, voor de exploitatievergunningplicht van autobranche gerelateerde bedrijven op bedrijventerrein Eeneind, wordt qua planning verlengd. De handhaving van autobranche gerelateerde bedrijven, die zich nieuw vestigen in het gebied en geen exploitatievergunningaanvraag hebben ingediend, wordt voortgezet. In december 2026 wordt een nieuw burgemeestersbesluit voor cameratoezicht op Eeneind II genomen, zodat dit onderdeel blijft uitmaken van de instrumentenmix om het bedrijventerrein veiliger te maken.

Wat gaan we ervoor doen?

Digitale inclusie, waarbij iedereen kan deelnemen aan de digitale samenleving

8. Meer ondersteuning voor inwoners bij de digitale benadering van onze producten en diensten

We bieden onze onlinedienstverlening toegankelijk, begrijpelijk en gebruiksvriendelijk aan. We blijven de toegankelijkheid van onze website en digitale diensten verbeteren door regelmatig te toetsen op toegankelijkheidsrichtlijnen, zodat deze platforms voor zoveel mogelijk mensen bruikbaar zijn.

Wat gaan we ervoor doen?

Passende dienstverlenings-vormen, waarbij iedereen contact kan leggen met de gemeente via het dienstverleningskanaal dat de voorkeur heeft

9. Betere mogelijkheden om contact met de gemeente te leggen door dienstverleningskanalen uit te breiden en op elkaar af te stemmen

We ontwikkelen onze dienstverlening vanuit een multi-channel benadering, waarbij inwoners zelf kunnen kiezen hoe zij contact opnemen met de gemeente. Hiervoor blijven we onze systemen optimaliseren, medewerkers doorontwikkelen en nieuwe technologieën onderzoeken en waar mogelijk inzetten zodat contactmogelijkheden als telefoon, balie, website, digitale formulieren, chat en e-mail eenvoudig en goed bereikbaar zijn. Door klantbehoeften en gebruikgegevens te monitoren, blijven we onze dienstverlening afstemmen op de voorkeuren van inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Klanttevredenheid door snelle, persoonlijke en oplossingsgerichte dienstverlening, waarbij duidelijk is waar men aan toe is

10. Optimalere processen met focus op doorlooptijden, wachttijd, verwerkingstijd en afhandeltermijn

We optimaliseren onze werkprocessen om inwoners sneller en beter van dienst te kunnen zijn. Daarbij richten we ons op het optimaliseren van doorlooptijden, het beperken van wachttijden en het verbeteren van de dienstverlening. We digitaliseren en standaardiseren waar mogelijk processen, verbeteren de samenwerking tussen teams en streven naar tevreden inwoners. Door klanttevredenheidsonderzoeken uit te voeren krijgen we inzicht in de beleving van onze inwoners. Door inzichten van onze inwoners te combineren met interne signalen uit de dienstverlening, pakken we beide aspecten integraal aan. Op deze wijze versterken we de samenhang en volledigheid van onze aanpak.

Wat gaan we ervoor doen?

Maximale zelfredzaamheid bij inwoners binnen hun eigen mogelijkheden

11. Meer bewustwording creëren over o.a. babbeltrucs, brandveiligheid en digitale weerbaarheid

Inwoners van Nuenen blijven steeds vaker langer thuis wonen. Dit gaat gepaard met allerlei veiligheidsrisico's van dien. We zetten steeds meer in op preventie(campagnes). De opkomst van bijvoorbeeld digitale fraude neemt landelijk toe. Hier moeten we onze inwoners zo zelfredzaam als mogelijk in maken. Goede lokale bewustwordingscampagnes zetten we in 2027 wederom in voor de thema's digitale weerbaarheid, brandveiligheid en babbeltrucs.

12. Betere bescherming van kwetsbare groepen inwoners tegen de gevaren van mensenhandel (uitbuiting)

De preventie en aanpak van mensenhandel (uitbuiting) blijft in 2027 onder de aandacht. Regionaal liggen er afspraken dat elke gemeente de aanpak van mensenhandel borgt in de organisatie. Bij het uitvoeren van (integrale) controles is hier al aandacht voor en dat zal in 2027 worden voortgezet. Mensenhandel is ook een van de 5 prioriteiten van het Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant waarop een gezamenlijke, integrale aanpak nodig is. Dit plan is een versterking en aanvulling op het lokaal veiligheidsbeleid. Volgens planning zal het Regionaal Veiligheidsplan voor de periode 2027-2028 worden verlengd. De lokale prioriteiten worden hierop vervolgens afgestemd, zodat zij aansluiten bij de gezamenlijke regionale veiligheidsopgaven.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

Dommelvallei voert voor de gemeente taken uit op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening. Met de overgang naar een bedrijfsvoeringsorganisatie in 2025 is een nieuwe organisatiestructuur ingericht en zijn in een bedrijfsplan concrete verbeterdoelen vastgesteld. In 2027 bouwen we hierop voort. We voeren het bedrijfsplan verder uit en zetten de ingezette verbeteracties voort, met als doel de dienstverlening en bedrijfsvoering verder te professionaliseren en de samenwerking tussen de DDV en de gemeenten te versterken.

Een belangrijk onderdeel hiervan is de verdere uitvoering van de Bestuursopdracht IV. De opdracht is om te voldoen aan wet- en regelgeving, onze dienstverlening aan inwoners te verbeteren en tegelijkertijd het gebruiksgemak voor onze medewerkers te vergroten. Een goede informatievoorziening is daarvoor onmisbaar. Systemen, processen en mensen moeten elkaar versterken en ervoor zorgen dat we onze wettelijke taken en gemeentelijke dienstverlening betrouwbaar, efficiënt en toekomstbestendig kunnen uitvoeren.

Eind 2026 is de gewenste Soll-situatie opgeleverd: een gezamenlijk beeld van het meest optimale en gewenste informatievoorzieningslandschap voor de DDV en de gemeenten. In 2027 werken we aan een concreet plan uit om deze gewenste situatie te realiseren en zetten vervolgens de eerste stappen in de uitvoering. Daarbij kijken we niet alleen naar de systemen en de techniek, maar ook naar processen, samenwerking, kennis en vaardigheden van medewerkers. Bij de verdere uitwerking houden we heel nadrukkelijk ook rekening met informatie- en digitale veiligheid, uitvoerbaarheid, haalbaarheid en voldoende draagvlak binnen de organisaties.

Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Binnen de Metropoolregio Eindhoven (MRE) werken we samen aan regionale opgaven op het gebied Wonen en ruimte, Economie, Mobiliteit, Energietransitie en Vitale groene leefomgeving. We bepalen gezamenlijk de strategie c.q. koers voor de toekomst om zodoende tot een evenwichtige ontwikkeling van de regio te komen. Deze strategie/koers dient vervolgens subregionaal en lokaal verankerd en uitgevoerd te worden. Binnen de MRE-samenwerking is de ambitie om een regio te zijn waarin mensen prettig kunnen wonen in een gezonde, groene leefomgeving en waar iedereen de kans krijgt om mee te doen en bij te dragen aan een sterke, toekomstbestendige economie. Deze bestuursperiode ligt de focus binnen de samenwerking op realisatie van de opgaven en de afspraken in het Beethoven convenant.

De MRE-bestuurders vertegenwoordigen de regio aan overlegtafels met Rijk, de Provincie en andere stakeholders om zodoende financiële middelen naar de regio te halen dan wel andere regionale belangen te behartigen. Ook zijn we als gemeente via MRE vertegenwoordigd in de stichting Brainport en hebben invloed op de inzet van de ontwikkelorganisatie Brainport Development. Deze organisatie zet de Brainportregio nationaal en internationaal op de kaart. Bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen, provincie en 21 gemeenten werken binnen Brainport Eindhoven samen waarbij de focus ligt op technologie, talent, en woon- en leefklimaat om zodoende te komen tot een goede evenwichtige balans tussen deze domeinen.

Binnen de MRE is het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven ondergebracht. Dit centrum voert voor de gemeente wettelijke taken uit op het gebied van archiefzorg en draag zorgt voor het bewaren en toegankelijk maken van het cultureel erfgoed.

Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Bij veroorzakers van ernstige overlast of criminaliteit met complexe problemen op diverse gebieden zijn vaak meerdere partijen (zorgorganisaties, justitiële organisaties en/of gemeente) betrokken. Bij de aanpak met betrekking tot deze personen is het effectiever om de inspanningen van deze verschillende partijen op elkaar af te stemmen. Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost verzorgt onder andere de procesregie op complexe casuïstiek met het doel (nieuwe) strafbare feiten te verminderen en te voorkomen. Met deze aanpak levert het Zorg- en Veiligheidshuis een belangrijke bijdrage aan de veiligheid in alle 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. In 2027 en de aankomende jaren blijft het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost (ZVHBZO) zich inzetten voor drie pijlers: procesregie op complexe casussen (Wgs) en radicalisering (Wparta), verbinden met de omgeving als expertisecentrum en het huis op orde houden.

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

VRBZO werkt ook in 2027 aan de uitwerking van de vastgestelde bestuurlijke opdrachten deel 1 (voldoen aan wet- en regelgeving) en 2 en 3 (basis op orde en het Regionaal Beleidsplan 2027-2030 VRBZO). De komende jaren vragen de volgende 4 strategische thema's, die de unieke dynamiek van onze regio raken, speciale aandacht:

- maatschappelijke weerbaarheid
- schaa sprong en complexe infrastructuur
- klimaatveiligheid en technologie
- informatie en innovatie.

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

De ODZOB voert voor de gemeente alle milieutaken uit op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving (VTH). Voor dit programma zijn met name de werkzaamheden in het kader van toezicht en handhaving van belang. Hiervoor wordt jaarlijks een dienstverleningsovereenkomst afgesloten en een werkprogramma afgesproken. De omgevingsdienst wordt ook ingeschakeld voor allerlei sectorale adviestaken, zoals op het gebied van bodem, geluid, asbest, geur, etc. De volgende ontwikkelingen krijgen ook in 2027 aandacht:

- Omgevingswet: De invloed van deze wet op de ODZOB en de gemeenten is groot. Keuzes in de omgevingsvisie en - plannen van de deelnemende gemeenten hebben grote impact op de taakuitvoering en organisatie. De interne samenwerking met de deelnemende gemeenten en met externe partijen wordt hierdoor steeds belangrijker.
- Advisering en kennisuitwisseling over grote inhoudelijke thema's die vanuit het VTH-domein veel impact hebben op de leefomgeving. Het gaat daarbij om de volgende thema's: klimaat & energie/duurzaamheid, toekomstbestendige veehouderij, bodem, asbest, gezondheid, ondermijning.
- Verdere ontwikkeling van de kwaliteit en efficiency. Dit vergt voortdurend aandacht met daarin een belangrijke positie voor standaardisering van werkprocessen en ontsluiting van informatie. Onderdeel van de informatievoorziening is een goede basisregistratie met een actueel regionaal inrichtingenbestand.
- De ODZOB sluit aan bij het Dommelstroom Interventieteam.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
0.10 Mutaties reserves programma 1	1.000	0	0	0	0	0
0.1 Bestuur	3.379	2.535	2.774	2.674	2.674	2.674
0.2 Burgerzaken	1.326	1.147	1.194	1.141	1.082	1.082
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	1.682	1.725	2.119	2.146	2.148	2.148
1.2 Openbare orde en Veiligheid	1.429	1.149	1.313	1.313	1.328	1.313
Totaal Lasten	8.816	6.556	7.400	7.274	7.231	7.216
Baten						
0.10 Mutaties reserves programma 1	1.012	0	0	0	0	0
0.1 Bestuur	0	1	1	1	1	1
0.2 Burgerzaken	559	552	649	550	458	458
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	43	36	36	36	36	36
1.2 Openbare orde en Veiligheid	64	19	19	19	19	19
Totaal Baten	1.677	608	705	607	515	515
Saldo (baten -/- lasten)	-7.138	-5.948	-6.695	-6.668	-6.717	-6.702

De lasten bij taakveld 0.1 Bestuur zijn voornamelijk salarissen van raad, griffie en college en de bijdrage aan de MRE.

De lasten bij taakveld 1.1 Crisisbeheersing en Brandweer betreft de bijdrage aan de Veiligheidsregio.

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

1. Bestuur, veiligheid en dienstverlening	2027	2028	2029	2030
Autonome ontwikkelingen				
1. GR MRE indexatie*	-10.288	-10.288	-10.288	-10.288
2. GR VRBZO indexatie*	-43.876	-43.876	-43.876	-43.876
3. GR VRBZO bijgesteld beleid/ wet- en regelgeving	-280.968	-271.022	-272.667	-272.368
Beleidsaanpassingen				
1. Opstellen Toekomstvisie Nuenen 2050	-100.000	0	0	0
2. Maatschappelijke weerbaarheid (VRBZO)	pm	pm	pm	pm
3. Extra BOA	-82.000	-82.000	-82.000	-82.000
Totaal programma 1	-517.132	-407.186	-408.831	-408.532

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. GR MRE Indexatie (Kaderbrief 2027)

De GR MRE heeft zijn begroting 2027 ingediend waarbij de gemeentelijke bijdrage structureel hoger wordt. Dit betreft alleen indexering en brengen we ten laste van de stelpost indexering (zie programma 5).

2. GR VRBZO indexatie (Kaderbrief 2027)

De GR VRBZO heeft zijn begroting 2027 ingediend waarbij de gemeentelijke bijdrage structureel hoger wordt. Dit betreft gedeeltelijk indexering en brengen we ten laste van de stelpost indexering (zie programma 5).

3. GR VRBZO bijgesteld beleid/wet- en regelgeving (Kaderbrief 2027)

De GR VRBZO voert na besluitvorming daarover een driedelige bestuursopdracht uit. Dit brengt ook voor de begroting 2027 meerkosten voor gemeenten met zich mee. Het gaat om de volgende deelopdrachten:

1. Voldoen aan wet- en regelgeving
2. Basis op orde
3. Regionaal Beleidsplan 2027-2030 VRBZO

Beleidsaanpassingen

1. Opstellen Toekomstvisie Nuenen 2050

In het coalitieakkoord 'Verantwoord Vooruit' is afgesproken dat de gemeente Nuenen ca. aan de slag gaat met het opstellen van een visie die richting geeft aan de ontwikkeling van de gemeente richting 2050. Deze visie vormt een gezamenlijk referentiekader voor integrale keuzes over onder meer wonen, voorzieningen, mobiliteit, economie, zorg en het gebruik van de ruimte. De visie helpt daarmee om prioriteiten te stellen, keuzes expliciet en uitlegbaar te maken en een consistente koers over meerdere bestuursperiodes heen te voeren.

2. Maatschappelijke weerbaarheid (Kaderbrief 2027)

Veiligheid gaat verder dan het optreden wanneer zich een incident voordoet. Niet iedere dreiging, verstoring of crisis is te voorkomen. Daarom investeren we in een weerbaar bestuur én een weerbare samenleving. Sociale samenhang, vertrouwen, samenredzaamheid, crisisvoorbereiding en digitale weerbaarheid vormen hiervoor belangrijke ingrediënten. Geopolitieke spanningen, klimaatverandering, de energietransitie en de toenemende digitalisering brengen nieuwe risico's, verstoringen en uitval met zich mee. Onze sterke afhankelijkheid van technologie en vitale infrastructuur maakt ons tegelijkertijd kwetsbaarder. Uitval van voorzieningen, digitale aanvallen of andere ontwrichtende gebeurtenissen kunnen grote gevolgen hebben voor inwoners, ondernemers en de samenleving als geheel. Daarom is het belangrijk dat inwoners, bedrijven en (zorg)organisaties zichzelf minimaal 72 uur kunnen redden, en dat zij ook omzien naar mensen en dieren in hun omgeving. Weerbaarheid vraagt om een gezamenlijke aanpak, waarin overheid, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zich voorbereiden, elkaar weten te vinden en elkaar kunnen helpen wanneer dat nodig is. In 2027 kijken we opnieuw naar onze eigen bedrijfscontinuïteit en zorgen we ervoor dat de cruciale gemeentelijke dienstverlening ook bij uitval zo veel mogelijk kan doorgaan. Tegelijkertijd maken we een belangrijke start met het versterken van de zelf- en samenredzaamheid in onze gemeente. We gaan hierover actief in gesprek met dorps- en wijkraden, (buurt)verenigingen en andere (informele) netwerken van inwoners en ondernemers. We brengen in beeld wat zij nodig hebben om zich beter voor te bereiden op rampen en crises en om, wanneer dat nodig is, zichzelf en anderen te kunnen helpen. We brengen bestaande initiatieven die bijdragen aan de weerbaarheid van onze inwoners in kaart, verbinden deze waar mogelijk en ondersteunen en faciliteren waar dat kan.

Ook binnen de gemeentelijke organisatie vergroten we de aandacht voor weerbaarheid. We helpen onze medewerkers om het onderwerp bespreekbaar te maken in hun contacten met bijvoorbeeld ondernemers, scholen en kwetsbare inwoners. In onze communicatie sluiten we aan bij lokale, regionale en landelijke campagnes over risico's en crisisvoorbereiding. Zo zorgen we ervoor dat inwoners weten welke risico's er zijn, wat zij zelf kunnen doen en waar zij terecht kunnen als zich een crisis voordoet. De GR VRBZO heeft hierin een belangrijke coördinerende en faciliterende rol en werkt nauw samen met de gemeenten. Het versterken van maatschappelijke weerbaarheid is dan ook één van de strategische thema's in het Regionaal Beleidsplan 2027-2030 van de VRBZO.

We gebruiken het jaar 2027 daarnaast om vooruit te kijken. We gaan werken aan een langetermijnaanpak voor maatschappelijke weerbaarheid. Deze aanpak beschrijft hoe we de komende jaren, samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners, verder bouwen aan een gemeente die voorbereid, veerkrachtig en in staat is om samen met de samenleving de gevolgen van crises en verstoringen op te vangen.

3. Extra BOA

De uitbreiding van de boa-capaciteit met 1 fte wordt nodig geacht vanwege de volgende redenen. Er verschuiven landelijk steeds meer leefbaarheidstaken en kleine overtredingen in de openbare ruimte vanuit de politie naar gemeenten. Tevens zijn de afgelopen jaren de taken en bevoegdheden uitgebreid en is de complexiteit van het werk toegenomen. Ook zal met de overgang naar het landelijke nieuwe boa-bestel (dat tussen 2026 en 2028 gefaseerd zal worden ingevoerd) de rol van de boa van puur achteraf 'opsporen' verschuiven naar het voorkomen en beëindigen van strafbare feiten. Dit vraagt om meer aanwezigheid op straat, snellere reactietijden bij incidenten en een intensievere, structurele samenwerking met de politie. Om snel en adequaat te kunnen blijven reageren op meldingen van inwoners over overlast, zwerfafval, parkeerovertredingen en andere vragen op het gebied van de APV is uitbreiding van BOA-capaciteit nodig. Door de uitbreiding van de huidige 2 fte naar 3 fte boa-capaciteit is er sprake van minder kwetsbaarheid bij ziekte, verlof of noodzakelijke opleidingen want je moet met minimaal 2 kunnen blijven handelen: "1 boa is geen boa". Meer zichtbaarheid en preventief toezicht in de openbare ruimte, ook op piekmomenten, kan beter worden geborgd met de uitbreiding. Dat komt de continuïteit in de handhaving ten goede.

Programma 2. Sociaal domein

Inleiding

Dit programma betreft het sociaal domein, te weten Wmo, Jeugdwet, Participatiewet en aanverwante domeinen zoals mantelzorg, beschermd wonen en schuldhulpverlening. Inzet op preventie en het toepassen van de menselijke maat maken een belangrijk onderdeel uit van deze wetten.

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Inclusieve samenleving	1. Minder obstakels om deel te nemen aan de samenleving voor mensen met beperkingen
Ouderen kunnen langer zelfstandig blijven wonen	2. Meer ondersteuning om de zelfredzaamheid van ouderen te bevorderen
Juiste en tijdige zorg voor iedereen die dat nodig heeft	3. Betere signalering en meer passende ondersteuning voor inwoners die het nodig hebben
Juiste en adequate hulpverlening voor personen met onbegrepen en/of verward gedrag (GGZ problematiek)	4. Betere signalering en meer aandacht voor personen met onbegrepen en/of verward gedrag
Zorg betaalbaar houden	5. Meer inzicht en grip krijgen op de kostenontwikkeling in de Jeugdzorg en Wmo 6. Minder noodzaak om duurdere zorgvoorzieningen in te zetten
Maximale ondersteuning naar werk/dagbesteding	7. Betere ondersteuning van inwoners door in te zetten op doelgroepgerichte begeleidingsmethoden
Vergunninghouders kunnen zich zelfstandig redden in de (Nuenense) samenleving	8. Betere ondersteuning van vergunninghouders bij hun inburgering

Beleidskaders

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Re-integratieverordeningen Participatiewet 2023	onbepaald	november 2023	onbepaald
Verordening maatregelen PW, IOAW en IOAZ 2025	2025 e.v.	december 2024	onbepaald
Verordening individuele inkomenstoeslag 2020	2020 e.v.	mei 2020	onbepaald
Beleidskader sociaal domein	onbepaald	november 2024	onbepaald
Beleid mantelzorg	2021-2025	september 2021	onbepaald
Nota Dementievriendelijke gemeente	2021-2025	september 2021	onbepaald
Nota vrijwilligersbeleid 2020-2026	2020-2026	september 2020	onbepaald
Wmo-verordening 2026	onbepaald	februari 2026	onbepaald
Verordening Jeugdhulp gemeente Nuenen 2026	onbepaald	februari 2026	onbepaald
Nota schuldhulpverlening	2021-2025	februari 2020	onbepaald
Nota jeugdbeleid 2021-2024	2021-2024	april 2021	onbepaald
Omgevingsvisie Nuenen	2021 e.v.	september 2021	onbepaald
Verordening leerlingenvervoer 2022	onbepaald	juli 2022	onbepaald
Verordening beslistermijn schuldhulpverlening	onbepaald	februari 2021	onbepaald
Preventie- en handhavingsplan alcohol	2019-2022	november 2018	onbepaald

Wat gaan we daarvoor doen?

Inclusieve samenleving

1. Minder obstakels om deel te nemen aan de samenleving voor mensen met beperkingen

In een inclusieve samenleving krijgen mensen dezelfde kansen en mogelijkheden.

We werken op diverse vlakken aan het borgen hiervan. Zo dragen de activiteiten van werkgroep Nuenen Dementievriendelijk hieraan bij. Daarnaast ondersteunen we inwoners met schulden en betalingsproblemen met schuldhelpverlening.

In 2027 krijgen wij te maken met verdere ambulantisering van de Wet langdurige zorg: het streven om mensen met een beperking zo 'normaal' mogelijk te laten participeren en de benodigde hulp dichtbij huis te bieden. Dit heeft gevolgen voor de Wmo. Ook vanuit het jeugdbeleid streven we ernaar dat alle jongeren mee kunnen doen, bij voorkeur aan reguliere activiteiten. Het jongerenwerk Durv biedt activiteiten op maat onder andere vanuit het jongerencentrum. We subsidiëren een stichting die aparte activiteiten organiseert voor jeugdigen die niet vanzelfsprekend aan reguliere activiteiten kunnen deelnemen. Vanuit de Participatiewet ten slotte ondersteunen we inwoners met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt om hun kansen op werk en participeren te vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ouderen kunnen langer zelfstandig blijven wonen

2. Meer ondersteuning om de zelfredzaamheid van ouderen te bevorderen

Door versterking van samen- en zelfredzaamheid kan (intensivering van) zorg soms worden uitgesteld. Vanaf 2027 wordt de dorpsondersteuner in Gerwen structureel ingezet. De dorpsondersteuner zorgt ervoor dat inwoners elkaar vinden en ondersteunen. Daarnaast onderzoeken we of dorpsondersteuning ook in andere delen van de gemeente passend is.

In 2027 werken we verder aan de samenwerking Bouwen aan Zorgzame Buurten. In twee wijken wordt de samenwerking tussen onder andere zorgpartijen en het woonbedrijf geïntensiveerd. Het doel is om buurten te creëren waarin inwoners elkaar vinden en voor elkaar zorgen.

Het versterken van de samen- en zelfredzaamheid is een middel om de stijgende zorgkosten te beheersen. Daarnaast bieden we gerichte preventieve (algemeen toegankelijke) voorzieningen aan met samenwerkingspartners. We stimuleren ouderen om meer gebruik te maken van hun sociaal netwerk, slimme hulpmiddelen en collectieve voorzieningen. We zetten in op preventie zoals valpreventie, weerbaarheid en woningaanpassingen. In de nieuwe overeenkomst hulpmiddelen is aandacht voor collectieve voorzieningen.

De woonzorgvisie, die het fysieke domein en het sociaal domein raakt, is vertaald naar een uitvoeringsprogramma. Deze wordt in 2027 uitgevoerd. De woonzorgvisie draagt bij aan doelstellingen in programma 5.

Mantelzorgers zijn van groot belang bij het vergroten van de zelfredzaamheid. Ook in 2027 blijven wij inzetten op waardering en ondersteuning van mantelzorgers.

Wat gaan we daarvoor doen?

Juiste en tijdige zorg voor iedereen die dat nodig heeft

3. Betere signalering en meer passende ondersteuning voor inwoners die het nodig hebben

Uitgangspunt van het beleidskader sociaal domein is de eigen kracht van onze inwoners. We kijken wat onze inwoner zelf kan, eventueel met behulp van het sociaal netwerk. Wanneer ondersteuning nodig is, bieden we bij voorkeur een algemene voorziening in plaats van een maatwerkvoorziening. Wij leveren altijd een passend aanbod aan de inwoner. Zo houden we ondersteuning beschikbaar voor onze meest kwetsbare inwoners.

Bij passende ondersteuning spelen de Participatiewet en arbeidsdeelnemers een belangrijke rol. Ook de aanpak schuldhelpverlening is een middel om ervoor te zorgen dat inwoners in staat zijn om zonder aanvullende zorg hun leven te leiden.

Zoals eerder aangegeven wordt door de dorpsondersteuner in Gerwen in een vroeg stadium voorliggende integrale ondersteuning geboden. Hierdoor is een duurdere maatwerkvoorziening mogelijk niet meer nodig. We onderzoeken of en hoe de dorpsondersteuning ook in andere wijken van de gemeente passend is. Ook de eerder benoemde Wijk-GGD speelt een belangrijke rol in vroegsignalering.

Elke Nuenense basisschool heeft een vaste CMD-medewerker die regelmatig aanwezig is op school. Deze aanpak sluit aan op een van de gemeentelijke taken van de Hervormingsagenda jeugd (een sterke pedagogische basis en verbinding met aanpalende domeinen) en bij de inrichting van Stevige Lokale Teams. Vanaf medio 2027 start Zorg in Onderwijstijd in de regio Zuidoost-Brabant, waarbij jeugdhulp wordt aangeboden als algemeen toegankelijke voorziening op alle scholen voor (voortgezet) speciaal (basis) onderwijs.

We bieden lokaal preventieve activiteiten aan. Deze activiteiten ondersteunen jeugdigen en hun ouders bij opvoeden en opgroeien. Voorbeelden zijn het Oudercafé, weerbaarheidstrainingen en de aanpak partnerscheiding 'Als je uit elkaar gaat'. Ook dit sluit aan bij een doelstelling uit de Hervormingsagenda: reikwijdte jeugdwet. Het streven is om (lichte) ambulante hulp zoveel mogelijk in vrij toegankelijke (groeps)voorzieningen aan te bieden. Een individuele indicatie is niet nodig wanneer er een passende collectieve voorziening beschikbaar is.

We werken met de vier gemeenten van Dommelvallei+ (Geldrop-Mierlo, Son en Breugel, Waalre en Nuenen) samen op het gebied van preventieve en regionale jeugdvraagstukken. Hiermee vergroten we onze bestuurlijke en ambtelijke slagkracht.

Door contacten met scholen en kinderopvang weten deze de weg naar preventie en het CMD te vinden. Ook de jeugdgezondheidszorg (GGD) en de jongerenwerkers hebben een rol in het tijdig signaleren van problemen.

In de hele regio Zuidoost-Brabant gaan we door met STORM, een aanpak voor het opsporen van mentale problemen en het voorkomen van suicide onder jongeren. Deze aanpak wordt op de scholen voor voortgezet onderwijs aangeboden. Vanaf 2027 wordt deze aanpak ook op het voortgezet speciaal onderwijs uitgevoerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Juiste en adequate hulpverlening voor personen met onbegrepen en/of verward gedrag (GGGZ problematiek)

4. Betere signalering en meer aandacht voor personen met onbegrepen en/of verward gedrag

Nuenen heeft inwoners met complexe meervoudige problematiek. Het betreft onder meer psychische klachten, verstandelijke beperkingen, verslaving of het gevoel te worden buitengesloten van de samenleving. Soms hebben inwoners onbegrepen gedrag of hebben we te maken met mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats. Deze problemen kunnen leiden tot overlast gevend en ongepast gedrag. Voor deze doelgroep is een integrale, multidisciplinaire aanpak nodig. Sinds 2024 zorgt de Wijk-GGD voor vroegtijdig signaleren van problematiek, waarna begeleiding en zorg wordt geboden. Dit is gestart als een pilot met middelen vanuit het Rijk. De meerwaarde van de Wijk-GGD is in de praktijk bewezen. Circa 70% van de meldingen bij Wijk-GGD komen van de politie, die hierdoor wordt ontlast.

Wij willen de Wijk-GGD ook in 2027 voortzetten. Deze wens bestaat ook om dit in 2028 en daarna voort te zetten. Op dit moment is nog onduidelijk op welke wijze inhoudelijke en financieel invulling gegeven wordt aan de Wijk-GGD vanaf 2028.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zorg betaalbaar houden

5. Meer inzicht en grip krijgen op de kostenontwikkeling in de Jeugdzorg en WMO

Jeugdhulp wordt voor onze gemeente ingekocht door meerdere organisaties. Het grootste deel wordt ingekocht door de gemeenschappelijke regeling (GR) Jeugdregio een 10 voor de Jeugd. Vanaf 2027 verschuiven een aantal taken van de samenwerking tussen de 21 gemeenten van Zuidoost-Brabant naar de GR. Daarnaast gaat de GR vanaf 2027 de maatwerkcontracten voor de niet-gecontracteerde zorg sluiten.

De kosten voor Wmo en Jeugdzorg namen de afgelopen jaren toe. De uitdaging is om de uitgaven te beteugelen, zodat de beschikbare budgetten voldoende zijn. Er is dashboard ontwikkeld waardoor we de kosten maandelijks kunnen monitoren en bijsturen wanneer dat nodig is in de reguliere begrotingscyclus. Het dashboard wordt in 2027 doorontwikkeld. Met de Dienst Dommelvallei werken we daarnaast aan het beter afstemmen van systemen, zodat we ons inzicht vergroten op de kosten en zorgproducten.

De jeugdzorg is in beweging en een aantal landelijk verplichte ontwikkelingen zorgt voor een stijging van kosten. Zo is ingezet op het verkleinen van de groepen voor verblijf. Doordat minder jeugdigen in een groep verblijven wordt deze vorm van jeugdhulp duurder. De achterliggende gedachte is dat door kleinere groepen in combinatie met ambulante zorg thuis de verblijfsduur op termijn korter wordt. Daarnaast is het streven om de gesloten jeugdhulp terug te brengen naar 0 plaatsingen in 2030. Voor deze doelgroep wordt alternatief aanbod ontwikkeld.

Een kwaliteitsmedewerker jeugd wordt vanaf 2027 structureel onderdeel van het CMD. Deze draagt bij aan de kwaliteit, veiligheid en rechtmatigheid van de jeugdhulp. De kwaliteitsmedewerker jeugd analyseert dossiers, ondersteunt jeugdconsulenten en jeugd- en gezinswerkers, monitort aanbieders en helpt om de uitvoering van de Jeugdwet te verbeteren. Om ervoor te zorgen dat onze inwoners tijdig geholpen worden door het CMD heroverwegen we de capaciteit van de jeugdconsulenten. Ook het vertalen van lokale en landelijke regelgeving naar de praktijk is belegd bij de kwaliteitsmedewerker. Voor de Wmo wordt een kwaliteitsmedewerker toegevoegd met soortgelijke taken. Wij verwachten hiermee een kwaliteitsslag te maken in onze toegang.

We gaan werken met multiteams bij de toegang van het CMD. Hier kijkt een team vanuit meerdere vakgebieden naar de aanmeldingen die binnenkomen. Het betreft jeugd, Wmo, Participatiewet en schuldhulpverlening maar ook jongerenwerk en maatschappelijk werk. Dit team kijkt of sprake is van enkelvoudige of meervoudige problematiek en of inwoners voldoende geholpen zijn met algemeen toegankelijke voorliggende voorzieningen. De inwoner krijgt een casusregisseur als vast aanspreekpunt. Een procesregisseur wordt toegevoegd aan het team om de regie te houden op casussen waarbij meerdere domeinen, waaronder veiligheid, zijn betrokken.

In 2027 blijven we met de huisartsen en jeugdartsen samenwerken. We doen dat door structureel kwartaaloverleg tussen een vertegenwoordiging van de Nuenense huisartsen, de portefeuillehouder, de jeugdartsen, het CMD en de beleidsadviseurs. Daarnaast benaderen we de huisartsenpraktijken en jeugdartsen actief. We bespreken het verwijsgedrag en welke randvoorwaarden er zijn om minder rechtstreeks en meer naar het CMD te verwijzen. Hierdoor verwachten we meer grip te krijgen op het aantal rechtstreekse doorverwijzingen naar jeugdhulp vanuit huisartsen en jeugdartsen.

De LEVgroep voert een aantal taken binnen het CMD en op het gebied van preventie uit. Wij onderzoeken hoe de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer kunnen verduidelijken. Het uitgangspunt is en blijft dat het CMD naar de inwoners en ketenpartners als een solide organisatie naar buiten treedt.

6. Minder noodzaak om duurdere zorgvoorzieningen in te zetten

De gemeente is verantwoordelijk voor de ondersteuning van inwoners die minder zelfredzaam zijn. De zorg die een inwoner ontvangt is maatwerk. Vanwege de financiële beheersbaarheid kiezen we waar mogelijk voor de goedkoopste adequate oplossing: lichtere producten jeugdzorg en Wmo waar het kan of direct zwaardere hulp waar het moet.

We bieden ook in 2027 hulp in combinatie met signalering, voorlichting, preventie en wijkgericht werken; oplossingen die dure individuele maatwerkvoorzieningen overbodig maken. Voorbeelden zijn Join Us voor jongeren, Kansrijke start, kinderopvang op sociaal medische indicatie, preventief groepsaanbod en respijtzorg voor mantelzorgers.

In 2027 wordt de ontwikkeling naar Stevige Lokale Teams in onze gemeente in gang gezet. Dit is verplicht op grond van het in 2026 ondertekende convenant. Dit wordt belegd bij een strategisch beleidsmedewerker. Vanuit een meerjarige strategische aanpak werken we toe naar Stevige Lokale Teams. Deze teams moeten voldoen aan een aantal kenmerken. Zo moet de omvang en expertise passen bij de lokale opgave, de teams moeten zichtbaar en laagdrempelig zijn en aanwezig waar nodig. De wensen en mogelijkheden van ouders en kinderen zijn leidend en de regie ligt bij hen. De teams moeten zelf hulp bieden, ook bij onveiligheid, en breed kijken en handelen. Waar nodig wordt externe expertise, zoals gespecialiseerde hulp en de toekomstige regionale veiligheidsteams, betrokken. Het inrichten van een stevige sociale preventieve omgeving is hierbij van groot belang.

Wat gaan we daarvoor doen?

Maximale ondersteuning naar werk/dagbesteding

7. Betere ondersteuning van inwoners door in te zetten op doelgroepgerichte begeleidingsmethoden

In 2027 bouwen we verder aan passende ondersteuning naar werk, participatie of dagbesteding. De mogelijkheden, ondersteuningsbehoefte en persoonlijke situatie van de inwoner staan daarbij centraal. We zetten doelgroepgerichte begeleidingsmethoden in en zorgen voor een goede aansluiting tussen werk, inkomen, onderwijs, zorg en maatschappelijke ondersteuning.

Voor jongeren versterken we de overgang van school naar duurzaam werk. Samen met scholen, het Doorstroompunt, werkgevers en andere partners bieden we ondersteuning die voortijdige uitval helpt voorkomen. Inwoners die langdurig een bijstandsuitkering ontvangen, brengen we beter in beeld en bieden we samen met WSD een passend traject naar werk of participatie. Voor nieuwe bijstandsontvangers blijft de werkdiagnose AanZet het uitgangspunt. Voor inwoners voor wie regulier werk niet haalbaar is, zetten we in op beschut werk, maatschappelijke participatie of passende dagbesteding.

We investeren daarnaast in het vakmanschap van onze medewerkers en in een herkenbare, eenduidige werkwijze. Door scholing, training, actuele werkprocessen en betere sturingsinformatie kunnen consultants methodisch werken en onderbouwd maatwerk bieden. Zo geven we verder uitvoering aan de Participatiewet in balans, met vertrouwen, eenvoud en de menselijke maat als uitgangspunt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vergunninghouders kunnen zich zelfstandig redden in de (Nuenense) samenleving

8. Betere ondersteuning van vergunninghouders bij hun inburgering

In 2027 voeren we de wettelijke taken uit op grond van de Wet inburgering (Wi). We versterken onze dienstverlening tijdens de integrale brede intake en gedurende het gehele inburgeringstraject. Inburgeraars ontvangen tijdig passende begeleiding bij het leren van de Nederlandse taal en bij hun traject naar werk of maatschappelijke participatie.

Om dit te realiseren ontwikkelen we ons uitvoeringsteam door. We versterken de integrale samenwerking met Werk en Inkomen en vergroten onze expertise in het begeleiden van inburgeraars naar betaald werk. We optimaliseren werkprocessen en documenten. Samen met de privacy officer werken we aan een veilige en zorgvuldige omgang met informatie en digitale systemen.

We zorgen voor een passend aanbod voor de verschillende doelgroepen van inburgeringsplichtigen. In 2027 ronden we het regionale inkooptraject voor de B1-route af. Naar verwachting gaan per 1 januari nieuwe contracten in met twee taalaanbieders. Daarmee borgen we een kwalitatief hoogwaardig en toekomstbestendig aanbod van taalonderwijs dat aansluit bij de behoeften van inburgeraars en de doelstellingen van de Wet inburgering.

Via WSD nemen we deel aan een pilot voor jongeren in de zelfredzaamheidsroute (Z-route) en aan de pilot *Inburgeren op de Werkvloer*. Deze pilot richt zich op het creëren van startbanen voor inburgeraars en op ondersteuning door cultuurcoaches.

Met deze ontwikkelingen werken we, samen met onze collega's en maatschappelijke partners, aan een kwalitatief goede uitvoering van de Wet inburgering. Zo ondersteunen we inburgeraars bij een duurzame en zelfstandige deelname aan de samenleving.

Vanaf september 2026 is het AZC aan de Pastoorsmast in gebruik genomen. In de visie 'Samen in Nuenen, van welkom naar meedoen vanaf dag 1' is vastgelegd hoe wij de nieuwe inwoners van Nuenen laten deelnemen aan onze samenleving. Er is gekozen voor een integrale aanpak. De visie kent vijf pijlers: erbij horen, bijdragen, zelfstandig & gezond en samen leven. Uitgangspunt hierbij is, ongeacht of deze bewoners in Nuenen blijven, dat wij vinden dat investeren in mensen loont.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

De Dienst Dommelvallei voert gemeentelijke taken uit met betrekking tot de Participatiewet, de Wet Inburgering en het minimabeleid, samen met de ketenpartners, zoals de WSD en het CMD.

De verwachting is dat de Participatiewet de komende jaren sterk zal wijzigen. Wij willen hierop anticiperen. Daarom nemen wij deel aan de volgende (doelgroep)projecten:

- aanpak vergunninghouders door brede intake;
- ondersteuning via de Diagnose en Werkmethode AanZet;
- ondersteuning van inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt met project Kansen;
- werkwarenhuis 't Goed Nuenen.

Gemeenschappelijke regeling WSD

WSD blijft in 2027 verantwoordelijk voor de uitvoering van de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en beschut werk. Daarnaast ondersteunt WSD inwoners die onder de Participatiewet begeleiding nodig hebben bij het vinden en behouden van passend werk. Ook voert WSD voor nieuwe bijstandsontvangers de werkdiagnose AanZet uit en begeleidt WSD inwoners die langdurig een bijstandsuitkering ontvangen naar werk of participatie. WSD richt de begeleiding en de beschikbare werkplekken op de mogelijkheden en ondersteuningsbehoeften van de verschillende groepen. Het uitgangspunt is regulier werk waar dat mogelijk is en een aangepaste werkomgeving of beschut werk waar dat nodig is.

De doelgroep en financiering van WSD veranderen. Sinds 2015 is geen nieuwe instroom in de Wsw meer mogelijk en neemt deze doelgroep geleidelijk af. Nieuwe instroom valt sindsdien onder de Participatiewet. Deze inwoners worden onder meer ondersteund met loonkostensubsidie. Voor de Participatiewet geldt een andere financiering en de uitvoering is op dit moment niet kostendekkend. Dit vormt de aanleiding voor het lopende project revitalisatie koers WSD. Het doel daarvan is WSD inhoudelijk en financieel toekomstbestendig te maken en de organisatie verder toe te rusten op de veranderende doelgroep.

Ook bij de uitvoering van de Wet inburgering blijft WSD een belangrijke partner. WSD ondersteunt inburgeraars bij het combineren van taalontwikkeling, participatie en werk.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)

De GGD levert een bijdrage aan de publieke gezondheidszorg en de ambulancezorg. Vanuit de gezondheid beschermende taak richt de GGD zich op het signaleren van infectieziekten en het voorkomen van verspreiding ervan, de bestrijding van tuberculose (TBC), de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma en de zorg voor seksuele gezondheid.

Voor jeugdgezondheidszorg en volwassenen wordt, naast de uitvoering van contracttaken, een maatwerkpakket afgesproken. De GGD heeft de inzet binnen GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord), IZA (Integraal Zorgakkoord) en regioraden doorontwikkeld. Vanaf 2027 speelt de GGD een rol bij de inzet vanuit de AZWA (Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord). Er is intensief gewerkt aan de heroriëntatie op het takenpakket van de GGD in het licht van de schaa sprong en het ravijnjaar. Via het vernieuwingsprogramma Generatie gezond werkte de GGD aan verdere vernieuwing van de integrale jeugdgezondheidszorg (JGZ). Verder zijn voorbereidingen getroffen voor de ontwikkeling van de nieuwe meerjarige beleidsvisie 2026-2030.

Via het maatwerkpakket levert de GGD voor Nuenen inzet op lokale gezondheidspreventie, via onder meer de werkgroepen dementievriendelijk Nuenen en preventie alcohol en drugs. De GGD verzorgt opvoedondersteuning op scholen en via het Oudercafé. Verder heeft de GGD een rol in de uitvoering van de Kansrijke start, gericht op de eerste 1000 dagen van een kind. Nu Niet Zwanger (NNZ), waarbij inwoners in een kwetsbare positie actief geïnformeerd en begeleid worden bij een eventuele (toekomstige) kindwens, maakt vanaf 2027 deel uit van het vaste takenpakket. De pilot met de inzet van de wijk-GGD, gericht op het vroegtijdig signaleren en bepalen van een passende aanpak bij onbegrepen gedrag, wordt geëvalueerd en in 2027 voortgezet.

Bij de kerntakendiscussie van de GGD zijn ook de maatwerktaken besproken. De uitkomst is dat aanbod waar veel gebruik van wordt gemaakt door de deelnemende gemeenten wordt toegevoegd aan het basisaanbod. Anderzijds zijn taken die weinig gemeenten afnemen uit het basisaanbod gehaald.

Gemeenschappelijke Regeling (GR) Jeugdregio een 10 voor de Jeugd

Sinds 2026 maakt Nuenen deel uit van de GR Jeugdregio een 10 voor de Jeugd. Op grond van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg moeten gemeenten verplicht samenwerken bij de inkoop van jeugdhulp. Nuenen werkte al regionaal samen in deze samenstelling, maar sinds 2026 via een GR. Aan deze GR nemen elf gemeenten deel: Asten, Deurne, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Someren, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre. De GR koopt het grootste deel van de jeugdhulp in voor deze gemeenten. De meer specialistische jeugdhulp en Veilig Thuis (0-100) worden op regionaal of landsdeelniveau ingekocht. Vanaf 2027 voert de GR een aantal (inkoop)taken uit die voorheen bij de 21 gemeenten van Zuidoost-Brabant waren belegd. Daarnaast sluit de GR, op grond van de eerdergenoemde wet, maatwerkcontracten af met zorgaanbieders die niet zijn gecontracteerd. Deze taak lag eerder bij de gemeenten.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
0.10 Mutaties reserves programma 2	0	0	189	291	399	399
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.566	4.584	5.099	5.017	5.034	4.936
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	592	704	623	623	623	623
6.3 Inkomensregelingen	6.551	6.464	6.460	6.460	6.460	6.460
6.4 WSW en beschut werk	1.700	1.667	1.669	1.666	1.667	1.667
6.5 Arbeidsparticipatie	888	876	988	915	902	885
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	842	1.145	1.111	1.111	1.111	1.111
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	2.348	2.427	2.552	2.274	1.005	942
6.712 Begeleiding (Wmo)	1.043	998	1.127	1.127	1.127	1.127
6.713 Dagbesteding (Wmo)	458	482	542	542	542	542
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	157	165	165	165	165	165
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	264	155	338	338	338	338
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	3.819	3.545	3.638	3.369	3.369	3.369
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	884	933	991	991	991	991
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	128	28	59	59	59	59
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	674	1.013	936	936	936	936
6.791 PGB Wmo	326	249	406	406	406	406
6.792 PGB Jeugd	416	327	462	462	462	462
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	99	115	141	141	141	141
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	264	303	225	110	110	110
6.821 Jeugdbescherming	319	303	489	489	489	489
6.822 Jeugdreclassering	90	57	78	78	78	78
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	7	0	46	46	46	46
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	142	189	288	288	288	288
7.1 Volksgezondheid	1.146	1.222	1.329	1.390	1.448	1.251
Totaal Lasten	29.726	27.950	29.951	29.295	28.198	27.823
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.798	845	962	976	989	892
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	253	122	67	67	67	67
6.3 Inkomensregelingen	5.496	5.282	5.285	5.285	5.285	5.285
6.5 Arbeidsparticipatie	384	0	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	12	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	168	157	157	157	157	157
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	185	185	15	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	107	70	163	196	226	0

Omschrijving	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal Baten	9.404	6.661	6.649	6.681	6.724	6.401
Saldo (baten -/- lasten)	-20.323	-21.289	-23.303	-22.614	-21.474	-21.422

De lasten van taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie zijn voornamelijk subsidies aan maatschappelijke instellingen zoals LEV-groep. Wij onderzoeken of subsidie de meest voor de hand liggende financieringsvorm is waar het uitvoeringstaken voor de jeugdwet betreft.

Ook de specifieke uitkering AZWA (Aanvullende Zorg- en Welzijnsakkoord) valt gedeeltelijk hieronder, zowel baten als lasten. Daarnaast staan hier de kosten van de Wet inburgering en ambtelijke salarissen.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen betreft de participatiewet (inkomensdeel: bijstandsverlening).

Taakveld 7.1 bevat de bijdrage aan de GGD en ook een deel van de specifieke uitkering AZWA (baten en lasten).

De overige taakvelden spreken voor zich.

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

2. Sociaal domein	2027	2028	2029	2030
Autonome ontwikkelingen				
1. GR GGD, indexering 2027 (jaar 2027 en 2028 kan teruggestort worden in de stelpost indexering)*	-10.604	-10.186	18.150	47.216
2. Regionale en subregionale overeenkomsten van zorgaanbieders en hulpmiddelen (Wmo en jeugd), indexering 2027*	pm	pm	pm	pm
3. Pgb bedragen en maatwerkovereenkomsten, gerelateerd aan de ZIN Wmo en Jeugd	pm	pm	pm	pm
4. Actualisatie budget re-integratie (Participatiewet) op basis van kostenontwikkeling	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
5. Actualisatie rijksmiddelen Wet sociale werkvoorziening (meicirculaire 2026)	-36.199	-5.467	8.994	26.087
6. Indexering Veilig Thuis*	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
7. Hogere kosten Veilig Thuis	pm	pm	pm	pm
8. Subsidies waarbij sprake is van personele inzet worden geïndexeerd met een gemeentebreed percentage, te weten Bibliotheek, Kunstkwartier en LEVgroep*.	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
9. Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo naar 2028 (meicirculaire 2026)	-278.151	0	0	0
10. Huishoudelijke hulp uit Wmo en vangnetregeling (meicirculaire 2026)	0	0	1.269.313	1.331.718
11. Stelpost jeugd (aanvulling bij meicirculaire 2026)	0	18.498	9.726	9.726
12. Begroting 10 voor de jeugd (bovenop indexering)	-51.689	-51.689	-51.689	-51.689
13. Voortzetting wijk-GGD signalering	-100.000	0	0	0
Beleidsaanpassingen				
1. Formatie-uitbreiding sociaal domein	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
Totaal programma 2	-1.002.643	-574.844	728.494	837.058

Toelichting

Autonome ontwikkelingen

1. GR GGD, indexering 2027 (jaar 2027 en 2028 kan teruggestort worden in de stelpost indexering)* (Kaderbrief 2027)

Door een verlaging van het indexeringspercentage wordt het overschot over de eerste twee jaren teruggestort naar de stelpost.

2. Regionale en subregionale overeenkomsten van zorgaanbieders en hulpmiddelen (Wmo en jeugd), indexering 2027* (Kaderbrief 2027)

Zowel voor Wmo als voor Jeugdhulp gelden regionaal of subregionale gesloten contracten waarin jaarlijkse indexeringen zijn afgesproken. Dit betekent dat de tarieven stijgen. Of de werkelijke uitgaven stijgen is daarnaast afhankelijk van de daadwerkelijke zorginzet.

3. Pgb bedragen en maatwerkovereenkomsten, gerelateerd aan de ZIN Wmo en Jeugd (Kaderbrief 2027)

De verordeningen Wmo en Jeugdhulp zijn in februari 2026 gewijzigd. Hierin is de berekening van de tarieven voor persoonsgebonden budgetten gewijzigd. De pgb's worden berekend op basis van een percentage van de tarieven van Zorg in natura (ZIN). We verwachten hiervan geen nadelige gevolgen voor de uitgaven. Met ingang van 2027 worden maatwerkcontracten regionaal gesloten door de gemeenschappelijke regeling (GR) Jeugdregio Een 10 voor de Jeugd. Hoewel mede hierdoor de bijdrage aan de GR stijgt verwachten wij gunstigere tarieven voor de maatwerkcontracten en een beweging naar meer gecontracteerde zorg.

4. Actualisatie budget re-integratie (Participatiewet) op basis van kostenontwikkeling (Kaderbrief 2027)

Structurele ophoging van het budget re-integratie met € 25.000 vanaf 2027 vanwege een verwachte autonome stijging van de uitgaven voor re-integratiedienstverlening. De raming is gebaseerd op de kostenontwikkeling in voorgaande jaren.

5. Actualisatie rijksmiddelen Wet sociale werkvoorziening (Kaderbrief 2027)

Het Rijk compenseert gemeenten via de integratie-uitkering Participatie voor de afschaffing van het lage-inkomensvoordeel (LIV) in de sociale werkvoorziening. Dit gebeurt via de meicirculaire. Vanwege de afspraken met WSD (doordecentralisatie) oormerken wij deze bedragen.

6. Indexering Veilig Thuis* (Kaderbrief 2027)

De bijdrage van onze gemeente aan Veilig Thuis is structureel gestegen via de begroting 2027.

7. Hogere kosten Veilig Thuis

Veilig Thuis Zuidoost-Brabant voert een aantal wettelijke taken uit voor de 21 gemeenten in de regio. Dit betreft onder meer het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onderzoek naar meldingen en actie in crisissituaties. In het contract is ook een aantal bovenwettelijke taken opgenomen met name op het gebied van samenwerking met justitiële partners. Veilig Thuis heeft verzocht om een structurele hogere bijdrage, gebaseerd op de uitkomsten van het normtijdenonderzoek en de te verwachten verdere stijging van het aantal meldingen. Veilig Thuis heeft te maken met capaciteitsproblemen en een oplopende wachtlijst.

8. Subsidies waarbij sprake is van personele inzet worden geïndexeerd met een gemeentebreed percentage: Bibliotheek, Kunstkwartier, LEVgroep*. (Kaderbrief 2027)

Voor deze subsidies is rekening gehouden met de indexeringspercentages uit de kaderbrief. Omdat bij deze partijen personele inzet een belangrijk onderdeel van de gesubsidieerde activiteiten vormt, is voor de personele component een loonindexatie van 4,2% gehanteerd. Voor de reguliere kosten geldt, voor zover van toepassing, een indexatie van 2,1%. De indexatie wordt binnen het beschikbare subsidieplafond opgevangen.

9. Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo naar 2028 (meicirculaire 2026)

De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo 2015 was ingevoerd per 1 januari 2027. Nu blijkt dat deze niet eerder dan per 1 januari 2028 kan worden ingevoerd. Daarom ontvangen gemeenten via de meicirculaire voor 2027 een aanvullend bedrag. Wij ramen dit bedrag budgettair neutraal door uitgaven Wmo te verhogen in 2027. Hiermee volgen we het advies van de VNG en de provincie.

10. Huishoudelijke hulp uit Wmo en vangnetregeling (meicirculaire 2026)

Mensen die dat kunnen, gaan zelf betalen voor hun huishoudelijke hulp. Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) wordt daarom geschrapt met ingang van 1 januari 2029. Als gevolg hiervan hebben gemeenten jaarlijks minder uitgaven, daarom wordt een uitname uit het gemeentefonds gedaan vanaf 2029. Voor de mensen die niet zelf hulp kunnen regelen, blijft de gemeente daarin voorzien. Daartoe ontvangen gemeenten vanaf 2029 jaarlijks een aanvullend bedrag voor een vangnet.

Ondanks dat hiervoor nog geen wetgeving is vastgesteld staat onze toezichthouder toe om deze uitname budgettair neutraal te ramen door de kosten van huishoudelijke hulp te verlagen dan wel een stelpost op te nemen. Wij ramen dit bedrag budgettair neutraal door uitgaven Wmo te verlagen in 2029 e.v.. We houden daarbij vooralsnog het bedrag uit de circulaire aan. Hiermee volgen we het advies van de VNG en de provincie.

11. Stelpost jeugd (aanvulling bij meicirculaire 2026)

Het Rijk neemt een voorschot op nog te nemen maatregelen om het jeugdzorgstelsel te beheersen. Deze kortingen zijn gebaseerd op het invoeren van een eigen bijdrage in de jeugdzorg en op het sturen op de duur van jeugdhulptrajecten. Wij hebben deze kortingen in de huidige meerjarenraming al budgettair neutraal verwerkt voor 2028 en verder. Door indexering is het bedrag nu iets hoger, deze verhoging nemen wij nu op dezelfde manier op. Hiermee volgen we het advies van de VNG, de provincie heeft toestemming heeft gegeven.

12. Begroting 10 voor de jeugd (bovenop indexering)

De door het algemeen bestuur vastgestelde begroting van de GR Jeugdregio Een 10 voor de jeugd heeft betekend dat we extra middelen moeten opnemen. De stijging wordt veroorzaakt door structurele uitbreiding van capaciteit op het gebied van juridische ondersteuning, communicatie, toezicht en operationeel management. Op grond van de Wet verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg moeten maatwerkovereenkomsten voor niet vooraf gecontracteerde zorg op de schaal van de jeugdregio worden ingekocht. Daarnaast wordt een aantal diensten die gemeenten nu op de schaal van 21 gemeenten inkopen vanaf 2027 door de GR ingekocht. Dit betekent een gedeeltelijke verschuiving van middelen.

13. Voortzetting wijk-GGD

Zie ook maatregel 6. Sinds 2024 zorgt de Wijk-GGD voor tijdig signaleren van problematiek, waarna begeleiding en zorg wordt geboden. Dit is gestart als een pilot met middelen vanuit het Rijk. De meerwaarde van de Wijk-GGD is in de praktijk bewezen. Wij willen de Wijk-GGD ook in 2027 voortzetten.

Beleidsaanpassingen

1. Formatie-uitbreiding sociaal domein

Het sociaal domein staat onder druk door een combinatie van toenemende ondersteuningsvragen, financiële druk, landelijke verplichtingen en lokale opgaven. Wij zien daarin geen verzameling van losse vraagstukken, maar één samenhangende transformatieopgave. Zowel op het gebied van strategisch beleid als uitvoering is aanvullende capaciteit nodig. We moeten enerzijds zorgen dat de basis op orde is. Dat betekent voldoende capaciteit, kennis en continuïteit binnen de bestaande organisatie. Tegelijkertijd vraagt deze opgave om andere deskundigheid dan we nu in voldoende mate beschikbaar hebben. Het gaat om het verbinden van landelijke ontwikkelingen, lokale ambities, financiële sturing en organisatieontwikkeling. Het MT ziet daarom een belangrijke rol voor een Strategisch beleidsadviseur sociaal domein. Deze functie kan richting geven aan de transformatie, samenhang aanbrengen tussen de verschillende initiatieven, het bestuur adviseren en ervoor zorgen dat de ontwikkeling programmatisch wordt aangestuurd.

Programma 3. Samenleving

Inleiding

Dit programma betreft (accommodaties voor) onderwijs, sport en andere activiteiten die ervoor zorgen dat onze inwoners elkaar kunnen ontmoeten, kunnen bewegen en in aanraking komen met cultuur.

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Samenleving waarin iedereen kan meedoen	1. Meer aansluiten bij en faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving
Bevorderen van een gezonde leefomgeving en leefstijl	2. Lager percentage inwoners met overgewicht, roken, drankgebruik en/of andere verslavingen 3. Meer bekendheid geven aan en stimuleren van beter gebruik van sport-, spel- en vrijetijdsvoorzieningen
Hoogwaardig voorzieningsniveau passend bij schaalgrootte van Nuenen	4. Meer afstemming van vraag en aanbod m.b.t. gemeentelijke accommodaties 5. Transparantere afspraken met exploitanten en/of gebruikers van gemeentelijke accommodaties 6. Gemeentelijk vastgoed duurzamer maken
Onderwijshuisvesting basisscholen afgestemd op leerlingenprognose	7. Voldoende vierkante meters voor onderwijshuisvesting basisscholen 8. Meer faciliteiten voor bewegingsonderwijs basisscholen

Beleidskaders

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Omgevingsvisie Nuenen	2021 e.v.	september 2021	onbepaald
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2025-2028	2025-2028	april 2025	2028
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Nuenen, Gerwen en Nederwetten 2021	onbepaald	september 2021	onbepaald
Geactualiseerde Meer Jaren Onderhoud Planning Gebouwen (MJOP)	2022-2032	september 2021 (vastgesteld college)	onbepaald
Algemene Subsidieverordening	vanaf 2017	mei 2016	onbepaald
Nota Accommodatiebeleid	vanaf 2017	september 2017	2026
Kadernotitie Accommodatiebeleid 2021-2024	2021-2024	juni 2021	2026
Beleidsplan Bibliotheek Dommeldal 2021-2024	2021-2024	juli 2021	onbepaald
Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Nuenen 2022	vanaf 2022	juli 2022	onbepaald
Routekaart verduurzamen gemeentelijke gebouwen	vanaf 2023	juli 2023	onbepaald
Nota vrijwilligersbeleid	2020-2026	november 2020	onbepaald
Nota jeugdbeleid	2021-2024	april 2021	onbepaald
Re-integratieverordening Participatiewet Nuenen c.a. 2023	vanaf 2023	november 2024	2026

Wat gaan we daarvoor doen?

Samenleving waarin iedereen kan meedoen

1. Meer aansluiten bij en faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving

De gemeente heeft meerdere rollen. Zo stimuleren en faciliteren we maatschappelijke initiatieven. We doen dit bijvoorbeeld door het verstrekken van subsidie. Het faciliteren van passende huisvesting is hierbij ook van belang. We ondersteunen daarnaast de dorpsraden en informeren onze inwoners over voorzieningen en activiteiten die in onze gemeente aanwezig zijn. We proberen waar mogelijk ons beleid interactief met de inwoners te maken en uit te voeren. Zo sluiten we beter aan bij de behoeftes van onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bevorderen van een gezonde leefomgeving en leefstijl

2. Lager percentage inwoners met overgewicht, roken, drankgebruik en/of andere verslavingen

We zetten in op een gezonde leefomgeving. Voor jongeren organiseren we preventieve activiteiten en nemen we deel aan het project Denormalisering Drugsgebruik (SKIP die trip, veiligheidsregio). We houden toezicht op het verstrekken van alcohol aan jongeren onder 18 jaar door handhaving. Het jongerenwerk bespreekt waar mogelijk de gevolgen van middelengebruik met jongeren.

3. Meer bekendheid geven aan en stimuleren van beter gebruik van sport-, spel- en vrijetijdsvoorzieningen

In het kader van het Lokaal sportakkoord voeren we diverse activiteiten uit. Bij de Lissevoort plaatsen we een Sportbox, waarmee we het aanbod voor sport en bewegen in de openbare ruimte uitbreiden. De buurtsportcoach en combinatiefunctaris stimuleren het bewegen in de openbare ruimte en het bereiken van inwoners op verschillende locaties. Met de nieuwe bakfiets wordt gericht beweeg- en sportaanbod naar de wijken en buurten gebracht. In de bakfiets worden sport- en spelmaterialen vervoerd om activiteiten op locatie te organiseren. Hiermee stimuleren we inwoners om elkaar te ontmoeten, actief bezig te zijn en gebruik te maken van de openbare ruimte.

Vrijwilligers zijn van cruciaal belang voor onze lokale samenleving. Zonder hun inzet zou Nuenen niet zo'n rijk verenigingsleven hebben. Ook in 2027 besteden wij aandacht aan de waardering van de vele vrijwilligers die onze gemeente heeft.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hoogwaardig voorzieningsniveau passend bij schaalgrootte van Nuenen

4. Meer afstemming van vraag en aanbod m.b.t. gemeentelijke accommodaties

We streven ernaar dat de gemeentelijke gebouwen en ruimtes sociaal en fysiek toegankelijk zijn voor alle inwoners, ongeacht fysieke beperkingen of leeftijd. Elke accommodatie straalt een sfeer van gastvrijheid en verbinding uit, waarbij maatschappelijk gebruik altijd voorrang heeft. Om deelname voor alle inwoners mogelijk te maken, hanteert de gemeente maatschappelijke verhuurtarieven die onder de marktprijs liggen. Via een centraal digitaal reserveringssysteem is de beschikbaarheid inzichtelijk.

In 2027 zijn zowel de gerenoveerde Hongerman als Ons Klooster in gebruik. We gaan ervaren hoe de exploitatie van beide gebouwen in de praktijk werkt.

5. Transparantere afspraken met exploitanten en/of gebruikers van gemeentelijke accommodaties

Na akkoord door de raad (eind 2026) zal vanaf 2027 het nieuwe accommodatiebeleid in werking treden.

In het beleid staan transparante afspraken die voor alle exploitanten van de gemeentelijke accommodaties gelden.

6. Gemeentelijk vastgoed duurzamer maken

De renovatie en verduurzaming van de Hongerman en de kleedaccommodaties van voetbalvereniging EMK en Hockeyclub Nuenen worden in 2027 afgerond.

Deze projecten vloeien voort uit de Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed Nuenen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijshuisvesting basisscholen afgestemd op leerlingenprognose

7. Voldoende vierkante meters voor onderwijshuisvesting basisscholen

Op grond van de leerlingenprognose verwachten we een toename van het aantal leerlingen. De groei betreft de hele gemeente, maar is geconcentreerd in Nuenen-West en Nuenen-Noord.

Op grond van de huidige planning kan de uitbreiding van basisschool Het Mooiste Blauw in Nuenen-West eind 2027 in gebruik worden genomen.

Naast deze uitbreiding is er meer permanente uitbreiding nodig voor de aanwas van basisschoolleerlingen uit Nuenen-West. Het door de raad vastgestelde Integraal Huisvestingsplan (IHP) bevat een businesscase voor deze uitbreiding. Hierbij wordt onderzocht in hoeveel fases de uitbreiding wordt gebouwd en wat het betekent om voor kinderopvang te bouwen. Het uitgangspunt voor kinderopvang is kostendekkende verhuur. Over de uitbreiding in Nuenen-West wordt een voorstel voorgelegd aan de raad.

Het IHP geeft een vooruitblik voor de komende vijftien jaren en bevat concrete maatregelen voor de jaren 2025-2028.

8. Meer faciliteiten voor bewegingsonderwijs basisscholen

Na de renovatie van de Hongerman en de sloop van de gymzaal aan de Mgr. Cuytenlaan beschikt de kern Nuenen over vijf zalen/zaaldelen voor bewegingsonderwijs. Er zijn ook gymzalen in Gerwen en Nederwetten. De basisscholen krijgen naar rato van het aantal leerlingen vanaf een bepaalde leeftijd een aantal klokuren de beschikking over een gymzaal. Daarnaast huurt het voortgezet onderwijs, het Nuenens College, gemeentelijke sportaccommodaties. De behoefte van het Nuenens College is drie zaaldelen in de kern Nuenen. Er is voldoende ruimte om aan de wettelijke verplichtingen van de gemeente te voldoen.

In september 2026 is aan de raad het resultaat van een nadere verkenning voor een sobere en functionele sporthal met drie zaaldelen en een ontmoetingsruimte opgeleverd. In 2027 wordt dit verder uitgewerkt.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Niet van toepassing.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

De taakvelden bij het sociaal domein zijn met ingang van begrotingsjaar 2025 aangepast op landelijk voorschrift. Het gaat om een verfijning van de taakvelden om beter aan landelijke informatiebehoeften te voldoen.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	181	52	54	54	54	54
4.2 Onderwijshuisvesting	1.267	1.189	1.196	1.275	1.285	1.299
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	873	923	897	882	882	882
5.1 Sportbeleid en activering	135	144	30	30	30	30
5.2 Sportaccommodaties	1.457	1.468	1.499	1.921	2.055	2.052
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.356	1.198	1.542	1.537	1.532	1.527
5.4 Musea	67	55	53	53	53	53
5.5 Cultureel erfgoed	127	151	157	157	157	157
5.6 Media	641	704	619	619	619	619
Totaal Lasten	6.104	5.884	6.045	6.528	6.666	6.672
Baten						
0.10 Mutaties reserves programma 3	551	40	246	206	206	206
4.2 Onderwijshuisvesting	100	98	126	126	126	126
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	136	117	114	114	114	114
5.1 Sportbeleid en activering	119	98	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	245	195	180	158	158	158
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	39	18	18	18	18	18
5.6 Media	23	0	0	0	0	0
Totaal Baten	1.212	566	684	622	622	622
Saldo (baten -/- lasten)	-4.891	-5.318	-5.361	-5.906	-6.044	-6.051

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie bevat o.m. Ons Klooster (kapitaallasten en exploitatie).

In taakveld 5.6 is met name de bibliotheek opgenomen.

De overige taakvelden spreken voor zich.

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

3. Samenleving	2027	2028	2029	2030
Autonome ontwikkelingen				
1. Aanbesteding leerlingenvervoer*	pm	pm	pm	pm
2. Geen noodlokale Dassenburcht, mogelijk in de toekomst andere tijdelijke maatregelen nodig	134.000	134.000	134.000	134.000
3. Basisscholen inkomsten derden	25.000	25.000	25.000	25.000
4. Doorbelasting vervangingsinvesteringen sportparken (HCN)/overige inkomsten aframes	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
5. Huur kunstgrasveld sportpark Oude Landen inkomst aframes	-22.102	-22.102	-22.102	-22.102
6. Subsidies waarbij sprake is van personele inzet worden geïndexeerd met een gemeentebreed percentage: Bibliotheek, Kunstkwartier, LEVgroep*. In dit programma Bibliotheek en Kunstkwartier.	-32.094	-32.094	-32.094	-32.094
7. Stelpost hogere kapitaallasten renovatie Klooster	pm	pm	pm	pm
Beleidsaanpassingen				
Kapitaallasten vervangen evenementenkast Park	0	2.030	2.016	2.002
Totaal programma 3	111.906	91.834	91.820	91.806
Investerings				
Investerings sport 2030	0	0	0	446.000
Vervangen evenementenkast Park	35.000	0	0	0

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. Aanbesteding leerlingenvervoer* (Kaderbrief 2027)

In de kadernota is een PM-post opgenomen vanwege de aanbesteding leerlingenvervoer. Uitgaande van de huidige situatie verwachten we geen hogere kosten.

2. Geen noodlokale Dassenburcht, mogelijk in de toekomst andere tijdelijke maatregelen nodig (Kaderbrief 2027)

In de meerjarenbegroting was geld opgenomen voor noodlokale bij basisschool De Dassenburcht. Eind 2026 heeft schoolbestuur De Eenbes de aanvraag ingetrokken. Daarom zijn de begrote middelen afgeraamd. Het is mogelijk dat in de toekomst nog middelen nodig zijn voor de onderwijshuisvesting maar hiervoor is een nieuwe aanvraag van een schoolbestuur nodig.

3. Basisscholen inkomsten derden (Kaderbrief 2027)

Schoolbestuur Eenbes betaalt onderhoudsbijdragen voor de twee Wooninc. scholen. De gemeente huurt de lokalen. In de huur is onderhoud begrepen. Schoolbesturen ontvangen Rijksmiddelen voor gebouwenonderhoud, vandaar dat zij bijdragen in onderhoud. Bij een andere basisschool verhuurt het schoolbestuur ruimte voor kinderopvang. Gedurende een bepaalde periode ontvangt de gemeente een vergoeding voor de kapitaallasten. De inkomsten zijn hoger dan was begroot.

4. Doorbelasting vervangingsinvesteringen sportparken (HCN)/overige inkomsten aframes (Kaderbrief 2027)

De inkomsten uit de kerntakenverplichting van de hockeyclub over 2019-2021 komen te vervallen. Over het nog openstaande bedrag is, gezien het tijdsverloop en ontbreken van afspraken hierover, intern besloten om dit eenmalig kwijt te schelden.

5. Lening kunstgrasveld sportpark Oude Landen inkomst aframes (Kaderbrief 2027)

De afgelopen jaren heeft de gemeente inkomsten gehad van RKS Nuenen vanwege de afbetaling van de lening voor het hoofdkunstgrasveld. Er resteerden nog twee aflossingen, deze is volledig in 2026 nog afbetaald. Daarom krijgen wij vanaf 2027 geen inkomsten meer hiervan.

6. Subsidies waarbij sprake is van personele inzet worden geïndexeerd met een gemeentebreed percentage: Bibliotheek, Kunstkwartier, LEVgroep*. In dit programma Bibliotheek en Kunstkwartier. (Kaderbrief 2027)

Voor deze subsidies is rekening gehouden met de indexeringspercentages uit de kaderbrief. Omdat bij deze partijen personele inzet een belangrijk onderdeel van de gesubsidieerde activiteiten vormt, is voor de personele component een loonindexatie van 4,2% gehanteerd. Voor de reguliere kosten geldt, voor zover van toepassing, een indexatie van 2,1%. De indexatie wordt binnen het beschikbare subsidieplafond opgevangen.

7. Stelpost hogere kapitaallasten renovatie Klooster

In november 2026 is Ons Klooster in gebruik genomen.

Het beschikbare krediet is niet toereikend. Er bestaat een verschil van inzicht tussen de gemeente en de aannemer over de financiële afwikkeling. Volgens de afspraken, die zijn gemaakt naar aanleiding van het kort geding van 2 juni 2026, voeren wij overleg met de aannemer en onderzoeken wij of een minnelijke oplossing mogelijk is. Dit onder voorbehoud van goedkeuring door de raad. Daarnaast is een eenmalige bijdrage gedaan voor de inventaris van vereniging Ons Klooster en worden de kosten voor de oplevering van de tijdelijke huisvesting in beeld gebracht.

De financiële consequenties worden ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd. Vervolgens berekenen we de aanvullende kapitaallasten en verwerken wij deze via de tussentijdse rapportage in de begroting.

Programma 4. Leefomgeving

Inleiding

In dit programma staan de ambities centraal waarmee we bouwen aan een toekomstbestendig, gezond en vitaal Nuenen, Gerwen, Nederwetten en Eeneind. Om de leefbaarheid in onze kernen te behouden en te versterken, richten we ons de komende periode op vier dragende pijlers: passend, duurzaam en inclusief wonen, een slimme ruimtelijke inrichting en behoud van identiteit, een gezonde, veilige en sociale leefomgeving, en een robuust bodem- en watersysteem, natuur en milieu. In de volgende paragrafen lichten we per pijler de concrete maatschappelijke doelen, de geplande acties en de bijbehorende budgetten toe.

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Passende huisvesting voor onze inwoners, waaronder jongeren, ouderen en specifieke doelgroepen waaronder Sinti en zorgbehoevenden	1. Meer nieuwe woningen voor de lokale vraag (voor o.a. jongeren, ouderen, Sinti en zorgbehoevenden) 2. Meer sociale huurwoningen 3. Meer woningen voor bijzondere doelgroepen die een vorm van zorg nodig hebben 4. Beter woonomstandigheden op de woonwagenlocaties Kremersbos en Bosweg
Zo energiezuinig en duurzaam mogelijke (bestaande) woningvoorraad, zodat inwoners zo lang mogelijk en comfortabel in Nuenen kunnen blijven wonen	5. Meer duurzame bestaande woningen (o.a. energiezuiniger maken van bestaande woningen) 6. Meer levensloopbestendig woningen (bestaande en nieuwe)
Nuenen behouden en ontwikkelen als leefbare woongemeente waarbij geen afbreuk of waarbij een bijdrage wordt geleverd aan onze kernkwaliteiten (groen, dorps, rustig en gezellig)	7. Beter benutten van transformatie- en inbreidingskansen binnen de kernen Nuenen, Gerwen, Nederwetten en buurtschap Eeneind (vanuit kernkwaliteiten) 8. Meer investeren om de leefbaarheid in de kerkdorpen voor de toekomst te behouden 9. Het erfgoed in het centrum van Nuenen beter beleefbaar maken
Robuuste en biodiverse groenstructuren	10. Hogere kwaliteit van de groene woonomgeving 11. Hogere kwaliteit van onze natuurwaarden 12. Minder wateroverlast als gevolg van ernstige regenval op de plekken die daarvoor gevoelig zijn 13. Meer regenwater in het gebied bufferen onder meer om grondwaterstand positief te beïnvloeden 14. Meer ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten voor alle leeftijden 15. Beter bescherming van waardevolle groenstructuren
Borgen van de bereikbaarheid	16. Meer biodiversiteit 17. Verkeersveiliger woon- en leefomgeving
Bevorderen van een gezonde leefomgeving	18. Meer middelen en capaciteit beschikbaar stellen om uitvoering te kunnen geven aan voorkeursvariant van de Bundelroutes 19. Luchtkwaliteit, geluidhinder en trillingen mogen niet verslechteren binnen de invloedssfeer van de gemeente
Bewustwording van hergebruik van spullen	20. Meer stimuleren van afval scheiden en hergebruik
Toekomstbestendig centrum	21. Levendiger, aantrekkelijker en compacter maken van het centrum
Duurzame bedrijventerreinen	22. Duurzamere bedrijventerreinen en bedrijvigheid
Vrijtijdsbesteding in balans	23. Meer toeristische aantrekkingskracht
Natuurlijke en economische kwaliteit in het buitengebied	24. Hogere kwaliteit van het natuurinclusief agrarisch landschap

Beleidskaders

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Programma Wonen 2020-2030	2020-2030	juli 2020	Volkshuisvestelijk programma 2027
Visie op Wonen Stedelijk Gebied Eindhoven	2019 e.v.	juli 2019	onbepaald
Actualisatie afsprakenkader Wonen Stedelijk Gebied Eindhoven 2022	2022 e.v.	februari 2022	onbepaald
Programma woonwagenlocaties	2018-2022	november 2017	Volkshuisvestelijk programma 2027
Nota grondbeleid	2019 e.v.	juli 2019	onbepaald
Landschapsstudie en toolbox buitengebied	2020 e.v.	26 mei 2020 (door college)	Programma Landelijk Gebied 2027
Bouwen in het Buitengebied van Nuenen, Richtlijn voor Ruimte voor Ruimte-initiatieven	2022 e.v.	september 2022	Programma Landelijk Gebied 2027
Omgevingsvisie Nuenen	2021 e.v.	september 2021	Beperkte wijziging in 2027
Vlekkenplan + Centrum Nuenen 2023	2023 e.v.	september 2023	n.v.t.
Transitie Warmte voor de gemeente Nuenen	2021 e.v.	september 2021	2026
Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 Metropoolregio Eindhoven	2022 e.v.	december 2021	herijking in 2026-2027
Visie op wonen, zorg en welzijn (woonzorgvisie)	2024-2040	november 2024	Volkshuisvestelijk programma 2027
Nota duurzaamheid en klimaat 2025-2030	2025-2030	november 2025	onbepaald
Beleidsplan Openbare verlichting 2018-2027	2018-2027	juli 2017	eind 2027
Beheerplan Wegen 2022-2026	2022-2026	maart 2021	2027
verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023	2019-2023	december 2018	2027
Subsidieverordening afkoppelen hemelwater	2024 e.v.	november 2024	onbepaald
Verordening Ondergrondse Infrastructuur	2015 e.v.	februari 2015	onbepaald
Beleidsplan Spelen en bewegen	2017-2020	juli 2017	onbepaald
Groenbeheerplan	2020-2026	december 2019	2027
Bomenbeleidsplan	2017-2031	februari 2017	2031
Groenstructuurplan	2011-2020	november 2010	onbepaald
Beheerplan gemeentebossen	2023-2028	december 2023	2028
Biodiversiteitsplan inclusief uitvoeringsprogramma	2025-2035	november 2025	onbepaald
Mobiliteitsvisie Nuenen, uit te werken in beleidsmodules	2018 e.v.	december 2017	onbepaald
Beleidsmodules per vervoerswijze (uitwerking Mobiliteitsvisie)	2019 e.v.	december 2019	onbepaald
Businesscase 2024 - 2028 Blink	2024-2028	begin 2024 (vastgesteld door AB Blink)	onbepaald
Afvalstoffenverordening Nuenen 2016	onbepaald	maart 2016	onbepaald
Beheerplan Civiele kunstwerken	2025-2029	2025 (vaststelling door college)	2029
Nota bodembeheer en Nota bodembeheer PFAS	2021 e.v.	juli 2021	onbepaald
Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 Metropoolregio Eindhoven	2022 e.v.	december 2021	2027
Beleid grootschalige opwek zonne- en windenergie	2023	juni 2023	2030
Nota duurzaamheid en klimaat 2025-2030	2025-2030	november 2025	2030
Beleid laadinfrastructuur	onbepaald	juli 2018 (vastgesteld door het college)	onbepaald
Voorkeursalternatief studie (verkeers)leefbaarheid en bereikbaarheid Bundelroutes Nuenen	2021	november 2021	onbepaald
Beheerplan speelvoorzieningen	2011-2020	2011	onbepaald
Intergemeentelijke structuurvisie Rijk van Dommel en Aa	2011 e.v.	juli 2011	n.v.t.
Detailhandelsvisie Stedelijk Gebied Eindhoven	2015 e.v.	september 2015	n.v.t.
Regionale programmering bedrijventerrein Stedelijk Gebied Eindhoven	2024 e.v.	december 2024	onbepaald
Verordening reclamebelasting	jaarlijks	november 2025	november 2026
Structuurvisie ruimtelijke beeldkwaliteit kern Nuenen - De Wereld van Van Gogh	2019 e.v.	februari 2020	n.v.t.
Toekomststrategie "Groots, een hoogstaand en toegankelijk voorzieningen aanbod in het Stedelijk Gebied Eindhoven"	2021 e.v.	juli 2021	n.v.t.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Ontwikkelrichting Landgoed Gulbergen	2025 e.v.	september 2025 (vastgesteld door de raad)	n.v.t.
Beleidsnota Erfgoed 'Bouwstenen voor de toekomst'	2023 e.v.	oktober 2023	onbepaald

Wat gaan we daarvoor doen?

Passende huisvesting voor onze inwoners, waaronder jongeren, ouderen en specifieke doelgroepen waaronder Sinti en zorgbehoevenden

1. Meer nieuwe woningen voor de lokale vraag (voor o.a. jongeren, ouderen, Sinti en zorgbehoevenden)

Inmiddels hebben we diverse projecten voor deze doelgroepen in onze vastgestelde woningbouwplannen, uitgezonderd voor Sinti. Denk hierbij aan sociale koopwoningen in Nuenen West voor de jongeren en huurappartementen voor ouderen bij de Vinkenhofjes, waarbij er ook een gedeelte van de appartementen geschikt wordt voor mensen met een Wlz-indicatie. De Vinkenhofjes worden naar verwachting eind 2027 opgeleverd.

In 2027 worden de plannen voor Kloostertuin, Boschhoeve en Refeling 60-74 verder uitgewerkt. In deze projecten zit betaalbare koop, middenhuur, sociale huur en vrije sector. Daarnaast worden de appartementen levensloopbestendig opgeleverd, dus zijn zowel beschikbaar voor ouderen als jongeren.

In het project Nuenen West worden afspraken gemaakt over de herijking. Hierin worden onder andere afspraken gemaakt over het toevoegen van meer betaalbare woningen. Tot slot zijn we in Nuenen West bezig om 7 nieuwe standplaatsen toe te voegen. Om de mogelijkheden te bekijken om meer standplaatsen te creëren binnen Nuenen doen we in 2027 een nieuwe locatiestudie.

Met de ingang van de wet Versterking regie op Volkshuisvesting 1 juli 2026 volgen er voor de regio gemeenten verplichtingen voor het afspraken maken over de verdeling van het aantal woningen, de betaalbaarheid én de doelgroepen. Onder deze doelgroepen vallen de verschillende woonzorg-doelgroepen, maar er worden ook afspraken gemaakt over doelgroepen als arbeidsmigranten, sinti en starters. Deze afspraken worden in 2027 op MRE niveau verder uitgewerkt en zullen moeten worden doorvertaald naar ons nog op te stellen lokale Volkshuisvestelijk programma. Vanuit de nieuwe wet moeten gemeenten voor 1 juli 2027 een lokaal Volkshuisvestelijk programma vast stellen.

Momenteel hebben we te maken met een nieuwe werkwijze voor de behandeling van aansluitingen van woningen op het elektriciteitsnet. De netcongestie in onze regio zorgt ervoor dat er onzekerheid ontstaat over of al onze plannen kunnen worden aangesloten op het elektriciteitsnet. We voeren gesprekken met de regio om te komen tot afspraken over prioritering en bekijken met ontwikkelaars wat alternatieven zijn om onze woningbouwopgave toch te kunnen invullen.

2. Meer sociale huurwoningen

In de prestatieafspraken is afgesproken met de woningcorporatie Wooninc. om naar 2030 347 sociale huurwoningen (netto: nieuwbouw minus sloop) toe te voegen. Dit zijn 22 woningen meer dan oorspronkelijk afgesproken in het programma Wonen 2020-2030. Deze opgave wordt ingevuld met o.a. de projecten: Lyndakkers, Oranjestraat, Vinkenhofjes, Kloostertuin, Nuenen-West fase 1 Bouwveld B en Boschhoeve.

Daarnaast blijven wij, conform lokale en regionale afspraken, bij nieuwe woningbouwplannen het uitgangspunt hanteren dat minimaal 30 procent van de te bouwen woningen valt binnen de sociale prijsklasse. Ook onderzoeken wij de mogelijkheden voor het inzetten van subsidies zoals de Beethovenregeling om de sociale woningbouw te stimuleren. Daarnaast kunnen privaatrechtelijke personen die sociale huurwoningen realiseren maximaal € 7.500,- subsidie per sociale huurwoning aanvragen.

3. Meer woningen voor bijzondere doelgroepen die een vorm van zorg nodig hebben

Bij de Vinkenhofjes worden er 40 woningen gerealiseerd die geschikt zijn voor het leveren van een volledig pakket thuiszorg (waarbij er zorg kan worden geleverd vergelijkbaar met de zorg in een zorginstelling). Aan de Gulberg 3 worden 4 woongroepen met elk ruimte voor 8 personen gerealiseerd voor mensen met dementie.

Verder lopen er meerdere initiatieven voor het realiseren van zorgwoningen voor bijzondere doelgroepen. Met deze initiatieven voert de gemeente het gesprek om te bekijken waar en hoe hier invulling aan kan worden gegeven. Hierbij trekken we ook op met onze woningcorporatie Wooninc. en Archipel.

4. Betere woonomstandigheden op de woonwagenlocaties Kremersbos en Bosweg

In 2027 herontwikkelen we de woonwagenlocatie Bosweg met hernieuwde standplaatsen en passende wagens die voldoen aan alle van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Het uitgangspunt is om de Sinti op de Bosweg een goed leefcomfort te bieden, met nadrukkelijke aandacht voor de communicatie en afstemming met bewoners. Gelijktijdig starten we gefaseerd met het maken van een planning voor de herontwikkeling van de woonwagenlocatie Kremersbos.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zo energiezuinig en duurzaam mogelijke (bestaande) woningvoorraad, zodat inwoners zo lang mogelijk en comfortabel in Nuenen kunnen blijven wonen

5. Meer duurzame bestaande woningen (o.a. energiezuiniger maken van bestaande woningen)

In 2027 gaan we verder met het stimuleren van huiseigenaren om hun woning energiezuiniger te maken. Door goede isolatie en ventilatie verbetert het wooncomfort, vermindert de CO₂-uitstoot en het energieverbruik, en worden woningen minder afhankelijk van aardgas. Zo ondersteunen we, samen met het Energiehuis Slim Wonen (EHSW) inwoners met informatie en wordt een subsidieregeling ingezet om de verduurzamingsopgave voor inwoners aan te jagen. De subsidieregeling heeft als doelgroep oudere woningen (voor 1990) met speciaal aandacht voor huiseigenaren met energiearmoede.

In 2026 zijn we gestart met het opstellen van een Soorten Management Plan voor de hele gemeente waarmee we in eind 2026 / begin 2027 de omgevingsvergunning bij de provincie kunnen aanvragen. Hiermee wordt isoleren van de bebouwde omgeving voor iedereen gemakkelijker en worden o.a. vogels en vleermuizen beschermd.

We blijven de No-regretmaatregelen verder onder de aandacht brengen bij onze inwoners voor het verduurzamen van hun woning. En we ondersteunen initiatieven van onze inwoners om naar gezamenlijke oplossingen te kijken binnen de energietransitie. Verder blijven we de Stimuleringslening waarmee particuliere woningeigenaren geld kunnen lenen om hun woning te verduurzamen voortzetten. Ook blijven we de Investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE) promoten. Energierechtvaardigheid is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

In 2027 wordt de samenwerking met het Energie Huis Slim Wonen (EHSW) als energieloket voor onze inwoners doorgezet. Het EHSW zetten we in voor het ondersteunen en inzetten van vrijwillige energiecoaches die op een laagdrempelige manier voorlichting geven aan onze inwoners. ondertussen werken we, samen met 7 andere gemeenten. aan een Toekomstbestendig Energiehuis conform de EBPD IV toe, waarbij een one-stop-shop voor alle inwoners gevraagd wordt, met meer doelgroepen en meer adviserende taken. Ook werken we samen met woningcorporaties om acties in buurten en wijken te combineren.

In 2027 werken we met behulp van het uitvoeringsplan Duurzaamheid & Klimaat 2025-2030 aan de uitvoering van het beleid Duurzaamheid en Klimaat 2025-2030. Jaarlijks worden de ingezette acties en projecten opnieuw gerangschikt naar effect op de verduurzaming van de gebouwde omgeving en de warmtetransitie, en worden actuele ontwikkelingen hierin verwerkt. Ook gaan we in 2027 verder met de uitwerking van de transitievisie warmte in een warmteprogramma. De gevolgen van de netcongestie en het prioriteringsbesluit ACM zullen daar waar nodig verwerkt worden in het uitvoeringsplan Duurzaamheid & Klimaat 2025-2030.

6. Meer levensloopbestendig woningen (bestaande en nieuwe)

Binnen het uitvoeringsprogramma van de woonzorgvisie wordt gestuurd op het toevoegen van geclusterde, levensloopbestendige woningen. Het uitgangspunt bij appartementen is dat deze levensloopbestendig moeten worden opgeleverd. De publieke woningbouwmonitor helpt sturing daar in geven. Vanuit de monitor wordt een overzicht gemaakt van het aantal levensloopbestendige woningen die op de planning staan en hoe dit aansluit op de aantallen uit de woonzorgvisie.

Tot slot blijven we de Stimuleringslening aanbieden. Met de Stimuleringslening kunnen woningeigenaren geld lenen om hun woning levensloopbestendig te maken. Verder voeren gemeente en seniorenorganisaties gesprekken met senioren over hun toekomstige huisvesting. Hierbij wordt gekeken welke stappen iemand kan nemen om er voor te zorgen dat zij of kunnen doorstromen, of hun woning levensloopbestendig kunnen inrichten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Nuenen behouden en ontwikkelen als leefbare woongemeente waarbij geen afbreuk of waarbij een bijdrage wordt geleverd aan onze kernkwaliteiten (groen, dorps, rustig en gezellig)

07. Beter benutten van transformatie- en inbreidingskansen binnen de kernen Nuenen, Gerwen, Nederwetten en buurtschap Eeneind

In 2026 is de aanbesteding voor de realisatie van de woningbouwontwikkeling Kloostertuin af. In 2027 wordt de Bopa eerste fase (Buitenplanse omgevingsplanactiviteit, ruimtelijke onderbouwing op inrichtingsniveau) nader uitgewerkt tot een Bopa tweede fase (op ontwerpniveau).

Daarnaast staan in 2027 de planologische procedures op de planning voor projecten als Boschhoeve fase II, diverse woningbouwprojecten voor Gerwen en Nederwetten, Parkstraat-Voirt, Parkhof-Boordeweg en De Smidse. We hopen deze procedures positief te kunnen afronden, waarmee een belangrijk stap wordt gezet om tot realisatie te komen. Deze projecten leveren een bijdrage aan het beter benutten van inbreidingskansen.

In 2027 werken we de ambities die de raad in de omgevingsvisie heeft vastgesteld verder uit in omgevingsprogramma's. Het opstellen van omgevingsprogramma's is nieuw, omvangrijk en komt tot stand met participatie vanuit de samenleving en inbreng vanuit vakdisciplines uit zowel het ruimtelijke als het sociale domein. We hopen begin 2027 het omgevingsprogramma Landelijk gebied te hebben afgerond. We gaan verder met de omgevingsprogramma's voor bedrijventerrein Berkenbos en Centrum Nuenen. Dit vraagt middelen voor extern advies en extra ambtelijke capaciteit. Met het opstellen van omgevingsprogramma's willen we toekomstige ruimtelijke initiatieven meer integraal inkaderen, initiatiefnemers inspireren en planologische procedures bespoedigen.

De Bouwgids wordt gebruikt als inspiratiebron en toetsingskader voor ruimtelijke initiatieven. In 2027 werken we aan een beperkte actualisatie.

We werken verder aan het gebiedsdekkend omgevingsplan dat in 2031 klaar moet zijn. Het deel voor kom Gerwen wordt in 2027 voorgelegd voor besluitvorming. Het opstellen van een omgevingsplan is een omvangrijke en ingewikkelde klus. Er moeten zeer veel (bestaande) regels worden omgezet. De bestaande bestemmingsplannen worden geïntegreerd met regels vanuit bijvoorbeeld milieu, de APV en de erfgoedverordening. Daarnaast moeten deze regels op een goede manier ontsloten worden in het nieuwe Digitaal Stelsel.

08. Meer investeren om de leefbaarheid in de kerkdorpen voor de toekomst te behouden

In 2027 werken we de conclusies uit de Haalbaarheidsstudie voor woningbouw in Gerwen en Nederwetten verder uit naar concrete plannen. Diverse locaties genoemd in die studie willen we tot ontwikkeling brengen in samenwerking met ontwikkelmaatschappij Ruimte-voor-Ruimte (RvR) met wie in september 2025 een samenwerkingsovereenkomst is getekend. Dit betekent dat een aantal woningbouwprojecten voor Gerwen en Nederwetten concreter gaan worden, wat bijdraagt aan de leefbaarheid van beide dorpen. We kijken ook gelet op de opgaven rondom de (regionale) schaa sprong die we hebben naar de gewenste volgordelijkheid van plannen, waarbij ook aandacht is voor mogelijkheden om tot ontwikkelingen te komen buiten het stedelijk gebied. Voor een aantal kansrijke locaties worden door RvR ruimtelijke procedures opgestart die we ook aan de raad willen voorleggen ter besluitvorming in 2027.

09. Het erfgoed in het centrum van Nuenen beter beleefbaar maken

Uit de omgevingsvisie is de eigenheid van Nuenen duidelijk naar voren gekomen en daarmee ook het bestaande erfgoed van Nuenen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen nemen we erfgoed mee in de ruimtelijke analyse van een gebied. In programma 7 wordt verder ingegaan wat er op het gebied van erfgoed in 2026 wordt opgepakt.

10. Hogere kwaliteit van de groene woonomgeving

In 2027 stellen we een nieuw groenbeheerplan/beleidsplan vast. Dit plan vormt het kader voor duurzaam, klimaatbestendig en toekomstgericht beheer en beleid voor het groen in de openbare ruimte. Daarbij streven we naar een goede balans tussen gebruik, beleving, klimaatadaptie en ecologische waarde van het openbaar groen.

Met aanvullend budget voor groenreconstructie kunnen we het aanbrengen van ecologisch waardevol groen in de leefomgeving grootschaliger aanpakken en aansluiten bij de ontwikkelingen in de omgeving. Ook gebruiken we het budget voor kap en herplant voor het aanplanten van bomen om ons bomenbestand op peil te houden. Hierbij kiezen we voor soorten die passen in de omgeving, bestand zijn tegen het veranderende klimaat en bijdragen aan een toekomstbestendige leefomgeving. Bij nieuwbouw- en herontwikkelingsprojecten zetten we in op variatie in plant- en bomensoorten en leggen we de nadruk op flora dat bijdraagt aan de biodiversiteit.

Daarnaast geven we invulling aan de opgaven uit de Europese Natuurherstelverordening. Deze verordening verplicht overheden om haar stedelijk groen en boomkroonbedekking op peil te houden en waar mogelijk verder te versterken. Dit vormt een belangrijk uitgangspunt bij de (beleidsmatige) afwegingen rondom de aanleg van nieuw groen, de instandhouding van bestaand groen en het beheer en onderhoud van het openbaar groen.

In 2027 wordt de rekentool klimaatopgave vastgesteld en opengesteld. Met deze rekentool van kracht moeten ontwikkelaars bij ruimtelijke ontwikkelingen standaard en structureel aan hun groen- en wateropgave voldoen. Dit behelst onder andere het toepassen van hoogwaardige beplanting en bomen. Hiermee borgen we dat het groen wat in nieuwe projecten wordt aangebracht, structureel zal voldoen aan onze wensen en eisen.

11. Hogere kwaliteit van onze natuurwaarden

We streven om de natuurwaarden in zowel het buitengebied als binnen de bebouwde kom te verhogen. In het buitengebied doen we dat door de aanleg van ecologische verbindingzones en in het buitengebied door samen met partners te werken aan de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant. In 2027 starten we met de inrichting van het Dommelpark tussen Nuenen-West en de Kleine Dommel ook willen we in 2027 de omgeving van de gemeentevijver ecologisch beter inrichten. In 2027 starten we ook met een monitoringsprogramma om de resultaten te meten.

In 2027 lopen de subsidies vanuit het Stimuleringskader Landschap en ErvenPlus in samenwerking met het Brabants Landschap door.

12. Minder wateroverlast als gevolg van ernstige regenval op de plekken die daarvoor gevoelig zijn

Voor de aanpak van wateroverlast staan in komende begroting aantal projecten op stapel die wateroverlast locaties aanpakken. Bijvoorbeeld rondom de Brabantring/Heikampen en het gebied rondom Kernkwartier worden Regenwaterriolering aangelegd om wateroverlast tegen te gaan en zo schade in panden te voorkomen.

13. Meer regenwater in het gebied bufferen onder meer om grondwaterstand positief te beïnvloeden

Binnen de gemeente zoeken naar mogelijkheden om regenwater zolang mogelijk vast te houden en niet af te voeren via de riolering naar de waterzuivering. Hierbij wordt gekeken op welke plaatsen dit verantwoord kan zonder schade voor eigendommen van derden. Het is van belang dat regenwater de tijd krijgt om de bodem in te trekken waar het water het grondwaterpeil kan aanvullen. Voor particulieren en bedrijven hebben we een afkoppelsubsidie om op eigen terrein maatregelen te treffen die bijdragen aan dit doel.

Wat gaan we daarvoor doen?

Robuuste en biodiverse groenstructuren

14. Meer ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten voor alle leeftijden

Om een gezonde, sociale en uitdagende leefomgeving in Nuenen, Gerwen, Nederwetten en Eeneind te garanderen, zetten we actief in op de openbare ruimte als ontmoetingsplek. Concreet voeren we de komende periode de volgende acties uit:

- Inclusieve en natuurlijke speelruimtes inrichten: We transformeren traditionele speelplekken naar locaties die uitnodigen tot spelen en bewegen voor *alle* generaties (jong en oud). Hierbij leggen we de nadruk op natuurlijke materialen en bieden we ruimte voor 'risicovol spelen' in een groene, veilige setting.
- Integrale benutting van de openbare ruimte: We richten de openbare ruimte zo in dat de aanwezige elementen — zoals parken, pleinen en wandelstructuren — spontaan uitnodigen tot bewegen, sporten en spontane ontmoetingen.
- Wijkgerichte bewonersparticipatie: Bij de (her)inrichting van ontmoetings- en speellocaties werken we nauw samen met de buurt via co-creatie. We betrekken inwoners en kinderen direct bij het ontwerp, zodat de locaties optimaal aansluiten bij de specifieke demografische behoeften en trends in de wijk (zoals recent succesvol is opgestart bij het project [Spelen en bewegen Eeneind](#)).

15. Betere bescherming van waardevolle groenstructuren

In het kader van de Europese Natuurherstelverordening heeft Nuenen een opgave om haar boomkroonbedekking op peil te houden. Dit gaat om beide bomen op openbaar en particulier terrein. Conform het coalitieakkoord werken we aan het stimuleren van vergroening op particuliere terreinen. Dit doen we door het aanbieden van bloemenzaden, struiken en bomen en door bewoners actief te informeren over de beschikbare subsidies voor vergroening op de gemeentelijke website en sociale media. Hiermee versterken we ook de samenhang tussen de gemeentelijke en particuliere groenstructuren en leveren we een bijdrage aan de biodiversiteit en klimaatadaptatie. Ieder jaar vindt een aanplanronde van bomen plaats op locaties waar bomen zijn gerooid (vanwege ziekte of andere risicovolle gebreken) en op kansrijke nieuwe locaties waar voldoende groeiruimte beschikbaar is. Bij de herplant kiezen we zorgvuldig locaties waar bomen duurzaam kunnen ontwikkelen en op langere termijn nog steeds beeldbepalend kunnen zijn. Daarnaast selecteren we soorten die een bijdrage te leveren aan klimaatadaptatie en de biodiversiteit. Deze werkzaamheden worden gefinancierd uit het bestaande budget voor kap en herplant van bomen. In 2027 vindt daarnaast jaar een aanplanronde plaats in het buitengebied, waardoor bestaande groenstructuren worden versterkt en verder met elkaar worden verbonden.

Om (waardevolle) bomen duurzaam te kunnen behouden, starten we dit jaar tevens in het investeren van oplossingen van knelpunten tussen bomen en andere thema's in de openbare ruimte. In het verleden zijn door heel Nuenen heen bomen geplant die in te kleine groeiplaatsen zijn gezet zonder voldoende ruimte voor wortelontwikkeling. Hierdoor ontstaan op diverse locaties schade aan verhardingen en onveilige situaties voor weggebruikers. Voor een aantal van deze locaties maken we dit jaar een integrale afweging tussen de verschillende oplossingen – van het toepassen van boomtechnische maatregelen tot in het uiterste geval het verwijderen van de boom. In dezelfde lijn zijn we in 2027 bezig met het verlengen van de levensduur van bomen. Door bomen methodisch te injecteren met een substraat, worden bomen gestimuleerd dieper te groeien, waarna het jaar erna oppervlakkige wortels weggekappt kunnen worden. Hiermee borgen we dat onze waardevolle groenstructuren langer duurzaam behouden kunnen blijven.

16. Meer biodiversiteit

In 2027 blijven we inzetten op de uitvoering van het biodiversiteitsplan. Dit plan vormt de basis voor het herstellen, versterken en verbinden van de biodiversiteit in zowel stedelijk als landelijk gebied. Hierbij werken we aan de volgende ambities:

1. Het herstellen, versterken en verbinden van bestaande natuurgebieden.
2. Het creëren van een veerkrachtig ecosysteem in zowel stedelijk als landelijk gebied.
3. Het stimuleren van bewustwording onder inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en de gemeentelijke organisatie over het belang van biodiversiteit.
4. Werken aan biodiversiteit bij inrichting en beheer van de openbare ruimte, waarbij klimaatbestendigheid en ecologische veerkracht gebundeld worden.

De uitwerking van deze maatregel vindt plaats in de verschillende omgevingsprogramma's, zoals het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied. Ook landt een deel van de ambities binnen het Handboek Inrichting Openbare Ruimte en de rekentool klimaatopgave, waardoor we borgen dat het aan te planten groen in nieuwe ontwikkelingen voldoet aan onze wensen en eisen.

Verder blijven we werken aan het realiseren van verbindingzones in samenspraak met Waterschap de Dommel en het op orde brengen van de Basiskwaliteit Natuur e. Ook zetten we het overleg tussen natuurorganisaties en terreinbeherende organisaties voort om elkaar te informeren en stimuleren om te werken aan biodiversiteit.

Als laatste start in 2027 de ecologische monitoring vanuit het biodiversiteitsplan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Borgen van de bereikbaarheid

17. Verkeersveiliger woon- en leefomgeving

De aanpak van verkeersveiligheid krijgt op verschillende manieren aandacht. Duurzaam Veilig is het leidende principe bij alle projecten, bij de inrichting van de openbare ruimte en het gebruik daarvan. Eind 2025 heeft de raad de geactualiseerde module Verkeersveiligheid vastgesteld. Deze bevat de knelpuntenlijst (top-16) met prioriteiten van objectief en subjectief onveilige situaties. Voor de uitvoering was jaarlijks budget aanwezig, dat vrijwel geheel gebruikt is ter dekking van de maatregelen aan Kapperdoesweg/ Europalaan en de route door Gerwen. Er is rijkssubsidie (SPV) aangevraagd en toegezegd van 3 ton voor deze en andere maatregelen uit de top-16. De SPV-subsidie kan daadwerkelijk ontvangen worden mits een aanvullende budget beschikbaar komt van 75.000 en alle verkeersveiligheidsmaatregelen voor eind 2028 afgerond en afgerekend zijn.

18. Meer middelen en capaciteit beschikbaar stellen om uitvoering te kunnen geven aan voorkeursvariant van de Bundelroutes

In de begroting zijn de benodigde bijdragen, subsidies en de resterend benodigde investeringen opgenomen die de realisatie van de voorkeursvariant Bundelroutes Nuenen (projecten Leefbaar en bereikbaar) mogelijk maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bevorderen van een gezonde leefomgeving

19. Betere luchtkwaliteit en minder geluidshinder

Wij hanteren de wettelijke normen en streven naar verbetering waarbij we eerst onderzoek zullen doen naar haalbaarheid. Op grond van de omgevingsvisie is namelijk gesteld dat er geen verslechtering op mag treden in omgevingskwaliteit voor de lucht en geluidshinder. Autonome groei is hierbij bijvoorbeeld een factor waar wij niets aan kunnen doen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewustwording van hergebruik van spullen

20. Meer stimuleren van afval scheiden en hergebruik

Wat gaan we daarvoor doen?

Toekomst bestendig centrum

21. Levendiger, aantrekkelijker en compacter maken van het centrum

Een aantrekkelijk en toekomstbestendig centrum is van grote waarde voor inwoners, bezoekers en ondernemers. Daarom werken we in 2027 het Vlekkenplan verder uit in een Omgevingsprogramma Centrum. Samen met ondernemers en het centrummanagement zetten we de ingezette samenwerking voort en werken we aan een centrum dat uitnodigt tot langer verblijf en herhaalbezoek. Daarnaast actualiseren we het standplaatsenbeleid en ontwikkelen we een eigentijds evenementenbeleid. Hiermee versterken we de levendigheid en aantrekkingskracht van het centrum en zorgen we voor een prettig verblijfsklimaat voor inwoners en bezoekers.

Onze omgevingsvisie en het Vlekkenplan+ worden in 2027 nader uitgewerkt in het omgevingsprogramma Centrum Nuenen. Dit doen we samen met o.a. Stichting Centrummanagement, ondernemers, vastgoedeigenaren, bewoners en bezoekers. Op basis van het omgevingsprogramma kan verder uitvoering worden gegeven aan ruimtelijke én economische ontwikkelingen voor een toekomstbestendig, levendiger, aantrekkelijker en compacter centrum.

Wat gaan we daarvoor doen?

Duurzame bedrijventerreinen

22. Duurzamere bedrijventerreinen en bedrijvigheid

Wij werken aan toekomstbestendige bedrijventerreinen die aantrekkelijk blijven voor ondernemers en ruimte bieden aan economische ontwikkeling. Door de toenemende netcongestie geven we de Energy Hub verder vorm, waarmee beschikbare energiec capaciteit slimmer kan worden benut en ondernemers beter kunnen inspelen op de energietransitie. Tegelijkertijd investeren we in de kwaliteit en het ruimtegebruik van onze bedrijventerreinen door revitalisering en het stimuleren van intensiever ruimtegebruik. Het Omgevingsprogramma Berkenbos biedt hiervoor een nadere uitwerking. Op basis van de ervaringen en resultaten onderzoeken we of dit instrument ook voor Eeneind kan worden ingezet. Daarnaast verkennen we externe financieringsmogelijkheden om ondernemers en eigenaren te ondersteunen bij ruimtelijke verbeteringen en verduurzaming van hun bedrijven en vastgoed. Een goede samenwerking met ondernemers en eigenaren is hierbij essentieel. Daarom blijven we in overleg en waar mogelijk inzetten op gezamenlijke uitvoering.

De netcongestie vraagt om toekomstbestendige voorzieningen voor bedrijven en ondernemers om de verduurzamingsopgave uit te kunnen blijven voeren, waarbij groei en perspectief voor onze ondernemers van groot belang is. In 2027 zal het resultaat van de Pilot Energiehub op Eeneind Zuid, waarbij ondernemers in samenwerking met gemeente Nuenen en Brainport Development de mogelijkheden onderzoeken voor het delen van energie, vertaald worden naar een ondersteunende informerende werkwijze voor overige ondernemers.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vrijtijdsbesteding in balans

23. Meer toeristische aantrekkingskracht

Wij versterken de vrijetijdseconomie en vergroten de aantrekkingskracht van Nuenen voor toeristen en recreanten. Daarbij bouwen we voort op unieke kwaliteiten zoals Van Gogh Village, Landgoed Gulbergen en Enode. We verkennen de mogelijkheden voor city- of villagemarketing, mede op basis van eerder ontwikkelde concepten en ideeën. Het doel is om de bekendheid van Nuenen te vergroten, meer bezoekers aan te trekken en het recreatieve en toeristische aanbod verder te versterken. Daarbij richten we ons zowel op inwoners als bezoekers en bewaken we de balans tussen recreatie, leefbaarheid, natuur en landschap, zodat economische kansen hand in hand gaan met een aantrekkelijke leefomgeving.

In 2027 wordt gestart met de doorontwikkeling van Landgoed Gulbergen. Op het Nuenens deel wordt een natuurbegraafplaats ontwikkeld voor de nieuwe grondeigenaar Heidehof BV. Daarnaast zal Herenboeren zich gaan vestigen op de bestaande agrarische percelen. Dit gaat in een goed gezamenlijk overleg met beide partijen en de gemeente Geldrop-Mierlo, Provincie Noord-Brabant en Waterschap de Dommel. De Hooidonksche Beek wordt verder inricht als natte natuur met waterberging. Ter plaatse van de voormalige stortkom wordt onderzocht in hoeverre hier een voorziening voor parkeren en een horecavoorziening voor bezoekers en sporters kan worden ontwikkeld. Landgoed Gulbergen blijft openbaar toegankelijk voor wandelaars en fietsers.

Wat gaan we daarvoor doen?

Natuurlijke en economische kwaliteit in het buitengebied

24. Hogere kwaliteit van het natuurinclusief agrarisch landschap

In 2027 wordt verder gewerkt aan het opstellen van het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied. In dit Omgevingsprogramma komen alle vraagstukken op het gebied van de fysieke leefomgeving samen. Hierbij gaat het zowel over de toekomst van de agrarische sector in Nuenen ook over vraagstukken op het gebied van het klimaatbestendig inrichten van het buitengebied, mogelijkheden voor het toevoegen van een woonprogramma en het toelaten van nieuwe bedrijfsvormen naast de agrarische bedrijfsvoering.

Ook in 2027 zijn de middelen uit de Stimuleringsregeling Landschap en ErvenPlus beschikbaar voor agrarische ondernemers om zowel op het erf als op de percelen landschapselementen en nestgelegenheid aan te brengen. Beide subsidieregelingen worden uitgevoerd door het Brabants Landschap. Zowel de gemeente als de provincie stellen hiervoor middelen beschikbaar. Binnen de samenwerking in het Van Gogh Nationaal Park worden agrarische ondernemers benaderend om deel te nemen aan de projecten Brabants Bodem en Brabant Behaagt. Beide projecten stimuleren en belonen agrarische ondernemers voor inspanningen om meer natuur op te nemen binnen de bedrijfsvoering.

In het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied is het toevoegen van meer natuur in het buitengebied een speerpunt. Hiervoor zullen specifieke bijeenkomsten worden georganiseerd met de betrokken grondeigenaren, bewoners en ondernemers uit nog te selecteren deelgebieden.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

BLINK

Onze gemeente werkt in de Gemeenschappelijke Regeling Blink samen met 8 andere gemeenten aan het doelmatig uitvoeren van de afvalinzameling en de reinigingstaken. Ook verzorgt Blink het beheer van de milieustraat en het transport en verwerking van de daar vrijkomende afvalstoffen. Blink draagt onder meer bij aan onze doelstellingen op het gebied van het stimuleren van afvalscheiding en bevorderen van hergebruik.

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

De ODZOB voert onder regie van de gemeente alle milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) uit. Hiervoor wordt jaarlijks een werkprogramma afgesproken. De basis van het werkprogramma komt voort uit een regionale overeenkomst waarbinnen voor de deelnemende gemeenten dezelfde kaders gelden.

De ODZOB wordt ook ingezet voor sectorale adviestaken, zoals bodem, geluid, lucht, asbest etc. Deze zijn in veel gevallen gelieerd aan ruimtelijke ontwikkelingen en de verschillende bouwprojecten in Nuenen. Ook voor de omgevingsprogramma's en -plannen is input vanuit de ODZOB nodig.

Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Binnen de Metropoolregio Eindhoven (MRE) werken we samen onder andere aan (sub)regionale opgaven op het gebied Mobiliteit. Om de bereikbaarheid in de Brainportregio te verbeteren zijn er afspraken gemaakt met het Rijk, de Provincie en de regio over het maatregelenpakket Bereikbaarheid Brainport (ook wel bekend onder KTM1-pakket) en de bekostiging daarvan. Daarnaast zijn in de Beethovendeal ook afspraken gemaakt over mobiliteitsmaatregelen (o.a. KTM 2-pakket). De verwachting is dat eind 2025 vast komt te staan welke maatregelen een bijdrage ontvangen uit de Beethovengelden. Voor regionale projecten is afgesproken dat alle 21 MRE-gemeenten een bijdrage doen na rato van aantal inwoners in het kader van cofinanciering. In 2026 wordt bekend welke bijdrage vanuit onze gemeente wordt verwacht aan KTM2-maatregelen. Daarnaast is in 2025 het MIRT-onderzoek geactualiseerd. In 2026 moet dit een verdere doorvertaling krijgen.

In 2023 is in de regio de Woondeal Zuidoost-Brabant ondertekend door het Rijk, de Provincie, woningcorporaties en de MRE-gemeenten. Op MRE niveau wordt regie gevoerd op het uitvoeren van deze Woondeal. Deze Woondeal is in 2025 herijkt met de opgave vanuit de Beethovendeal, namelijk regionaal vóór 2030 17.000 extra woningen en 2.280 onzelfstandige studenteneenheden toevoegen, bovenop de bestaande Woondeal uit 2023. Vanuit de Beethovendeal is er in 2025 een subsidieregeling opgezet om woningbouw te versnellen, hiervoor is eind 2025 door de gemeente Nuenen een aanvraag ingediend. Ook in 2026 wordt geïnventariseerd welke woningbouwprojecten vanuit Nuenen in aanmerking komen voor een bijdrage vanuit de VEX- of GREX-subsidieregeling. In de herijkte Woondeal is afgesproken dat Nuenen tussen 2022 en 2030 335 sociale huurwoningen toevoegt. Er liggen plannen voor een netto uitbreiding van 351 sociale huurwoningen. Dit zijn onder andere de projecten Vinkenhofjes (137 woningen), Lyndakkers (10 woningen), Oranjebuurt (40 woningen), Kloostertuin (38 woningen), Boschhoeve (30 woningen) en Eikenhof (10 woningen in Nederwetten).

Daarnaast is in 2025 de regionale publieke woningbouwmonitor gepubliceerd. Hierop kunnen inwoners (en andere geïnteresseerden) zien welke woningbouwprojecten er lopen in Nuenen en de andere regiogemeenten. Deze monitor wordt jaarlijks meerdere malen geactualiseerd. Binnen deze samenwerking wordt er gewerkt aan een solide en duurzame economische structuur binnen de regio. Met gelden uit het Stimuleringsfonds wordt het innovatievermogen in het brede MKB gestimuleerd. Ook Nuenense ondernemers kunnen hiervoor in aanmerking komen.

Metropoolregio Eindhoven en de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen trekken gezamenlijk op om Landgoed Gulbergen te ontwikkelen.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	321	110	128	128	128	128
2.1 Verkeer en vervoer	4.804	3.986	4.341	4.343	4.600	5.011
2.2 Parkeren	60	107	96	96	96	96
2.5 Openbaar vervoer	6	28	55	55	55	54
3.1 Economische ontwikkeling	254	140	171	171	171	171
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	70	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	47	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	44	260	285	285	285	284
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.900	2.891	2.992	3.092	3.176	3.258
7.2 Riolering	590	590	1.005	1.267	1.555	2.084
7.3 Afval	2.807	2.756	2.966	3.092	3.216	3.352
7.4 Milieubeheer	1.317	992	1.358	1.254	1.254	1.254
7.5 Begraafplaatsen	275	361	403	403	403	402
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.916	1.874	1.838	1.759	1.759	1.739
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.780	29.145	4.790	4.863	4.940	4.939
8.3 Wonen en bouwen	1.998	1.261	1.276	1.739	1.698	1.694
Totaal Lasten	21.189	44.501	21.706	22.548	23.336	24.466
Baten						
0.10 Mutaties reserves programma 4	14	145	359	276	241	241
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	326	182	182	182	182	182
2.1 Verkeer en vervoer	1.055	102	102	102	102	102
3.1 Economische ontwikkeling	-5	9	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	38	36	36	36	36	36
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2	0	0	0	0	0
7.2 Riolering	2.173	2.298	2.509	2.776	3.072	3.398
7.3 Afval	4.006	3.900	4.119	4.249	4.379	4.513
7.4 Milieubeheer	900	454	19	19	19	19
7.5 Begraafplaatsen	179	280	280	280	280	280
8.1 Ruimte en leefomgeving	596	0	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	5.237	29.320	4.965	5.038	5.115	5.114
8.3 Wonen en bouwen	1.342	799	822	821	821	821
Totaal Baten	15.863	37.525	13.393	13.780	14.246	14.705
Saldo (baten -/- lasten)	-5.325	-6.976	-8.313	-8.768	-9.090	-9.761

De kosten van taakveld 2.1 Verkeer en vervoer betreffen groot en dagelijks onderhoud en kapitaallasten van de wegen, openbare verlichting e.d. Ook de regionale bijdrage voor mobiliteit staan hierin (zie ook hieronder bij de aanpassingen).

Taakveld 8.2 Grondexploitatie bevat de uitgaven en inkomsten van alle lopende grondexploitaties volgens actuele planning. Het gaat dan hoofdzakelijk om Nuenen-west en Eeneind-west.

De overige taakvelden spreken voor zich.

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

4. Leefomgeving	2027	2028	2029	2030
Autonome ontwikkelingen				
1. Extra onderhoudskosten woonwagens i.v.m. uitloop project	-35.000	-35.000	0	0
Onttrekking aan algemene reserve	35.000	35.000	0	0
2. Regionale mobiliteitsplannen	-210.000	-210.000	-210.000	-210.000
Onttrekking aan algemene reserve bouwgrondexploitatie	210.000	210.000	210.000	210.000
3. Aframen budget door gunstige aanbesteding snoeibestek	130.000	130.000	130.000	130.000
4. Indexering onderhoud openbaar groen 2027*	-65.716	-65.716	-65.716	-65.716
5. Arealuitbreiding onderhoud openbaar groen*	0	0	0	-40.000
6. Arealuitbreiding boomverzorging*	0	0	0	-10.000
7. CDOKE 2027 (meicirculaire 2026)	-798.051	-798.051	-798.051	-798.051
8. Aanvullend budget boomonderhoud	pm	pm	pm	pm
Beleidsaanpassingen				
Kapitaallasten duurzaam bomenbehoud jaarschijven 2027 t/m 2029	0	5.800	17.360	28.840
Kapitaallasten Tweevoren wateroverlast	0	2.467	2.453	2.440
Totaal programma 4	-733.767	-725.500	-713.954	-752.487
Investerings				
Groenreconstructie jaarschijf 2030	0	0	0	85.000
Speelvoorzieningen jaarschijf 2030	0	0	0	85.000
Kap en herplant van bomen jaarschijf 2030	0	0	0	200.000
Duurzaam bomenbehoud jaarschijf 2027	100.000	0	0	0
Duurzaam bomenbehoud jaarschijf 2028	0	200.000	0	0
Duurzaam bomenbehoud jaarschijf 2029	0	0	200.000	0
Duurzaam bomenbehoud jaarschijf 2030	0	0	0	200.000
Tweevoren wateroverlast	100.000	0	0	0
Levensduurverlengende reliningen jaarschijf 2030	0	0	0	250.000
Electro mechanisch jaarschijf 2030 (15)	0	0	0	35.000

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. Extra onderhoudskosten woonwagens i.v.m. uitloop project (Kaderbrief 2027)

Conform de afspraken in de Kaderbrief 2027 wordt er een extra budget beschikbaar gesteld voor het onderhoud van de gemeentelijke woonwagens. Door een langere doorlooptijd (uitloop) van het herontwikkelingsproject op de locaties Kremersbos en Bosweg moeten de bestaande huurwagens langer dan gepland in stand worden gehouden. Omdat een deel van deze wagens in matige technische staat verkeert, is aanvullend (technisch) onderhoud noodzakelijk om de veiligheid, leefbaarheid en wettelijke kwaliteitsnormen te garanderen totdat de definitieve herontwikkeling of vervanging plaatsvindt.

We stellen voor deze (tijdelijke) kosten ten laste van de algemene reserve te brengen.

2 Regionale mobiliteitsplannen (Kaderbrief 2027)

Eind vorig jaar is afgesproken dat alle 21 MRE-gemeenten bijdragen aan de cofinanciering van het regionale pakket KTM-2. Dit gebeurt naar rato van het aantal inwoners. Voor meer informatie zie raadsinformatiebrief 2026-20. We stellen voor deze (tijdelijke) kosten ten laste van de algemene reserve bouwgrondexploitatie te brengen.

3. Aframen budget door gunstige aanbesteding snoeibestek (Kaderbrief 2027)

Eind 2025 is een aanbesteding gelopen voor het bomenonderhoud (snoeien, boomveiligheidscontroles en nader onderzoek). Waar eerder per jaar €425.000 was geraamd, blijkt uit de aanbesteding dat de opdracht uitgevoerd kan worden voor circa €200.000 per jaar. Hierdoor ontstond ruimte binnen dit budget met €175.000, dit is toen overgeheveld naar het budget Onderhoud Openbaar Groen. Een deel van dit budget wordt gebruikt om andere noodzakelijke en structurele werkzaamheden te dekken, de rest wordt afgeraamd. Ten tijde van de kadernota is de keuze gemaakt om af te ramen, daarna is naar voren gekomen dat voor het onderhoud van bomen meer budget nodig is dan voorheen gedacht.

4. Indexering onderhoud openbaar groen 2027* (Kaderbrief 2027)

Het budget Onderhoud Openbaar Groen houdt momenteel geen rekening met de jaarlijkse prijsstijgingen van diensten. Zonder bijstelling ontstaat op termijn een tekort. Om mee te kunnen groeien met de prijsstijgingen, is een bedrag van €65.716 structureel aangevraagd. Dit is 3,7% van het budget (na de onderstaande wijzigingen).

5. Areaaluitbreiding onderhoud openbaar groen* (Kaderbrief 2027)

Door ruimtelijke ontwikkelingen breidt het groenareaal jaarlijks uit, het budget voor groenonderhoud moet hierin meegroeien. Vorig jaar is voor ieder jaar €50.000 voor areaaluitbreiding vanaf 2026 aangevraagd. Dit vragen we dit jaar aan voor 2030. Door de afsplitsing van het budget voor Boomverzorging, wordt dit bedrag verdeeld met €40.000/10.000 voor Onderhoud Openbaar Groen en Boomverzorging, respectievelijk.

6. Areaaluitbreiding boomverzorging* (Kaderbrief 2027)

Zie uitleg Areaaluitbreiding onderhoud openbaar groen.

7. CDOKE 2027 (meicirculaire 2026)

Voor 2027 is geld beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Tot en met 2025 was dit een specifieke uitkering (spuk), in 2026 zijn de middelen overgeheveld naar het gemeentefonds ('decentralisatie-uitkering'). De inkomsten staan daarmee voortaan niet op dit programma maar in programma 5. Voor 2027 is het nu op dezelfde manier beschikbaar gesteld. De uitkeringsvorm na 2027 is nog niet bepaald.

Voor een deel bestaat deze decentralisatie-uitkering uit uitvoeringsmiddelen (personeelslasten), vergelijkbaar met de spuk (ca. € 435.000,-). Maar het bevat ook een aanvullend bedrag voor maatregelen (ca. € 363.000,-). Wij hebben hiertoe een Uitvoeringsplan Duurzaamheid en klimaat 2025-2030 opgesteld. We hebben in het uitvoeringsprogramma de DU-gelden en de SPUK-gelden (2025) ingezet voor uitvoering van het beleid duurzaamheid en klimaat 2025-2030. Het beleid is door de raad vastgesteld, waarbij we hebben aangegeven dat we de daarvoor bedoelde ontvangen en nog te ontvangen Rijksgelden gaan inzetten. Het college heeft hiertoe een uitvoeringsprogramma vastgesteld. Daarom stellen wij voor om ook het bedrag 2027 te oormerken. Zie ook programma 5.

8. Aanvullend budget boomonderhoud

Begin 2026 is een inspectie van het gemeentelijke bomenbestand uitgevoerd om onze data te actualiseren. De resultaten zijn pas bekend geworden rond het moment dat deze begroting werd opgeleverd. Hieruit bleek dat de onderhoudsopgave groter en arbeidsintensiever is dan eerder bekend was. Met name hebben meer bomen begeleidingssnoei nodig dan waarvan bij de aanbesteding is uitgegaan, waardoor de jaarlijkse onderhoudskosten structureel hoger uitvallen. Het uitstellen van noodzakelijk snoeionderhoud leidt tot veiligheidsrisico's, oplopende achterstanden en hogere toekomstige kosten. We verwachten daarom gedurende de contractperiode van zes jaar aanvullend budget nodig te hebben voor boomverzorging om het bomenbestand op beeld te krijgen (vanuit achterstanden) en te houden, evenals te voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht vanuit de wet BBV. Dat betekent dus dat de aframing die in de kaderbrief is opgenomen, zie post 3, niet helemaal gerealiseerd kan worden. We onderzoeken de komende tijd in hoeverre dit binnen de bestaande begroting is op te vangen, vooralsnog nemen we een pm-post op.

Programma 5. Financiën en organisatie

Inleiding

In dit programma staan bedrijfsvoeringszaken, zoals overheadkosten en treasury, en de algemene middelen. De algemene middelen bevatten met name de algemene uitkering, decentralisatie-uitkeringen en onroerendezaakbelasting. Ook vallen stelposten hieronder zoals de stelpost loon- en prijsontwikkeling, de post onvoorzien en de stelpost beleidsvoornemens. Deze laatste bevat begrote bedragen die nog niet zijn toegewezen aan een taakveld (in een ander programma), zoals onderwerpen uit een gemeentefondscirculaire die de raad geormerkt heeft, maar die nog niet concreet zijn ingevuld.

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Doelmatige ondersteuning van gemeentebestuur	1. Professionelere bedrijfsvoering
Goed en degelijk financieel beleid	2. Goede bewaking van de financiële consequenties van besluitvorming en uitvoering op het verloop van de meerjarenbegroting
Lastendruk passend bij voorzieningenniveau	3. Afstemming van lasten voor inwoners/bedrijven en de kosten voor het voorzieningenniveau

Beleidskaders

Naam	Periode	Vastgesteld door de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Dienst Dommelvallei	2025 e.v.	april 2025	onbepaald
Financiële verordening 2026	2026 e.v.	juli 2026	onbepaald
Nota reserves en voorzieningen	2019 e.v.	februari 2019	onbepaald
Nota risicomanagement en weerstandsvermogen	2015 e.v.	februari 2015	onbepaald
Nota activering, waardering en afschrijving	2006 e.v.	januari 2006	onbepaald
Belasting/legesverordeningen 2026	jaarlijks	december 2025	eind 2026

Wat gaan we daarvoor doen?

Doelmatige ondersteuning van gemeentebestuur

1. Professionelere bedrijfsvoering

De programmabegroting 2027-2030 is in een nieuw format opgesteld. De nieuwe opzet is voorbereid door een werkgroep bestaande uit een afvaardiging van raadsleden en ambtelijke medewerkers en is door de raad akkoord bevonden in de vergadering van 12 maart 2026. Afsproken is dat we deze nieuwe opzet evalueren en verbeteren waar nodig.

Met de komst van een manager ondersteuning (voorheen manager bedrijfsvoering) in 2026 heeft de bedrijfsvoering een vast aanspreekpunt in het MT. Deze manager fungeert als linking pin naar de DDV waar de uitvoering van de meeste bedrijfszaken plaatsvindt. Ook is er een projectcontroller gestart. De projectcontroller draagt zorg voor de financiële begeleiding van projecten en is sparringpartner voor projectleiders en MT.

De werkgroep Lean is inmiddels omgeturnd naar een verbeterteam. Dit team, met medewerkers uit de volle breedte van de organisatie, houdt processen tegen het licht en voert waar nodig of mogelijk verbeteringen door. Het uitgangspunt hierbij is om effectiever en efficiënter te werken en onze dienstverlening naar inwoners en ondernemers continu te verbeteren. Het meenemen van de hele organisatie in het Lean-gedachtegoed is een belangrijk onderdeel van het organisatieontwikkelingsprogramma. In dat kader werken we aan een zogenaamde 'stuurmuur' (Obeya-muur) waarbij we ambities hebben geformuleerd en acties uitzetten om deze ambities te realiseren.

Op het gebied van informatievoorziening, informatiebeveiliging en archivering is in 2026 een bestuursopdracht uitgevoerd om de soll-situatie te beschrijven van het informatielandschap; hoe te komen tot een robuust en toekomstbestendig systeem voor de 4 Dommelvallei-organisaties. In 2027 starten we met de uitvoering om richting die soll-situatie te komen. De extra kosten als gevolg daarvan zijn pas na de bestuursopdracht in beeld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Goed en degelijk financieel beleid

2. Goede bewaking van de financiële consequenties van besluitvorming en uitvoering op het verloop van de meerjarenbegroting

We verstrekken de raad na elke raadsvergadering een overzicht van het verloop van het begrotingssaldo (incidenteel en structureel). Ook de algemene reserve, de post onvoorzien en de stelpost loon- en prijsontwikkeling worden weergegeven. Het overzicht hebben we in overleg met de auditcommissie opgesteld.

Nuenen is financieel gezond, met een goede reservepositie als buffer. Voor 2027 zijn ombuigingen nog niet nodig, dankzij behoedzaam begroten en de algemene reserve die we de afgelopen jaren bewust hebben opgebouwd. Die buffer is nodig en zullen we moeten gaan inzetten, want op middellange termijn is de financiële situatie zorgelijk. Het zogenaamde 'ravijnjaar' 2026 is verschoven naar 2028 (en verder). Op dit moment komt het Rijk nog niet over de brug om gemeenten structureel in staat te stellen de taken uit te voeren. De meicirculaire heeft wel enige verlichting gebracht. We volgen de landelijke ontwikkelingen op de voet, zoals ook de richtlijnen en adviezen van de provincie en de VNG.

Het nieuwe gemeentebestuur heeft de wens uitgesproken een Visie op Nuenen richting 2050 op te stellen. Gezien de financiële situatie op middellange termijn zullen we keuzes moeten maken. Het vraagt om een realistische en evenwichtige blik op de toekomst, waarin we blijven investeren in wat nodig is, maar ook de financiële kaders goed bewaken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Lastendruk passend bij voorzieningenniveau

3. Afstemming van lasten voor inwoners/bedrijven en de kosten voor het voorzieningenniveau

Uitgangspunt is en blijft dat we de onroerendezaakbelasting niet meer laten stijgen dan met inflatiecorrectie.

Zoals uit programma 4 blijkt is het door de ontwikkelingen op gebied van afval en grondstoffen helaas onvermijdelijk dat de afvaltarieven stijgen boven de inflatie.

In bovengenoemde doelstelling 2 is al aangegeven dat voor 2027 nog geen ombuigingen nodig zijn, dankzij de algemene reserve die we de afgelopen jaren bewust hebben opgebouwd. Door die buffer hoeven we nog niet direct in te grijpen in de uitvoering of in voorzieningen.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

Dienst Dommelvallei voert de bedrijfsvoeringstaken uit op terrein van financiën en planning & control. Daarmee levert zij een bijdrage aan het opstellen van de begroting en andere P&C documenten, interne controle en rechtmatigheid en dergelijke. Ook voert zij de regiefunctie voor belastingen uit en onderhoudt de contacten met Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB).

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
0.10 Mutaties reserves programma 5	1.758	175	175	175	175	175
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	2.222	0	244	-1.608	-1.848	-1.493
0.4 Overhead	11.049	10.744	10.820	11.086	11.287	11.441
0.5 Treasury	101	243	161	136	439	453
0.61 OZB woningen	180	147	148	129	129	129
0.62 OZB niet-woningen	41	36	36	36	36	36
0.64 Belastingen overig	61	41	41	41	41	41
0.8 Overige baten en lasten	97	662	-49	1.753	3.015	4.360
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	-39	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	15.471	12.048	11.576	11.747	13.273	15.141
Baten						
0.10 Mutaties reserves programma 5	1.755	222	403	146	146	146
0.4 Overhead	765	-2	-2	-2	-2	-2
0.5 Treasury	136	56	40	40	40	39
0.61 OZB woningen	5.792	6.097	6.355	6.630	6.897	7.175
0.62 OZB niet-woningen	1.687	1.694	1.817	1.884	1.948	2.015
0.64 Belastingen overig	88	75	75	75	75	75
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	44.095	43.501	46.560	46.929	47.494	49.629
0.8 Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	54.319	51.642	55.248	55.702	56.598	59.076
Saldo (baten -/- lasten)	38.849	39.594	43.672	43.956	43.325	43.935

Taakveld 0.4 Overhead bevat alle salarissen voor zover niet toegerekend aan andere taakvelden (dus indirecte salarissen), huisvesting en facilitaire kosten.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten omvatten de stelposten onvoorzien, loon- en prijsontwikkeling en overige stelposten. De belangrijkste van deze overige stelposten is onderuitputting kapitaallasten, deze is hieronder toegelicht onder nummer 10. Deze laatste is een negatieve stelpost (minder kosten), waardoor het taakveld 0.8 in totaal negatief is.

De overige taakvelden spreken voor zich.

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

5. Financiën en organisatie	2027	2028	2029	2030
Autonome ontwikkelingen				
1. GR Dienst Dommelvallei begroting 2027	-54.740	-78.269	-94.776	-90.341
2. GR Dienst Dommelvallei nieuwe huisvesting	0	0	0	0
3. GR Dienst Dommelvallei - Informatievoorziening: Wet- en regelgeving, zoals de cyberbeveiligingswet, en toegenomen dienstverlening, zoals toegankelijkheid van informatie voor inwoners.	pm	pm	pm	pm
4. Diverse posten indexering < € 10.000 *	-59.568	-59.568	-59.568	-59.568
5. Stelpost indexering (*)	339.052	338.634	310.298	331.232
6. Meicirculaire 2026 gemeentefonds	1.498.609	318.832	-1.085.728	-1.147.325
6.1 Stelpost CDOKE in gemeentefonds	0	798.051	798.051	798.051
7. Uitstel nieuw gemeentehuis (vrijval kapitaallasten 2027)	200.000	0	0	0
8. Herzien renteberekening	13.755	287.229	-175.701	-233.039
9. Onroerendezaakbelasting (areaaluitbreiding)	60.000	60.000	60.000	60.000
10. Stelpost onderuitputting kapitaallasten	203.117	150.566	176.463	36.370
11. Stelpost lagere index salarislasten 2027	91.000	91.000	91.000	91.000
Beleidsaanpassingen				
1. Formatie-uitbreiding strategisch adviseur	-120.000	-120.000	-120.000	-120.000
Totaal programma 5				

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. GR Dienst Dommelvallei begroting 2027 (Kaderbrief 2027)

Dit betreft de structurele effecten voor de bijdrage van Nuenen aan de meerjarenbegroting 2027-2030 van Dienst Dommelvallei.

2. GR Dienst Dommelvallei nieuwe huisvesting (Kaderbrief 2027)

De nieuwe huisvesting van de dienst, zoals al in de kaderbrief benoemd, is verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2026. Per saldo meerkosten van deze rapportage zijn opgevangen binnen de stelpost loon- en prijsontwikkelingen en hebben dus geen effect op het begrotingssaldo van Nuenen.

3. GR Dienst Dommelvallei - Informatievoorziening: Wet- en regelgeving, zoals de cyberbeveiligingswet, en toegenomen dienstverlening, zoals toegankelijkheid van informatie voor inwoners. (Kaderbrief 2027)

Op het gebied van informatievoorziening, informatiebeveiliging en archivering is in 2026 een bestuursopdracht uitgevoerd om de soll-situatie te beschrijven van het informatielandschap; hoe te komen tot een robuust en toekomstbestendig systeem voor de 4 Dommelvallei-organisaties. In 2027 starten we met de uitvoering om richting die soll-situatie te komen. De extra kosten als gevolg daarvan zijn pas na de bestuursopdracht in beeld.

4. Diverse posten indexering < € 10.000 * (Kaderbrief 2027)

Dit omvat verschillende wijzigingen binnen verschillende programma's < € 10.000,- die betrekking hebben op indexatie. Denk hierbij aan verhoging van de OZB, areaaluitbreiding etc.. Dit is een saldering van deze posten.

5. Stelpost indexering (*) (Kaderbrief 2027)

Dit omvat alle wijzigingen m.b.t. indexatie over alle verschillende programma's, het totaalbedrag wordt onttrokken aan de stelpost indexering.

6. Meicirculaire 2026 gemeentefonds (Kaderbrief 2027)

Tijdens het schrijven van de Kaderbrief 2027 was de meicirculaire nog niet verschenen. Ondertussen bent u middels een raadsvoorstel geïnformeerd. In bovenstaande tabel is het bedrag weergegeven van de mutatie in het gemeentefonds en in de stelpost loon- en prijsontwikkeling. De geoormerkte bedragen staan in de betreffende programma's 2 (sociaal domein) en 4 (CDOKE).

6.1 Stelpost CDOKE in gemeentefonds

Voor de CDOKE zijn in 2027 middelen opgenomen in de meicirculaire 2026. Voor 2028 en verder is dat nog niet gebeurd, maar het is wel de bedoeling dat deze financiering structureel wordt voortgezet. De toezichthouder staat expliciet toe om deze middelen structureel te ramen, mits ook met de lasten rekening wordt gehouden (budgettair neutraal dus). Daarom nemen we een inkomstenstelpost op binnen het gemeentefonds en ramen we de lasten structureel in programma 4.

7. Uitstel nieuw gemeentehuis

De raad heeft een beslissing over een nieuw gemeentehuis uitgesteld en aangegeven dat we alleen noodzakelijk, onontkoombaar onderhoud uit moeten voeren aan het huidige gebouw. Daarvoor is budget beschikbaar. Door dit uitstel hebben we nog geen investeringskrediet hiervoor, alleen een voorbereidingskrediet. Wel was al een stelpost opgenomen voor kapitaallasten (taakveld overhead). Omdat we pas afschrijven vanaf het jaar na ingebruikname is deze stelpost zeker nog niet nodig in 2027 en laten we deze eenmalig vervallen. Structureel houden we nog steeds rekening met de lasten vanaf 2028.

8. Herziene renteberekening

Voor de financieringsbehoefte houden we rekening met iets hogere rente dan vorig jaar, in lijn met de landelijke renteontwikkelingen. Dat geeft een structureel nadelig effect. De actualisatie van de planning van investeringen, bouwgrondexploitatie en reserves betekent een aangepaste financieringsbehoefte. De rentelasten wordt daarom jaarlijks herrekend. Het voordelige effect in 2028 komt o.m. door het op gang komen van project Nuenen-West.

9. Onroerendezaakbelasting

Bij de OZB niet-woningen (met name bedrijven) is in 2026 de opbrengst hoger gebleken doordat er meer panden zijn (areaaluitbreiding). Deze meeropbrengsten zijn structureel.

10. Stelpost onderuitputting kapitaallasten

Hoewel we proberen steeds realistischer te begroten, en investeringen realistischer plannen, constateren we jaarlijks dat we de begrote kapitaallasten neerwaarts moeten bijstellen na de jaarrekening door vertraging in de investeringen. Voorheen stond de toezichthouder (provincie) niet toe om hiervoor een stelpost onderuitputting op te nemen. Inmiddels zijn zij van standpunt veranderd. Dat nieuwe standpunt is opgenomen in de aanvullende begrotingscirculaire en het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) dat de provincie heeft gepubliceerd in juni 2026. Wij achten het realistisch om een stelpost onderuitputting op te nemen, waarbij we het rekenmodel van de provincie hebben gehanteerd. We hebben dat vooraf met de provincie afgestemd.

11. Stelpost lagere index salarislasten 2027

In de begroting 2027 zijn de loonkosten geïndexeerd met 4,2%. Bij nader inzien achten wij dit een onrealistisch percentage, vooruitlopend op een nieuwe cao vanaf 1 april 2027. Als we aansluiten bij de recentst afgesloten cao, de cao provincies, is 2,5% voor het 1e jaar realistischer. Opgeteld bij de cao-stijging van de huidige cao van 1,6% (tot april 2027) zouden we uitkomen op ca. 3,5%. Hiervoor nemen we een stelpost op.

Beleidsaanpassingen

1. Formatie-uitbreiding strategisch adviseur

Door de vele maatschappelijke ontwikkelingen en regionale samenwerking komt de ambtelijke capaciteit onder druk te staan. Daarom stellen wij voor de formatie uit te breiden met een strategisch adviseur. De strategisch adviseur wordt ingezet voor concernbrede vraagstukken en kan het MT hierover adviseren.

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen een overzicht van de lokale heffingen en belastingen.

Beleid

Bij het heffen en invorderen van belastingen zijn we onder meer gebonden aan:

- de Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR);
- de Algemene wet bestuursrecht (Awb), (inclusief de algemene beginselen van behoorlijk bestuur);
- de Invorderingswet 1990;
- de Gemeentewet;
- diverse uitvoeringsbesluiten.

De wet geeft duidelijke kaders aan voor de heffing, invordering en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. We mogen geen uitzonderingen maken op wettelijke regels om rechtsongelijkheid voor de inwoners te voorkomen.

Het tarievenbeleid is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Geen algemene lastenstijging. De gemiddelde lasten voor de inwoners mogen niet meer toenemen dan de inflatiecorrectie. Lastenverzwaring voor inwoners blijft achterwege en indien mogelijk zullen we gemeentelijke belastingen, tarieven, heffingen en/of leges verlagen.
- We streven naar kostendekkendheid in de tariefstelling voor leges en retributies.
- We hanteren het profijtbeginnsel bij de overige heffingen.

In overeenstemming met deze beleidsuitgangspunten stellen wij voor de tarieven voor 2027 als volgt aan te passen:

- Voor de OZB stellen wij voor om de tarieven met de inflatiecorrectie van 3,2% te verhogen, gecorrigeerd voor de WOZ-waardeontwikkeling.
- Ook overige leges en tarieven in de tarieventabel worden in z'n algemeenheid verhoogd met de inflatiecorrectie van 3,2%.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

We heffen op grond van artikel 220 van de Gemeentewet twee directe belastingen op de onroerende zaken die binnen de gemeente liggen, de zogenaamde onroerendezaakbelastingen:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht, gebruikt.
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De hoogte van de OZB is afgeleid van de WOZ-waarde (een percentage). Jaarlijks worden nieuwe WOZ-waarden vastgesteld. De aanslagen zijn gebaseerd op de WOZ-waarden met een waardepeildatum die 1 jaar voorafgaand aan het belastingjaar ligt. Er is geen wettelijk maximum gesteld aan de jaarlijkse stijging van de OZB-tarieven.

De tarieven voor 2027 worden bijgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de nieuwe WOZ-waarden zodat er sprake is van een gelijkblijvend niveau van de opbrengst onroerendezaakbelastingen, exclusief de areaaluitbreiding en de inflatiecorrectie.

De inschatting van de totale WOZ-waarde voor 2027 kan nu nog niet gemaakt worden omdat we deze gegevens naar verwachting op 1 oktober 2026 van de BSOB (Belastingsamenwerking Oost-Brabant) gaan ontvangen. Hierdoor kunnen de tarieven ook nog niet worden berekend. Het voorstel voor vaststelling van de OZB-tarieven wordt in de raadsvergadering van december 2026 aangeboden aan de raad.

Omschrijving	2026	2027
Totale waarde woningen	6.265.004.115	
Totale waarde niet-woningen	416.464.736	

De belastingcapaciteit heeft een relatie met de inkomsten die een gemeente ontvangt via het gemeentefonds. Hoeveel geld een individuele gemeente uit het gemeentefonds krijgt, hangt namelijk af van de kenmerken en de belastingcapaciteit van de gemeente. De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen. Het aandeel van een gemeente in het gemeentefonds is kleiner naarmate het vermogen om belastingen te heffen groter is. Het gaat hier om de WOZ-waarde van onroerende zaken in de gemeente, berekend tegen een voor alle gemeenten gelijk tarief.

In onderstaande tabel geven we de korting op het gemeentefonds weer ten opzichte van werkelijke opbrengst. We doen dit op basis van de waarde 1-1-2026 omdat dit de laatst vastgestelde waarde is.

Omschrijving	WOZ-Waarde	Ons tarief	Opbrengst	Norm tarief	Ink. Correctie	Saldo
OZB eigenaren woningen	6.265.004.115	0,0972%	6.089.584	0,0690%	4.320.347	1.769.237
OZB eigenaren niet-woningen	416.464.736	0,2382%	992.019	0,2202%	916.847	75.172
OZB gebruikers niet-woningen	367.381.999	0,1911%	702.067	0,1675%	615.402	86.665
			7.783.670		5.852.596	1.931.074

De ramingen voor de baten OZB 2027 zijn als volgt:

Omschrijving	2027
Eigenaren woning	6.347.295
Eigenaren niet-woning	1.088.882
Gebruikers niet-woning	728.156

Afvalstoffenheffing / reinigingsrechten

Zowel de variabele afvalstoffenheffing als het vastrecht stijgt in 2027 met 6% . Op deze wijze blijven we naar verwachting kostendekkend waardoor een onttrekking uit de afvalvoorziening niet nodig is. De gemeente is verplicht huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer en de Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten wordt afvalstoffenheffing geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor de gemeente verplicht is huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn verdeeld in twee componenten:

1. Een vast deel: hiertoe behoren kosten die niet in de invloedssfeer liggen van de individuele inwoners zoals de vaste kosten van de milieustraat en de herbruikbare afvalstromen (glas-, papier- en PMD-inzameling);
2. Een variabel deel: het gaat hier om het zogenaamd “de vervuiler betaalt” principe; hoe vaker iemand zijn rest- en gft-afval aanbiedt, hoe hoger de kosten voor deze aanbieder zijn.

Reinigingsrechten worden geheven van niet-woningen (bedrijven) die hebben aangegeven gebruik te maken van de inzameldienst voor huishoudelijke afvalstoffen. Het betreft hier afval dat naar aard en hoeveelheid overeenkomt met huishoudelijk afval.

De tarieven van de afvalstoffenheffing worden bepaald waarbij de geraamde baten niet boven de geraamde kosten uitkomen. Bij het bepalen van de geraamde kosten wordt de volledige BTW over deze kosten meegenomen (artikel 229b van de Gemeentewet). We streven er in de regel naar dat de kosten voor 100% worden gedekt door de opbrengsten uit de heffingen. Omdat de kans op tegenvallers door stijgende afvalverwerkingskosten reëel is, hebben we het positieve resultaat, dat de afvalbegroting toont, toegevoegd aan de afvalvoorziening.

Rioolheffing

De rioolheffing stijgt dit jaar met 9% voor de woningen en met 10% voor de niet-woningen. Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt rioolheffing geheven. De rioolheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een perceel.

De tarieven van de rioolheffing worden zodanig vastgesteld dat de geraamde kosten niet boven de geraamde baten uitkomen. Bij het bepalen van de geraamde kosten mag ook de btw over deze kosten meegenomen worden (artikel 229b van de Gemeentewet). We streven er kort gezegd naar dat de kosten voor 100% worden gedekt door de opbrengsten uit de heffingen.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en rioolheffing

Op grond van het BBV zijn gemeenten verplicht de berekening van tarieven van heffingen inzichtelijk te maken. De tarieven en heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. De geraamde baten mogen niet hoger zijn dan de geraamde lasten (artikel 229b Gemeentewet).

Onderstaande overzichten geven aan dat riolering en afval beide 100% kostendekkend zijn.

Dekkendheid afvalstoffenheffing	2027
Afval taakveld 7.3	
Lasten milieustraat	715.389
Lasten overige afvalstromen	2.154.551
Kapitaallasten	78.547
Mutatie voorziening	17.365
Totaal kosten afval taakveld 7.3	2.965.852
Toerekenbare kosten vanuit andere taakvelden	
Overhead taakveld 0.4	249.327
Kwijtschelding taakveld 6.3	90.000
Straatreiniging taakveld 2.1	291.688
BTW taakveld 0.11*	521.735
Totaal toerekenbaar	1.152.750
Totaal lasten	4.118.602
Baten afvalstoffenheffing taakveld 7.3	3.587.161
Baten milieustraat	152.352
Baten overige afvalstromen	379.089
Baten totaal	4.118.602
Dekkendheidpercentage afval	100%

* De btw rekenen we conform artikel 229b van de Gemeentewet toe. Deze toerekening is het gevolg van de invoering van het btw-compensatiefonds in 2003. Vanaf dat moment werd de btw compensabel en werd tegelijkertijd een uitname uit het gemeentefonds gedaan.

Dekkendheid rioolheffing	2027
Riolering taakveld 7.2	
Beheer en onderhoud riolering	1.170.439
Kapitaallasten	459.543
Mutatie voorziening	-625.146
Totaal kosten riolering taakveld 7.2	1.004.836
Toerekenbare kosten vanuit andere taakvelden	
Overhead taakveld 0.4	344.534
Kwijtschelding taakveld 6.3	40.000
Straatreiniging taakveld 2.1	393.734
Watertaken taakveld 5.7	183.353
BTW taakveld 0.11*	543.000
Totaal toerekenbaar	1.504.621
Totaal lasten	2.509.457
Opbrengst rioolheffing taakveld 7.2	2.509.457
Baten totaal	2.509.457
Dekkendheidpercentage riool	100%

* De btw rekenen we conform artikel 229b van de Gemeentewet toe. Deze toerekening is het gevolg van de invoering van het btw-compensatiefonds in 2003. Vanaf dat moment werd de btw compensabel en werd tegelijkertijd een uitname uit het gemeentefonds gedaan.

Leges

Wanneer de gemeente een bepaalde dienst levert, kunnen daarvoor leges worden geheven. De tarieven worden jaarlijks vastgesteld in de Tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Net als riool- en afvalstoffenheffing moeten de tarieven dusdanig worden vastgesteld dat de geraamde baten niet boven de geraamde lasten uitkomen. Bij de vaststelling van een aantal tarieven, zoals voor reisdocumenten, moet rekening gehouden worden met van rijkswege gestelde maximumtarieven. De verschillende leges die worden geheven, worden in principe jaarlijks verhoogd met de daarvoor geldende inflatiecorrectie, met uitzondering van de leges/tarieven die zijn vastgesteld door het Rijk en in MRE-verband.

Kostendekkendheid leges

Op grond van het BBV moeten gemeenten inzichtelijk maken dat de tarieven en heffingen hoogstens kostendekkend zijn.

Per hoofdstuk van de legesverordening is hieronder de kostendekkendheid weergegeven op basis van de geraamde baten en lasten. Per hoofdstuk in de legesverordening wordt gestreefd naar maximale kostendekkendheid, ondanks dat jurisprudentie de legesverordening als één geheel ziet en dus de legesverordening als geheel maximaal kostendekkend mag zijn. Tussen afzonderlijke paragrafen binnen een hoofdstuk mag kruissubsidiëring worden toegepast. Opbrengsten uit leges van een bepaalde paragraaf mogen kosten binnen een andere paragraaf compenseren.

Onderstaande overzichten geven aan dat de leges hoogstens kostendekkend zijn.

De lasten zijn uitgesplitst in salaris, overhead en directe lasten. Hierbij is rekening gehouden met jurisprudentie over hetgeen wel en niet aan de leges mag worden toegerekend.

De salaris- en overheadlasten in hoofdstuk 1 zijn toegerekend vanuit het taakveld 0.2 Burgerzaken.

Op basis van de toegerekende salarislasten is het opslagpercentage voor de overhead bepaald.

De salaris- en overheadlasten in hoofdstuk 2 zijn (voornamelijk) toegerekend vanuit het taakveld 8.3 Wonen en Bouwen, waaronder de bouwvergunningen vallen. Ook hier is op basis van de toegerekende salarislasten de overhead bepaald.

De salaris- en overheadlasten in hoofdstuk 3 zijn voornamelijk toegerekend vanuit het taakveld 0.2 Burgerzaken.

		Baten	Salaris	Overhead	Lasten	Percentage
Hoofdstuk 1	Algemene Dienstverlening	584.395	470.730	465.458	220.822	51%
Hoofdstuk 2	Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet	706.238	257.250	254.369	234.165	95%
Hoofdstuk 3	Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	8.938	34.472	33.644	0	13%
	Totaal	1.299.570	762.452	753.471	454.987	66%

Overige belastingen

Toeristenbelasting

Op grond van artikel 225 van de Gemeentewet wordt toeristenbelasting geheven van diegene die mensen tegen vergoeding laat overnachten onder andere in hotels, pensions, vakantieonderkomens en op vaste standplaatsen. Het geldt alleen als de persoon die hier verblijft geen inwoner van de gemeente is.

Vermakelijkhedenretributie

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt vermakelijkhedenretributie geheven bij de organisatoren van evenementen waarbij entree wordt geheven. Deze retributie wordt pas geheven als meer dan 2.000 betalende bezoekers het evenement hebben bezocht. Er wordt alleen geheven als er gebruik wordt gemaakt van voorzieningen die door of met medewerking van het gemeentebestuur tot stand zijn gebracht. De tarieven voor 2027 blijven gelijk aan die van 2026.

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven in het vastgestelde centrumgebied ten behoeve van het ondernemersfonds.

Kwijtscheldingsbeleid

De kwijtscheldingsregels zijn vastgelegd in de Invorderingswet 1990 en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De gemeente heeft, als gevolg van artikel 255 van de Gemeentewet, slechts op 2 onderdelen beleidsvrijheid:

- De raad kan bepalen dat er helemaal geen dan wel gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend.
- De raad kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de kosten van bestaan in aanmerking worden genomen die er toe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend.

Op grond van het laatste onderdeel heeft de gemeente gekozen voor het voor 100% meenemen van de kosten van bestaan. Het bestaande beleid wordt hiermee voortgezet. Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor de volgende heffingen:

- onroerendezaakbelastingen;
- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing.

Overzicht tarieven

	2025	2026	2027
OZB Eigenaar Woning	0,1039%	PM	
OZB Eigenaar Niet-woning	0,2377%	PM	
OZB Gebruiker Niet-woning	0,1907%	PM	
Afvalstoffenheffing vastrecht (per jaar)	189,00	196,20	207,96
Afvalstoffenheffing 25 liter gft-afval	0,25	0,27	0,29
Afvalstoffenheffing 80 liter gft-afval	1,30	1,40	1,48
Afvalstoffenheffing 140 liter gft-afval	2,30	2,47	2,62
Afvalstoffenheffing 240 liter gft-afval	3,85	4,14	4,39
Afvalstoffenheffing 25 liter restafval	2,85	3,06	3,24
Afvalstoffenheffing 80 liter restafval	9,05	9,73	10,31
Afvalstoffenheffing 140 liter restafval	16,00	17,20	18,23
Afvalstoffenheffing 240 liter restafval	26,85	28,86	30,59
Afvalstoffenheffing 30 liter ondergronds restafval	2,05	2,20	2,33
Afvalstoffenheffing 60 liter ondergronds restafval	4,15	4,46	4,73
Afvalstoffenheffing 60 liter ondergronds gft-afval	0,25	0,27	0,29
Rioolheffing (per m³ water)			
Rioolheffing 1-persoonshuishouden	79,20	83,20	90,70
Rioolheffing 2-persoonshuishouden	145,80	153,10	166,90
Rioolheffing 3-persoonshuishouden	214,20	224,95	245,20
Rioolheffing 4-persoonshuishouden	281,40	295,50	322,10
Rioolheffing 5- of meerpersoonshuishouden	345,00	362,25	394,85
Rioolheffing niet-woning 0 - 200m³	146,40	161,05	177,20
Rioolheffing niet-woning 201 - 500m³	508,20	559,05	615,00
Rioolheffing niet-woning > 500 m³	725,40	797,95	877,75

Vergelijking buurgemeenten

In onderstaande tabel worden de eenheden gebruikt die het COELO toepast voor het bepalen van de woonlasten. Onderstaande tabel geeft inzicht in de gegevens over 2026 (afgerond op hele euro's).

	Son en Breugel	Nuenen	Eindhoven	Best	Geldrop-Mierlo
OZB eigenaren woning	0,0735%	0,0972%	0,0846%	0,0822%	0,0593%
OZB eigenaren niet-woning	0,2068%	0,2382%	0,2985%	0,2671%	0,1880%
OZB gebruikers niet-woning	0,1688%	0,1911%	0,2120%	0,2077%	0,1527%
OZB woning	459	616	470	469	322
Afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden)	369	380	345	404	417
Rioolheffing	241	225	202	202	225
Woonlasten (OZB woning + Afvalstoffenheffing + rioolheffing)	1.069	1.221	1.017	1.075	964

Ontwikkeling lokale lastendruk

De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de OZB (voor eigenaren), afvalstoffenheffing en rioolheffing. Onderstaande tabel geeft de omvang van de lokale woonlasten voor een gemiddeld huishouden in de gemeente Nuenen aan.

Jaar	2025	2026	2027
WOZ-waarde	509.000	570.080	
Wijziging WOZ-waarde	5,20%	12,00%	
OZB	529	549	567
Afvalstoffenheffing *)	334	351	372
Rioolheffing **)	146	153	167
Totaal	1.009	1.053	1.106
Lastenontwikkeling	3,30%	4,50%	5,00%

*) Uitgangspunt hierbij is het gemiddeld aantal ledigingen restafvalcontainers (8) en gft-afvalcontainers (7) in Nuenen, herrekend naar alsof er alléén 140-liter containers zijn.

***) Uitgangspunt is het gemiddelde aantal personen per huishouden in de gemeente Nuenen: hierbij is gerekend naar een 2-persoonshuishouden.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de financiële positie van de gemeente Nuenen. Hiervoor beschrijven en waarderen we de risico's. Vervolgens zetten we het totaal aan risico's af tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.

Voor wat betreft het beleid over weerstandsvermogen en risicobeheersing hanteren we de uitgangspunten van de 'Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2015'. Als laatste worden de financiële kengetallen gepresenteerd.

Beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

In de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2015 wordt het beleidskader voor het weerstandsvermogen beschreven. Dit kader luidt als volgt:

- De gemeenteraad wordt via de planning- en controldocumenten (begroting en jaarrekening) geïnformeerd over de 15 belangrijkste risico's, de beschikbare weerstandscapaciteit en de ratio van het weerstandsvermogen;
- De 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' wordt als basis gehanteerd voor de opstelling van de verplicht voorgeschreven paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de meerjarenprogrammabegroting en de jaarrekening;
- Uitgegaan wordt van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio > 1);
- Als de ratio weerstandsvermogen door de toename van risico's onder de 1 uitkomt zal ofwel de beschikbare weerstandscapaciteit worden aangevuld, of zullen extra inspanningen worden gedaan om de benodigde weerstandscapaciteit terug te brengen. In deze situatie zal het college voorstellen doen aan de gemeenteraad die ervoor moeten zorgen dat het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau komt.

Top 10

Er is een selectie gemaakt van 10 in plaats van 15 risico's die extra aandacht verdienen. De impact van de risico's buiten de top 10 op de benodigde weerstandscapaciteit is beperkt. De risico's buiten de top 10 worden via de verzameling "Overige risico's" wel meegenomen in de berekening van de weerstandsratio.

Inventarisatie van de risico's

In veel gevallen kunnen we de exacte waarde van een risico niet bepalen. Om de risico's toch te kwantificeren werken we met klassengemiddelden. Deze klassengemiddelden leiden tot de financiële gevolgen in de onderstaande tabel. De risicowaarde bepalen we vervolgens aan de hand van de volgende berekening:

$$\text{Risicowaarde (€)} = \text{Kans (\%)} \times \text{Gevolg (€)}$$

Het totaal aan risicowaarden vormt de benodigde weerstandscapaciteit. Omdat niet alle risico's zich tegelijk manifesteren rekenen we hierbij met een zekerheidspercentage van 90%.

Hoewel zorgvuldig is geprobeerd om alle risico's in beeld te brengen, kan het voorkomen dat een risico niet is opgenomen. Zoals eerder genoemd is risicomanagement een dynamisch proces en voortschrijdend inzicht zorgt voor een steeds vollediger beeld.

Het is onmogelijk en onwenselijk om te sturen op alle geïdentificeerde risico's. Door de risico's te kwantificeren wordt de lijst geordend. Op deze manier ligt de focus op de risico's die de grootste impact op de organisatie hebben. Zowel de kans dat een risico zich manifesteert als de impact die het risico met zich meebrengt moet worden bepaald.

Er wordt een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid dat het risico daadwerkelijk optreedt. Vervolgens wordt een inschatting gemaakt van het bedrag dat de gemeente kwijt is als het risico optreedt. Het kwantificeren van risico's is een proces van taxeren en inschatten en heeft daarmee altijd in bepaalde mate een subjectief karakter.

Onderstaande tabellen geven de verdeling weer van de klassen waarop de inschatting wordt gebaseerd. Tabel 1 is de verdeling van klassen naar kans, tabel 2 is de verdeling van klassen in financieel gevolg:

Klasse	Kans (Waarschijnlijkheid)	Klasse gemiddelde (%)	Klasse	Financieel gevolg (€)	Klasse gemiddelde (€)
1	Eén keer per 10 jaar of minder (1-20%)	10%	1	< 50.000	25.000
2	Eén keer per 5 à 10 jaar (21-40%)	30%	2	50.000 – 100.000	75.000
3	Eén keer per 2 à 5 jaar (41-60%)	50%	3	100.000 – 250.000	175.000
4	Eén keer per 1 à 2 jaar (61-80%)	70%	4	250.000 – 500.000	375.000
5	Eén keer per jaar of vaker (81-99%)	90%	5	> 500.000	-

Top 10 risico's

Nr	Risico (bepaling risicowaarde)	Risicowaarde begroting 2027	Risicowaarde jaarrekening 2025	Risicowaarde begroting 2026
1	Exploitatie grond (exact bedrag) In vergelijk met de vorige risico-inventarisatie (jaarrekening 2024) valt er een bedrag van circa € 0,7 miljoen aan risico's weg. Bij het project Nuenen West zijn de risico's deels afgenomen. Alle posten zijn kritisch onder de loep genomen en diverse posten zijn bijgesteld. Onder andere zijn de risico's in verband met verjaring vervallen. Bij het project Eeneind West is de benodigde weerstandscapaciteit nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van de jaarrekening 2024. Tenslotte is voor de Kloostertuin de risico's in beeld gebracht waarbij vertraging door bezwaar en beroep een rol speelt. Naar aanleiding hiervan is een bedrag opgenomen in het weerstandsvermogen.	4.400.000	4.400.000	5.107.715
2	Wmo/jeugd (70% x € 750.000) Wmo en Jeugdhulp zijn open-einde regelingen. Door een mogelijke toename van het aantal aanvragen en/of een andere soort zorginzet bestaat het risico dat het budget wordt overschreden. Jeugdhulp kan worden toegewezen door medische verwijzers. De gemeente heeft dan beperkt zicht/grip op de kosten. De uitgaven jeugdzorg zijn in de loop van 2024 en 2025 toegenomen, met name bij de begeleidingsproducten. We zien ook een toename van de financieringsvorm persoonsgebonden budget. De landelijke ontwikkeling van kleinschalig verblijf op grond van de Hervormingsagenda Jeugd moet op langere termijn tot kostendaling leiden maar zorgt op korte termijn voor hogere kosten.	525.000	525.000	525.000
3	Cyber risico's (50% x € 1.000.000) Als gevolg van een nog onvolwassen risicomanagementproces worden informatiebeveiliging- en privacy risico's onvoldoende geïdentificeerd, geïmplementeerd en beheerst. Binnen de Dommelvallei-organisaties is het inkopen van diensten en goederen een cruciaal proces, waarbij grote hoeveelheden (persoons)gegevens worden verwerkt. Hoewel we intensief samenwerken met leveranciers, blijft de eindverantwoordelijkheid voor Gegevensbescherming bij de Dommelvallei organisatie liggen. Digitale dreigingen, mede veroorzaakt door ketenafhankelijkheid met onder andere leveranciers, raken direct aan de continuïteit van onze dienstverlening en het vertrouwen van inwoners. Incidenten zoals datalekken en verstoringen bij leveranciers kunnen leiden tot ernstige schade, reputatieschade en juridische gevolgen. Daarnaast beschikken we over beperkte capaciteit, kennis en middelen, waardoor het lastig is om de digitale veiligheid structureel te waarborgen. Geopolitieke spanningen, technologische afhankelijkheden en een krappe arbeidsmarkt vergroten de kans op incidenten en maken preventie complexer.	500.000	500.000	262.500
4	Kwetsbaarheid in personele continuïteit (90% x € 375.000) Er is een aantal factoren dat een risico vormt voor de continuïteit van de bedrijfsvoering, zoals: moeilijk kunnen invullen van vacatures a.g.v. krapte op de arbeidsmarkt, werkdruk, personele wisselingen, ziekteverzuim, inzet van externen. Deze risico's kunnen leiden tot vertraging in de bedrijfsvoering. Daarnaast kan het leiden tot hogere kosten door externe inhuur..	337.500	337.500	122.500
5	Fiscale risico's (30% x € 1.000.000) De gemeente is verantwoordelijk voor correcte verwerking van loonbelastingopgaven, BTW-aangiften, opgaven voor het BTW-compensatiefonds, Vennootschapsbelasting en de Werkkostenregeling (WKR). Daarnaast kan zij aansprakelijk worden gesteld voor belastingverplichtingen van derden, bijvoorbeeld via inlenersaansprakelijkheid of ketenaansprakelijkheid. Ook bij betalingen aan externe partijen via de UBD dient de gemeente uiterst zorgvuldig te handelen, aangezien onvolkomenheden of het niet naleven van fiscale verplichtingen binnen deze processen eveneens tot aansprakelijkheid kunnen leiden.	300.000	300.000	52.500
6	Verbonden partij - Dienst Dommelvallei (exact bedrag) De samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening verloopt via de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei. Omdat Dienst Dommelvallei geen eigen reserves heeft, wordt het totaal van de risico's van de dienst via de verdeelsleutel belegd bij de drie deelnemende gemeenten.	193.050	193.050	126.900

Nr	Risico (bepaling risicowaarde)	Risicowaarde begroting 2027	Risicowaarde jaarrekening 2025	Risicowaarde begroting 2026
7	Crisisbeheersing (30% x € 500.000) Iedere gemeente kan te maken krijgen met incidenten die de status van een crisis krijgen. Deze kunnen plaatsvinden zowel in het fysieke als het sociale domein. Ook kunnen crises lokaal, regionaal of bovenregionaal van karakter zijn. In de afgelopen jaren is gebleken dat langdurige en ongekende crises realiteit kunnen worden. Denk hierbij aan de pandemie en vluchtelingenopvang. Vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid wordt daarnaast aandacht gevraagd voor de militaire- en hybride dreiging vanwege de geopolitieke spanningen in de wereld. Deze dreigingen vergroten het risico op ontwrichtende verstoringen van de openbare orde en openbare veiligheid van de maatschappij.	150.000	150.000	150.000
8	Algemene uitkering gemeentefonds (70% x € 175.000) Via circulaire wordt de gemeente in ieder geval 2 maal per jaar (mei en september) geconfronteerd met aanpassingen vanuit het gemeentefonds. Naast taakmutaties kent het gemeentefonds 2 vormen van indexering. Indexatie via het volumedeel en via het prijsdeel. De volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar. Hoewel de indexeringen van het gemeentefonds er op gericht zijn om stabiliteit te krijgen in de grootste inkomstenbron van de gemeenten, kunnen schommelingen in de algemene uitkering problemen veroorzaken voor het sluitend krijgen van de begroting. Er bestaat ook geen directe rechtstreekse relatie tussen gemeentelijke uitgaven enerzijds en de compensatie daarvoor via het Gemeentefonds anderzijds. In die zin kent het Gemeentefonds met generieke compensaties ook de nodige globaliteit.	122.500	122.500	122.500
9	Inkoop (70% x € 175.000) 1. Als gevolg van het niet juist hanteren van de aanbestedingsplicht kan een marktpartij rechtsmiddelen aanwenden tegen een gunningsbesluit. Dit leidt tot een vertraging met financiële en juridische gevolgen; 2. Niet rechtmatige inkopen kunnen bovendien leiden tot een afkeurende verklaring (rechtmatigheid) bij de jaarrekening. Hierdoor bestaat de kans op negatieve publiciteit; 3. Contracten kunnen stilzwijgend verlengd worden tegen ongunstige voorwaarden. Of door het niet bundelen van opdrachten worden besparingsmogelijkheden niet benut.	122.500	122.500	122.500
10	Niet of onderverzekerd zijn m.b.t. gebouwen waar de gemeente risico loopt (30% x € 375.000) Door een onzeker voorval (bv brand-/waterschade) kan gebouw te maken met diverse schade en totaalverlies. Gevolg is dat de zelf vastgelegde herbouwwaarde te laag is en je niet kunt herbouwen met alleen de verzekeringsuitkering. Door mogelijke onderverzekering krijg je niet de maximale getaxeerde waarde en draag je ook het surplus boven het zelf benoemde bedrag tot de werkelijke schade.	112.500	112.500	52.500
Subtotaal top 10		6.763.050		
Overige risico's + risico onvoorzien		393.541		
Totaal		7.156.591		
Totaal o.b.v. zekerheidspercentage (90%)		6.440.932		

Wijzigingen

Ten opzichte van de jaarrekening 2025 (de meest recente risicoanalyse) is de totale risicowaarde licht gestegen.

Inventarisatie van de beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is de verzamelterm van al die bronnen waaruit niet voorziene financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden.

Weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel
Algemene reserve	14.672.000	
Algemene reserve bouwgrond	25.030.000	
Algemene reserve bouwgrond winstnemingen	1.220.000	
Stille reserve	PM	
Raming onvoorziene uitgaven	-	72.225
Onbenutte belastingcapaciteit	-	0
Totale weerstandscapaciteit	40.922.000	72.225

Weerstandsvermogen

Er wordt uitgegaan van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio ≥ 1). Deze verhouding wordt als volgt bepaald:

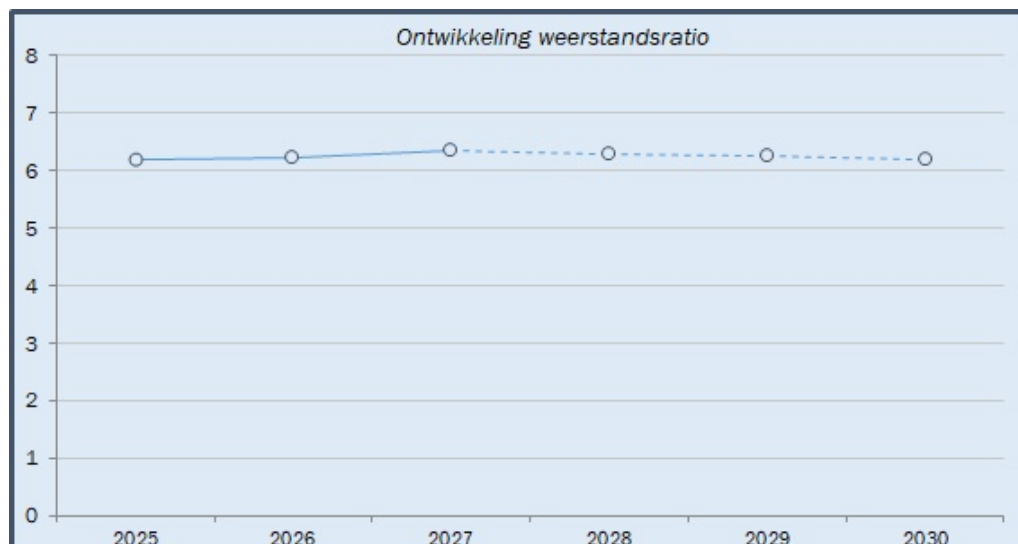
Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

$$€ 40.994.225 / € 6.440.932 = 6,36$$

Wij concluderen dat het weerstandsvermogen van de gemeente met een weerstandsratio van 6,36 goed is.

Ontwikkeling weerstandsvermogen

De onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de weerstandsratio zien, inclusief de prognose voor de komende jaren. Voor de prognose gaan we uit van gelijkblijvende benodigde weerstandscapaciteit. Voor de beschikbare weerstandscapaciteit gaan we uit van de meerjarenramingen. Ook voor de komende jaren blijft de ratio op een goed niveau gehandhaafd.

Stelposten

In de meerjarenbegroting 2027-2030 zijn diverse stelposten opgenomen voor ontwikkelingen waarvan de financiële effecten nog niet volledig zijn uitgewerkt of waarvan de definitieve omvang nog onzeker is. Dit hangt veelal samen met landelijke financieringsstromen en/of regelgeving die nog niet concreet genoeg is. We presenteren de stelposten hieronder gezamenlijk om een beeld te vormen over welke bedragen het gaat. Het opnemen van stelposten is namelijk niet zonder risico, omdat zekerheid over de hoogte van de bedragen nu nog niet vaststaat. Wel achten we onderstaande stelposten acceptabel en noodzakelijk om een realistisch en reëel begrotingsbeeld te geven. Onder de tabel zijn de verschillende stelposten toegelicht.

Stelposten	2027	2028	2029	2030
Stelpost loon- en prijsontwikkeling	0	1.724.781	2.979.887	4.096.094
Post onvoorzien	72.225	72.225	72.225	72.225
Stelpost verkorten trajectduur jeugd	0	-55.572	-55.572	-55.572
Stelpost eigen bijdrage jeugd	0	-212.695	-212.695	-212.695
Stelpost huishoudelijke hulp uit Wmo + Vangnetregeling (meicirculaire '26)	0	0	-1.269.313	-1.331.718
Stelpost eigen bijdrage Wmo	248.613	-29.538	-29.538	-29.538
Stelpost onderbesteding BTW-compensatiefonds	221.000	221.000	221.000	221.000
Stelpost onderuitputting kapitaallasten	-203.117	-150.566	-176.463	-36.370
Stelpost CDOKE uitgaven	0	798.051	798.051	798.051
Stelpost CDOKE inkomsten	0	798.051	798.051	798.051

Stelpost loon- en prijsontwikkeling

De stelpost loon- en prijsontwikkeling dekt verwachte loon- en prijsstijgingen in de gemeentelijke exploitatie in de toekomst. De stelpost wordt jaarlijks ingezet bij de verwerking van de actuele economische ontwikkelingen en cao-afspraken en gevuld vanuit de algemene uitkering.

Stelpost verkorten trajectduur jeugd

Deze stelpost bevat een negatieve bijstelling van de kosten voor jeugd, gezien landelijke wetgeving wordt voorbereid om dit mogelijk te maken. Omdat de inkomsten hiervoor in de algemene uitkering reeds naar beneden zijn bijgesteld, hebben we in onze begroting ook de uitgaven met eenzelfde bedrag verlaagd.

Stelpost eigen bijdrage jeugdzorg/ WMO

Deze stelpost bevat een negatieve bijstelling van de kosten voor jeugd/ WMO, gezien landelijke wetgeving wordt voorbereid om een eigen bijdrage te vragen. Omdat de inkomsten hiervoor in de algemene uitkering reeds naar beneden zijn bijgesteld, hebben we in onze begroting ook de uitgaven met eenzelfde bedrag verlaagd.

Stelpost huishoudelijke hulp Wmo

Deze stelpost houdt rekening met verwachte effecten van wijzigingen in wet- en regelgeving en gebruik van huishoudelijke ondersteuning binnen de Wmo. Mensen die dat zelf kunnen, gaan zelf betalen voor huishoudelijke hulp. Hiervoor volgt dus geen compensatie meer via het gemeentefonds. Aan de uitgavenkant brengen we de kosten omlaag, gelijk aan de korting op de inkomstenkant via het gemeentefonds.

Stelpost onderbesteding BTW-compensatiefonds

In de meerjarenraming is rekening gehouden met een verwachte uitkering uit de onderbesteding van het BTW-compensatiefonds via het gemeentefonds. De hoogte van deze opbrengst is afhankelijk van de landelijke realisatie en kan daardoor afwijken van de raming.

Stelpost onderuitputting kapitaallasten

Hoewel we proberen steeds realistischer te begroten, en investeringen realistischer plannen, constateren we jaarlijks dat we de begrote kapitaallasten neerwaarts moeten bijstellen na de jaarrekening door vertraging in de investeringen. Voorheen stond de toezichthouder (provincie) niet toe om hiervoor een stelpost onderuitputting op te nemen. Inmiddels is zij van standpunt veranderd. Dat nieuwe standpunt is opgenomen in de aanvullende begrotingscirculaire en het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) dat de provincie heeft gepubliceerd in juni 2026. Wij achten het realistisch om een stelpost onderuitputting op te nemen, waarbij we het rekenmodel van de provincie hebben gehanteerd. We hebben dat vooraf met de provincie afgestemd.

Stelpost CDOKE

Deze stelpost houdt verband met de toekomstige financiële effecten van de regeling Capaciteitsmiddelen Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE), waarvoor de financiering momenteel officieel alleen voor 2027 geregeld is via de algemene uitkering en nog niet voor 2028 e.v. We gaan in onze begroting er vanuit dat de financiering zoals in 2027 via de algemene uitkering ook in 2028 e.v. geldt.

Financiële kengetallen

Kengetallen geven inzicht in bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen bijdragen aan het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. De combinatie van de kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de gemeente. Daarnaast bieden kengetallen de mogelijkheid om gemeenten onderling te vergelijken.

Een individueel kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie van de gemeente moet worden beoordeeld. De kengetallen moeten in samenhang bekeken worden, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van de gemeente.

Een kengetal, of de ontwikkeling van een kengetal, is een weerspiegeling van het gevoerde beleid. Voor de provincie als toezichthouder hebben de kengetallen een signaleringswaarde. Ze kunnen worden betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente.

De volgende financiële kengetallen moeten in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen worden:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit

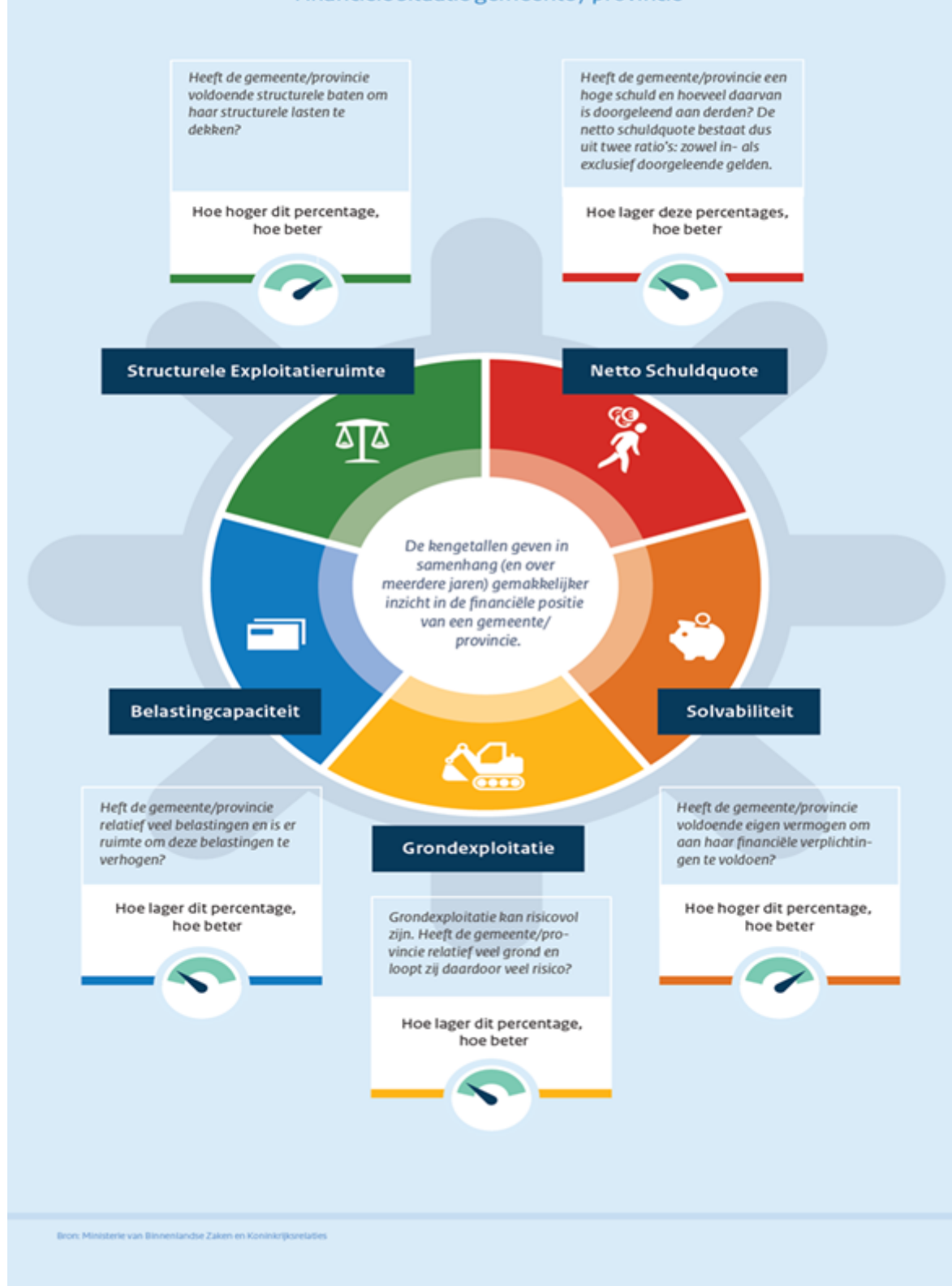
De toezichthouder hanteert geen normering, maar maakt gebruik van onderstaande signaleringswaarden.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	90-130	>130
Solvabiliteitsratio	>50	20-50	<20
Grondexploitatie	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Belastingcapaciteit	<95	95-105	>105

Sturen met financiële kengetallen

Financiële situatie gemeente / provincie

Omschrijving	Realisatie			Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Netto schuldquote	76%	55%	70%	58%	73%	62%	80%	74%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	72%	52%	66%	56%	70%	59%	76%	71%
Solvabiliteitsratio	36%	41%	41%	38%	42%	44%	39%	40%
Grondexploitatie	98%	81%	82%	52%	60%	29%	24%	21%
Structurele exploitatieruimte	4%	2%	2%	1%	1%	-2%	-2%	-2%
Belastingcapaciteit	111%	105%	102%	103%	103%	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.

N.n.b.: nog niet bekend. De meest recente cijfers over landelijke gemeentelijke lasten zijn over 2026.

Conclusie

De netto schuldquote (zowel gecorrigeerd als niet gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) wordt voor de gemeente Nuenen sterk beïnvloed door de grondexploitaties. De gemeente heeft vanaf 2005 veel geïnvesteerd in de grondexploitaties, met name Nuenen West. Daarnaast is er in 2012 geïnvesteerd in Eeneind West. Om deze investeringen te financieren is het de afgelopen jaren noodzakelijk geweest om kort- dan wel langlopende leningen aan te trekken. De schuldquote is minder hoog dan een aantal jaren geleden, maar schommelt nu wat, afhankelijk van het verloop van de boekwaardes van de grondexploitaties en de geplande investeringen in met name wegen, riolering en gebouwen.

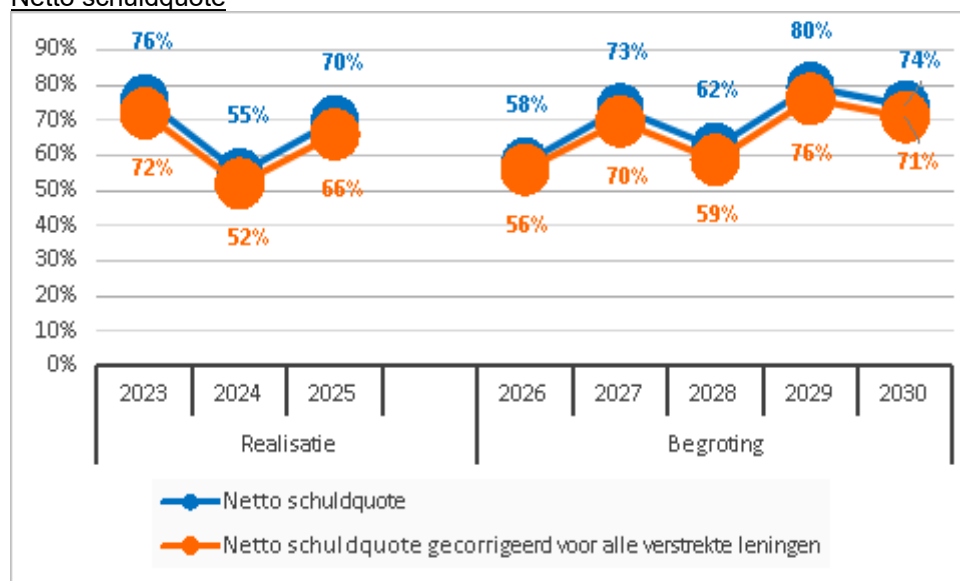
Als gevolg van de forse investeringen in gronden is het kengetal grondexploitatie hoog. De sterke afname van het kengetal in de komende begrotingsjaren wordt met name veroorzaakt door het, conform afspraken, ramen van de verkoop van de gronden Nuenen West en Eeneind West. De solvabiliteitsratio schommelt slechts licht. De reserves zijn de afgelopen jaren toegenomen door de stortingen van 75% van het begrotingssaldo in de algemene reserve in de jaren 2023 tot en met 2025.

De structurele exploitatieruimte is in 2026 en 2027 licht positief en in 2028 tot en met 2030 licht negatief. Dit betekent dat alle structurele lasten, inclusief de kapitaallasten van de geraamde investeringen, de eerstkomende jaren opgevangen worden binnen een structureel sluitende begroting. Vanaf 2028 is er op dit moment sprake van een negatief structureel resultaat.

De belastingcapaciteit is relatief hoog in Nuenen. Het landelijk gemiddelde van het kengetal voor de belastingcapaciteit wordt jaarlijks op 100% gesteld. De gemeente Nuenen heeft in het verleden, toen er negatief eigen vermogen was, besloten tot een forse verhoging van de ozb. Het kengetal is afgevlakt omdat de afgelopen jaren geen verhoging boven de reguliere inflatie is toegepast, wat een verlaging ten opzichte van het landelijk gemiddelde betekent.

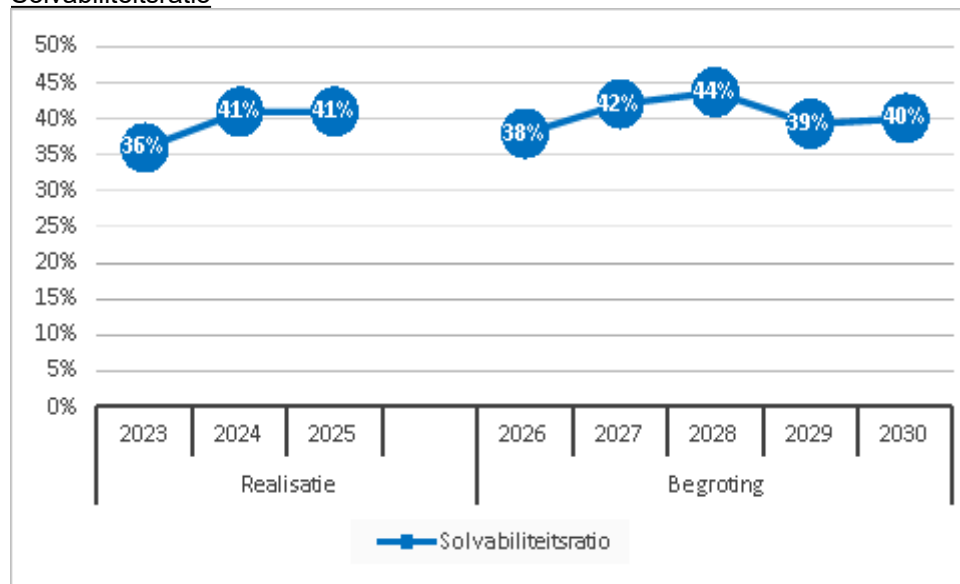
Hieronder volgt per kengetal een korte toelichting.

Netto schuldquote

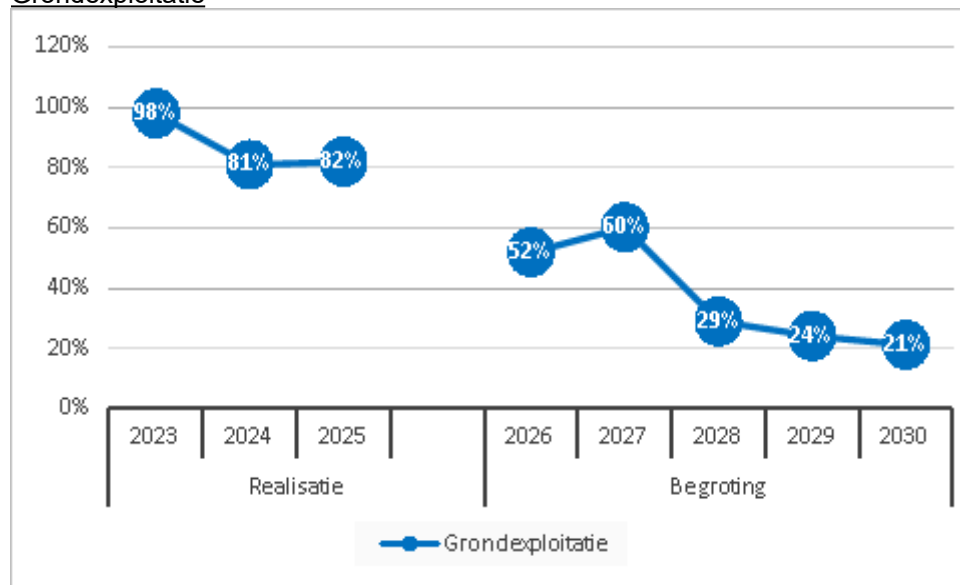
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Solvabiliteitsratio

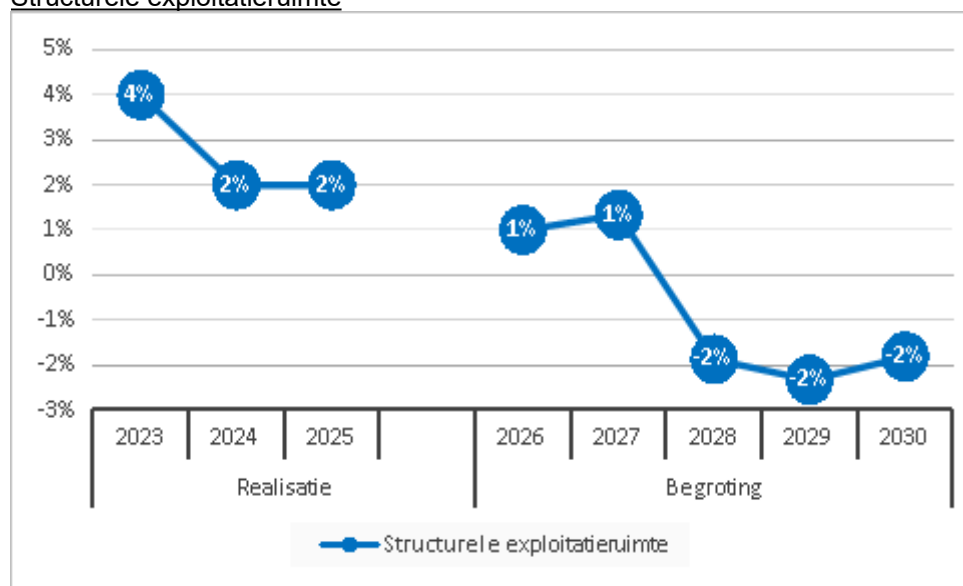
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

Grondexploitatie

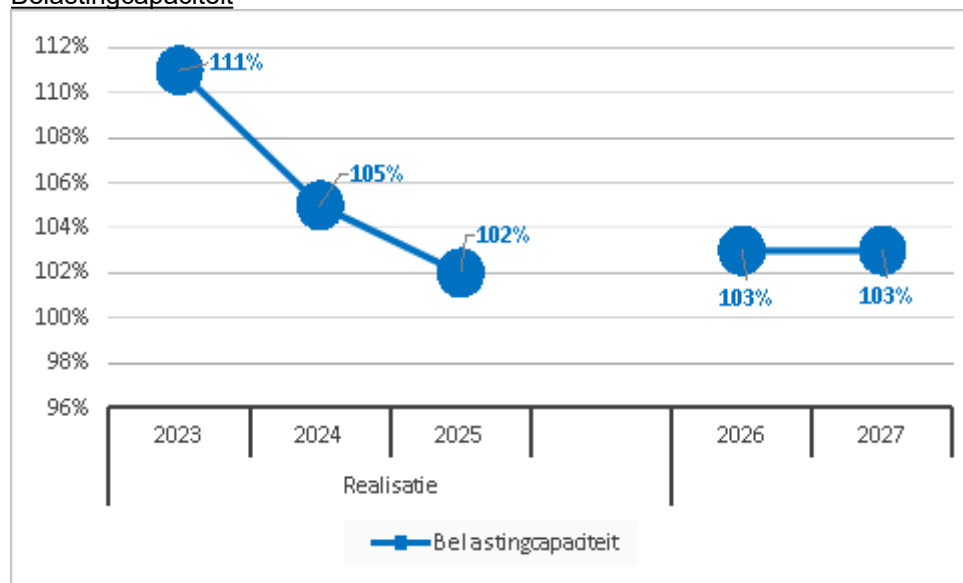
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstig) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de woonlasten voor een gezin bij een gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente zich verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. De woonlasten bestaan uit de OZB en de riool- en afvalstoffenheffing. In onze gemeente zijn de riool- en afvalstoffenheffing 100% kostendekkend. Een verhoging van die tarieven is niet mogelijk. Een verhoging van het OZB-tarief is mogelijk, maar is een politieke keuze.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Nuenen heeft een uitgestrekt buitengebied en een intensief bebouwd binnengebied met een totale oppervlakte van 3.361 ha. De gemeente is verdeeld over vier kernen: Nuenen, Gerwen, Nederwetten en Eeneind. Zowel binnen als buiten de kernen vinden tal van activiteiten plaats zoals wonen, werken en recreëren. Om deze activiteiten in goede banen te leiden zijn kapitaalgoederen nodig: wegen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken, groen, riolering, gebouwen en speeltoestellen. Vanwege het geringe belang laten we voortaan de verkeersregelingen en beelden en plastieken buiten beschouwing.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud daarvan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de (jaarlijkse) lasten. Met het onderhoud van deze kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft inzicht in het beleid en de financiële consequenties van het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Wegen

De gemeente beschikt over een uitgebreid wegennet ten behoeve van de verbinding binnen de kernen, tussen de kernen en de aansluiting op het regionale wegennet. Op dit moment bestaat dit wegennet uit ruim 228 kilometer verharde wegen.

Beleid

In het vastgestelde beheerplan heeft de raad gekozen voor cyclisch onderhoud. Bij deze systematiek wordt het onderhoud zodanig gepland dat gedurende de gehele levensduur van de verhardingen periodiek grootschalig onderhoud kan worden uitgevoerd. Financieel gezien betekent dit de eerste 10 jaar een uitgave van gemiddeld € 977.000,-. In het beheerplan 2022-2026 zijn ook enkele beleidskaders opgenomen.

Beleidsplan

Voor het beleidsveld Wegen is geen apart beleidsplan opgesteld. De beleidskaders zijn benoemd in het Beheerplan wegen 2022-2026.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan Wegen 2022-2026	2022-2026	maart 2021	2027

Uitgangspunten

Het benodigde kleinschalig en grootschalig onderhoud wordt bepaald aan de hand van de jaarlijkse wegeninspectie.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Financieel	2027	2028	2029	2030
Groot onderhoud (storting voorziening)	977.000	977.000	977.000	977.000
Klein onderhoud (incl. inspectie)	184.821	184.821	184.821	184.821
Totaal	1.161.821	1.161.821	1.161.821	1.161.821

Jaarlijks wordt volgens het programma uit het beheerplan wegen het benodigd (gemiddeld) bedrag (€ 977.000,-) gestort in deze voorziening. De storting is bestemd voor cyclisch onderhoud. De werkelijke uitgaven fluctueren. Voor reconstructie en rehabilitatie van de wegen zijn geen middelen beschikbaar in de onderhoudsvoorziening. Indien hier middelen voor nodig zijn wordt apart aan de raad om budget gevraagd. Eind 2027 resteert in de voorziening een bedrag van € 3.720.391,-.

Achterstallig onderhoud

Het achterstallig onderhoud is een indicator van het CROW (uitgedrukt in kosten) en is gedefinieerd als onderhoud op wegvakonderdelen waarbij de richtlijn al is overschreden, met andere woorden waarbij het onderhoud al eerder uitgevoerd had moeten worden.

Er is geen achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Jaarlijks wordt een inspectie uitgevoerd op het gehele areaal. Op basis van deze inspecties vindt kleinschalig en grootschalig onderhoud plaats, met name op wegvakonderdelen waarbij de richtlijn is overschreden. Daarmee houden wij de wegen veilig en heel en voorkomen we achterstallig onderhoud.

Openbare verlichting

De gemeente Nuenen heeft ruim 6.700 lichtmasten en 6.950 armaturen. De kosten voor openbare verlichting bestaan uit de jaarlijkse kosten voor elektriciteit en klein onderhoud en de kosten voor vervangingsinvesteringen.

Beleid

In 2026 zijn alle conventionele armaturen vervangen door energiezuinige Led-armaturen. Hiermee is het bestaande beleid achterhaald. In 2027 willen we nieuw beleid laten vaststellen.

Beleidsplan

Het beleidsplan Openbare verlichting is vastgesteld op 6 juli 2017.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beleidsplan OVL 2018-2027	2018-2027	06/07/2017	Eind 2027

Uitgangspunten

Volgens het huidige beleidsplan worden alleen de verouderde armaturen en de armaturen met een hoog energieverbruik vervangen. In 2025 en 2026 zijn versneld alle armaturen vervangen door energiezuinige led-armaturen. Met deze vervanging besparen we op energiekosten en op onderhoudskosten.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

De komende jaren richten we ons op de vervanging van lichtmasten.

Naast middelen voor de vervangingsinvesteringen is nog een bedrag voor regulier onderhoud, zoals masten schilderen en het oplossen van storingen, opgenomen van afgerond € 125.000,-.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Civiele kunstwerken

Met civiele kunstwerken worden bruggen, viaducten etc. bedoeld. Voor het groot onderhoud hiervan is een voorziening gevormd.

Beleid

In het vastgestelde beleidsplan Civiele kunstwerken heeft de raad gekozen voor het onderhouden van de civiele kunstwerken op C-niveau. Bij dit niveau ligt de nadruk op veilig en heel. Enkele kunstwerken, zoals in het centrumgebied en op diverse gemeentegrenzen, worden op A-niveau onderhouden.

Beleidsplan

Het beheerplan Civiele kunstwerken is vastgesteld door het college op 9 september 2025.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan Civiele kunstwerken	2020-2024	13 februari 2020	2034

Uitgangspunten

Voor het vervangen van civiele kunstwerken bij einde levensduur wordt apart aan de raad om budget gevraagd (overzicht van investeringen).

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Financieel	2027	2028	2029	2030
Groot onderhoud	115.122	115.122	115.122	115.122
Klein onderhoud	20.971	20.971	20.971	20.971
Totaal	136.093	136.093	136.093	136.093

Jaarlijks wordt volgens het beleidsplan civiele kunstwerken het benodigd (gemiddeld) bedrag van € 115.122,- gestort in deze voorziening. De storting is bestemd voor het planmatig onderhoud. De werkelijke uitgaven fluctueren (jaarlijks gemiddeld tussen de € 80.000,- en € 278.000,-). Voor de vervanging van civiele kunstwerken wordt apart aan de raad om budget gevraagd (overzicht van investeringen).

Naast de bedragen voor het groot onderhoud is € 20.971,- beschikbaar voor klein onderhoud.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel alleen gedaan wanneer de veiligheid niet in het geding is.

Groen

De groenstructuur van de gemeente Nuenen wordt enerzijds bepaald door de historische en moderne wegenstructuur, anderzijds door de diverse grotere (historische) groen- en parkgebieden en waterstructuren binnen de kern. Om dit optimaal tot zijn recht te laten komen dient het groen goed beheerd te worden. De gemeente Nuenen draagt zorg voor het gemeentelijk groen. Het openbaar groen heeft een grote waarde wat betreft gezondheid, veiligheid, beleving en duurzaamheid. Samen met onze inwoners nemen we maatregelen om verzorgd en gebruiksvriendelijk openbaar groen te realiseren.

Beleid

Gemeentebossen

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de gemeentebossen. Het bosbezit van de gemeente Nuenen is in totaal circa 65 ha groot en ligt verspreid over vijf grotere gebieden in de gemeente en enkele kleinere bospercelen in en rond het dorp Nuenen.

Bomen

De gemeente Nuenen is een groene gemeente en zal dat ook blijven. Bomen dragen in belangrijke mate bij aan een prettig leefklimaat. Het is daarom belangrijk te zorgen en blijven zorgen voor een gezond bomenbestand.

Uit bijdragen van inwoners aan het Bomencafé is duidelijk geworden dat de inwoners graag bomen in de eigen omgeving hebben, maar er ook iets over te zeggen willen hebben.

Zoals met ieder plan zijn ook met het uitvoeren van dit beleidsplan kosten gemoeid.

Openbaar groen

Het Groenstructuurplan en het Groenbeheerplan is de basis voor verder beleid, beheer en planvorming. In de Omgevingsvisie is 'groen' als een van de kernkwaliteiten van de gemeente benoemd.

Bermen en Watergangen

Bermen: binnen de gemeente Nuenen hebben we ruim 78 ha aan bermgras. Bermen bestaan uit een vegetatie van gras en kruiden. Ze worden duidelijk minder intensief beheerd dan de gazons en bevinden zich hoofdzakelijk aan de randen van de bebouwde omgeving en langs de wegen in het buitengebied. Bermen met bermgras vervullen meerdere functies zoals:

- verhoging van de stabiliteit van de weg;
- opvang van regenwater;
- bieden van ruimte voor bomen, kabels, leidingen, lichtmasten, bebakening, verkeersborden, uitwijkmanoeuvres en parkeren;
- ecologische functie voor planten, insecten en kleine zoogdieren;
- ontsluitingsmogelijkheden bieden aan naastliggende percelen;
- verfraaiing dorpsaangezicht/verbetering woon- en leefklimaat.

Watergangen: het voornaamste doel is het bergen en/of afvoeren van water. Daarom is het beheer erop gericht dit mogelijk te maken. Afhankelijk van de watergang in het waterafvoerend systeem wordt regelmatig onderhoud zelfs verplicht door het Waterschap dat eenmaal per jaar een schouwronde uitvoert op het uitgevoerde werk. Het beheer van de A-watergangen valt onder de verantwoordelijkheid van de waterschappen De Dommel en Aa en Maas. Het beheer van de B- en C-watergangen wordt uitgevoerd door de aangelanden, waaronder de gemeente Nuenen.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan gemeentebossen	2023-2028	19-12-2023 (vastgesteld door college)	2028
Bomenbeleidsplan	2017-2031	09/02/2017	2031
Groenstructuurplan	2011-2020	25/11/2010	Onbepaald
Biodiversiteitsplan	2025-2035	06/11/2025	Onbepaald
Groenbeheerplan	2012-2026	12/12/2019	2027

Uitgangspunten

Bermen

In het kader van ecologisch bermbeheer en de biodiversiteit is de maaifrequentie aangepast naar maximaal 1x tot 2x per jaar. Bij het maaien wordt het maaisel afgevoerd. Bij iedere maaibeurt blijft 20% overstaan. Om verruiging te voorkomen wordt het overstaande deel bij de volgende maaibeurt mee gemaaid, en blijft op andere delen 20% overstaan. De toetsing van goed maaibeheer van bermen en watergangen is vastgelegd in Kleurkeur van de Vlinderstichting. Door deze nieuwe standaard kunnen opdrachtgevers en aannemers zich beter voorbereiden op een insectenvriendelijk bermbeheer. In het maaibestek van bermen en watergangen zijn de richtlijnen van Kleurkeur opgenomen en geeft het een garantie dat het maaibeheer gericht is op het verhogen van de ecologische kwaliteit.

Watergangen

Beheer en onderhoud van watergangen (sloten) met een afvoerende en een bergende functie van het oppervlaktewater binnen het stroomgebied van de waterschappen De Dommel en Aa en Maas. Overeenkomstig de Keur oppervlaktewateren betreft dit sloten met een beperkt belang, niet zijnde in onderhoud bij de bovengenoemde waterschappen.

Bossen

Op sobere wijze in stand houden van de kwaliteit en functionaliteit van de bossen ten behoeve van de openluchtrecreatie en het milieu.

Landschappelijke beplanting

Op sobere wijze in stand houden van lintvormige en kleinschalige landschapselementen (wegbeplantingen, houtsingels, poelen etc.), ten behoeve van:

- beeld, milieu;
- verbindingen tussen landschapselementen;
- coulissenwerking.

Openbaar groen

Op sobere wijze in stand houden van de kwaliteit en functionaliteit van de groenvoorziening voor een groene uitstraling van de gemeente voor haar eigen inwoners en gebruikers (inwoners van buiten de gemeente en toerisme). Het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau is B. De 'Parels' die als visitekaartje dienen worden op kwaliteitsniveau A onderhouden.

Bomen

Nuenen is een bolwerk van bomen. De gemeente Nuenen staat ervoor om dat bolwerk te laten bestaan uit gezonde bomen waar zowel inwoners als de gemeente trots op zijn. Gezonde bomen waar de gemeente haar groene karakter mee behoudt, een prettig leefklimaat heeft en ook in de toekomst zal behouden. Het boombeheer gaat over nu en over later.

Financieel	2027	2028	2029	2030
Bossen	43.910	43.910	43.910	43.910
Watergangen	142.716	142.716	142.716	142.716
Landschappelijke beplanting	8.840	8.840	8.840	8.840
Openbaar groen	1.847.814	1.888.654	1.929.494	1.929.494
Boomverzorging	274.710	274.710	274.710	274.710
Totaal	2.317.990	2.368.830	2.419.670	2.469.670

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Riolering

De gemeentelijke riolering bestaat uit ca. 150 km vrij vervalriolering (binnen de bebouwde kommen) en ca. 60 km drukriolering (in het buitengebied). Daarnaast zijn er nog voorzieningen zoals bergbezinkbassins en gemalen.

Beleid

De gemeente heeft zorgplichten op het gebied van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Hoe de gemeente omgaat met deze zorgplichten is vastgelegd in het beleidsplan.

Beleidsplan

Het vigerende Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) heeft een looptijd tot en met 2023. In het vGRP staan de beleidsdoelen, geplande projecten, onderzoeken en nieuwe ontwikkelingen. Verder maakt de rioolheffingsberekening deel uit van het vGRP.

Het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan wordt in 2027 vernieuwd met de vernieuwde structuur onder de omgevingswet in ene Water en Riolerings Programma (WRP). De technische voorloper het Systeem overzicht Stedelijk Water (SSW) met o.a. de berekeningen met maatgevende buien is inmiddels afgerond. Traject voor het vaststellen van het programma wordt met de agendacommissie afgestemd en ingepland.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019 – 2023 (vGRP)	2019-2023	13/12/2018	2027

Uitgangspunten

De doelen vastgelegd in het vGRP zijn:

- Een goede inzameling en transport van stedelijk afvalwater;
- Inzameling, transport en / of verwerking van afvloeiend hemelwater, voor zover dit redelijkerwijs niet kan door particulieren;
- Voorkomen van structureel nadelige gevolgen van te hoge of te lage grondwaterstanden, voor zover dit onder de gemeentelijke zorgplicht valt;
- Klimaatbestendig ontwerpen.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

De jaarlijks benodigde budgetten voor groot onderhoud zijn vastgesteld in het vGRP. Wanneer in een jaar meer geld ontvangen is dan uitgegeven wordt dit bedrag gestort in de voorziening riolering. Dit geld blijft daardoor beschikbaar voor de doelen uit het GRP.

Financieel	2027	2028	2029	2030
Onderhoudskosten riolering	562.000	573.802	603.573	598.155
Totaal	562.000	573.802	603.573	598.155

Daarnaast resteert eind 2027 nog een bedrag van € 1.714.975,- in de voorziening riolering.

Achterstallig onderhoud

Er is geen achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Gebouwen

De gemeente heeft de nodige gebouwen in beheer. Deze zijn onder te verdelen in gebouwen voor eigen gebruik, algemene gebouwen, sociaal culturele accommodaties en sportaccommodaties.

Beleidsplan

De gemeenteraad heeft in de vergadering van 11 november 2021 het beheerplan gebouwen 2022-2031 vastgesteld. Vervolgens wordt dit plan elke 4 jaar geactualiseerd. De volgende staat gepland in 2026 / 2027.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan gebouwen	2021-2031	11/11/2021	2026 / 2027

Uitgangspunten

Voor de gebouwen die economisch eigendom zijn van de gemeente Nuenen en waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor het groot onderhoud, is een voorziening gevormd. Uitgangspunt voor deze voorziening is wat minimaal nodig is om de gebouwen veilig, heel en functioneel te houden op basis van sober en doelmatig onderhoud. Het uitgangspunt is conditieniveau 3. Tevens zal bij regulier onderhoud een verduurzamingsslag gemaakt worden door de materialen te vervangen voor een duurzamere variant, daar waar budget het toelaat.

Jaarlijks onderhoudsbudget en investeringsmiddelen op basis van het MJOP

Financieel	2027	2028	2029	2030
Dotatie voorziening	367.450	367.450	367.450	367.450
Besteding uit voorziening	296.690	719.959	252.346	993.358
Mutatie voorziening	70.760	-352.509	115.104	-625.908

Achterstallig onderhoud

De gemeentelijke vastgoedportefeuille is een dynamisch geheel met grote financiële en maatschappelijke waarde. Structureel onderhoud is daarom van essentieel belang. Daarom inventariseert de gemeente elke 4 jaar al de gemeentelijke gebouwen en stelt een MJOP op. Het MJOP (2018-2032) is in 2021 geactualiseerd. Het college heeft ingestemd met het MJOP 2022-2031, gebaseerd op de Nederlandse norm NEN 2767.

Soms wordt onderhoud uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Bij het Klooster en de Hongerman is gelet op de renovatieplannen alleen noodzakelijk onderhoud uitgevoerd.

Bij het gemeentehuis is sprake van bewust uitgesteld onderhoud vanwege de plannen voor nieuwbouw dan wel renovatie. De raad heeft een beslissing hierover uitgesteld en aangegeven dat we alleen noodzakelijk, onontkoombaar onderhoud uit moeten voeren. Deze zijn nu gepland voor 2027.

Gelijktijdig met het actualiseren van het MJOP zijn in 2021 voor de gemeentelijke panden ook duurzaamheidsrapportages opgesteld.

Deze maatwerkrapportages worden samen met het geactualiseerde MJOP in 2026/2027 uitgewerkt in een Plan van aanpak / routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed Nuenen.

Speeltoestellen

De gemeente heeft verschillende speeltoestellen in de openbare ruimte staan. Deze worden beheerd volgens het warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen.

Beleid

Spelen en bewegen in de openbare ruimte 'Speelruimtebeleidsplan 2017-2020

Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Spelen en bewegen in de openbare ruimte	2017-2020	6-7-2017	onbepaald

Uitgangspunten

Het speelruimtebeleid is via co-creatie tot stand gekomen waarbij is samengewerkt met inwoners, verenigingen en andere belanghebbenden als gelijke partners. De belangrijkste uitgangspunten van het nieuwe beleid zijn:

- Spelen voor alle leeftijden (jong en oud);
- Risicovol spelen in een natuurlijke omgeving;
- Gebruik maken van (aanwezige elementen in) de gehele openbare ruimte;
- Ontmoeten als belangrijk onderdeel van de "Centrale speelgelegenheid Nuenen";
- Aansluiten bij de behoeftes van de omgeving en trends.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Jaarlijks wordt bij de investeringen een bedrag van € 85.000,- opgenomen voor vervanging bij einde levensduur en nieuw beleid. Naast deze middelen is nog een bedrag voor regulier onderhoud beschikbaar van € 52.890,-.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Financiering

Inleiding

Financiering betreft de wijze waarop de gemeente Nuenen de benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijke) overtollige geldmiddelen belegt. De uitvoering van deze paragraaf vindt plaats binnen de wettelijke kaders van het BBV en de wet Fido. Naast deze wetgeving is een treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut zijn nadere regels opgenomen om daarmee de financieringsfunctie te sturen, te beheersen en te controleren. De paragraaf geeft inzicht in de rentelasten en -baten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Interne en externe ontwikkelingen

Extern

Na een periode van renteverlagingen in 2024 en 2025, verhoogde de ECB de rente in juni 2026 met 0,25% naar 2,25% vanwege oplopende inflatie en stijgende energieprijzen.

De vooruitzichten blijven onzeker, met opwaartse risico's voor de inflatie en neerwaartse risico's voor de economische groei.

Intern

Voor de begroting zijn de volgende interne rentepercentages gebruikt, de berekening volgens BBV:

Renteschema	%
Rente over voorziening verliesgevende complexen bouwgrond	2,00%
Rente activa en grex afgerond (omslagrente)	0,80%

* Vanaf 2025 zijn de rentes van activa en grex gelijk aan elkaar, als gevolg van nieuwe BBV-regels (notitie rente).

In onderstaand schema is het renteresultaat berekend volgens BBV:

Stap	Renteschema	2027	2028	2029	2030
	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.158	1.044	1.459	1.457
	De externe rentebaten	-33	-33	-33	-33
1	Saldo rentelasten en rentebaten	1.126	1.011	1.426	1.425
	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-3	-2	-2	-2
	De rentelast van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	3	2	2	2
2	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0	0	0	0
3	Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
3	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	45	46	47	48
4	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (1+2+3)	1.171	1.057	1.473	1.473
5	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag) actieve gronden	-387	-198	-170	-156
5	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag) activa	-668	-790	-912	-917
	Renteresultaat op het taakveld treasury (4+5)	116	70	391	400

Het genoemde renteresultaat komt terug op het taakveld treasury, maar is niet het enige resultaat op dat taakveld. Ook bijvoorbeeld ontvangen dividend wordt geraamd op het taakveld, maar maakt geen onderdeel uit van het renteschema.

Financieringsbehoefte

Op basis van de begroting 2027 wordt een meerjarige financieringsbehoefte opgesteld.

Boekwaarde 1-1	2027	2028	2029	2030
Activa	85.631	98.229	115.578	115.385
Grondexploitatie	46.392	22.678	19.292	17.519
Geldleningen OG*	-35.071	-26.351	-23.344	-20.336
Reserves en voorzieningen	-75.664	-72.588	-72.185	-72.410
	21.288	21.968	39.341	40.157

* Dit is de huidige leningenportefeuille.

Uit bovenstaand schema blijkt dat de komende jaren een financieringsbehoefte is tot een maximum van € 40 miljoen. Deze wordt gefinancierd met kasgeld- en langlopende geldleningen.

Beleidsvoornemen financiering

Financiële instellingen blijven terughoudend met het geven van een rentevisie. Ook BNG publiceert deze sinds enige tijd niet meer. Wij hanteren daarom meer een rentestrategie dan een rentevisie.

Onze strategie is om het renterisico te minimaliseren. Dat doen we door op verschillende momenten (zo nodig) langlopende leningen af te sluiten in de toekomst en door gebruik te maken van een mix van kortlopende en langlopende leningen. Daarmee creëren we ook flexibiliteit in de leningenportefeuille om in te spelen op interne en externe ontwikkelingen, zoals planning van investeringen en grex-projecten.

Ook moeten we rekening houden met de kasgeldlimiet. Deze bepaalt dat de gemiddelde vlottende schuld, over 3 achtereenvolgende kwartalen bezien, niet boven de 8,5% van het begrotingstotaal mag uitkomen. Ons uitgangspunt is dat we de overschrijding beperken tot maximaal 2 achtereenvolgende kalenderkwartalen.

Renterisicobeheer

De overheid heeft twee instrumenten voor het toetsen van het renterisico: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet vormt de bovengrens waarmee een tijdelijk liquiditeitstekort gefinancierd kan en mag worden met een kortlopende geldlening (korter dan 1 jaar). Als het liquiditeitstekort een structureel karakter draagt moet een langlopende geldlening worden aangetrokken. Indien voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet wordt overschreden moet de toezichthouder hiervan op de hoogte worden gesteld. Ook moet de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring worden voorgelegd aan de toezichthouder. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal.

Stap	Omschrijving	2027
	Bepalen toegestane kasgeldlimiet	
	Omvang begrotingstotaal	76.434
	Percentage regeling	8,50%
1	Toegestane kasgeldlimiet	6.497
	Vlottende korte schuld	
	Opgenomen gelden < 1 jaar	6.000
	Schuld in rekening courant	0
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	6
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0
2	Totaal vlottende korte schuld	6.006
	Vlottende middelen	
	Contante gelden in kas	4
	Tegoeden in rekening courant	13.116
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0
3	Totaal vlottende middelen	13.120
4	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-7.114
	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-) (1-4)	13.611

Voor 2027 wordt met kasgeldleningen gewerkt tot de bovengrens van de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een grens aan het te lopen renterisico op de vaste schuld. De risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het begrotingstotaal (zie tabel hieronder).

Stap	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	6.627	3.007	3.007	3.008
3 (1+2)	Renterisico	6.627	3.007	3.007	3.008
4	Begrotingstotaal	76.434	78.999	80.553	82.812
5	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
6 (4 x 5)	Renterisiconorm	15.287	15.800	16.111	16.562
7	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-)	8.660	12.793	13.103	13.555

Voor de komende jaren is er ruimte om lang geld aan te trekken volgens de renterisiconorm.

Leningenportefeuille

Een belangrijk onderdeel van het financieringsbeleid vormt de omvang, flexibiliteit, gemiddelde looptijd en rentegevoeligheid van de leningenportefeuille. De leningenportefeuille van de gemeente ziet er als volgt uit:

Opgenomen langlopende leningen						
Leningverstrekker	Looptijd		rente	oorspronkelijk	01/01/2027	31/12/2027
	Van	t/m				
NWB	2015	2027	1,21%	220	20	0
Provincie NB	2017	2027	0,00%	2.321	2.093	2.093
BNG	2022	2027	1,28%	18.000	3.600	0
BNG	2022	2037	1,86%	25.000	18.333	16.667
BNG	2024	2034	2,64%	13.000	10.400	9.100
Totaal				58.541	34.446	27.860

Opgenomen langlopende leningen tbv woningbouw						
Omschrijving	Looptijd		rente	oorspronkelijk	01/01/2027	31/12/2027
	Van	t/m				
BNG	1991	2041	0,43%	1.180	625	584
Totaal				1.180	625	584

Bedrijfsvoering

Inleiding

Het doel van de bedrijfsvoering is het ondersteunen en uitvoeren van de programma's. Concreet gaat het om professionele ondersteuning van het gemeentebestuur en goede dienstverlening aan de inwoners door:

- een efficiënt werkende organisatie;
- een zorgvuldig besluitvormingsproces;
- een gestructureerde planning en beheersing van de beleidsuitvoering;
- waar mogelijk op een verantwoorde manier benutten van ICT-mogelijkheden;
- gemotiveerd en gekwalificeerd personeel.

Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling

Het ontwikkelprogramma 'Nuenen ontwikkelt door' geeft aan hoe we de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie vormgeven. Het doel van het programma is tweeledig:

- Het vergroten van de meerwaarde van de ambtelijke ondersteuning van het bestuur en de inwoners/ondernemers.
- Het vergroten van het werkplezier en werkgemak van medewerkers.

We werken hierbij vanuit onze missie, visie en kernwaarden.

Missie: Gemeente Nuenen is een professionele en dienstverlenende organisatie. De gemeente toont zich bewust verantwoordelijk voor een divers en eigentijds Nuenen. We handelen op basis van afweging van verschillende belangen en leveren toegevoegde waarde aan inwoners, ondernemers en aan de samenleving.

Visie: Gemeente Nuenen is een uitstekende werkgever, die vanuit verbondenheid met haar omgeving belangrijke resultaten bereikt en een betrouwbare partner is. We denken en werken vanuit een ondernemende houding en leveren goede dienstverlening.

Naast de missie en visie zijn er kernwaarden. Deze waarden zeggen iets over de overtuiging die we hebben in de beweging die we willen maken. Kernwaarden geven aan waarom en hoe we de dingen willen doen. Goed geformuleerde kernwaarden (en gedragsafspraken) maken duidelijk vanuit welk perspectief de collega's hun werk doen, zichzelf ontwikkelen en elkaar aanspreken. De volgende kernwaarden staan de komende jaren centraal.

Onze kernwaarden:

Betrokken

We werken vanuit betrokkenheid en staan in voor ons eigen handelen. We zorgen dat onze kennis en kunde op niveau is en blijft en zijn bereid tijd en energie te stoppen in ons werk en de samenwerking.

Zichtbaar

We maken gebruik van de kracht en inzichten van onze collega's en de samenleving door zichtbaar samen te werken. We werken daar waar het werk plaatsvindt en kennen de inwoners en ondernemers achter het vraagstuk.

Resultaatgericht

We zijn gericht op het bereiken van het beste resultaat en werken intensief samen met onze collega's, inwoners en ondernemers. We voelen ons eigenaar van vraagstukken en werken effectief en efficiënt.

Strategisch HRM-beleid

Het strategisch HRM-plan zetten we in om de uitdagingen en (middel)lange termijn ontwikkelingen die van invloed zijn op de ontwikkeling van de organisaties te vertalen naar HRM-instrumentarium.

Jaarlijks selecteren we als 4 Dommelvallei organisaties de HRM thema's waarmee we in een volgend kalenderjaar aan de slag gaan.

In 2027 wordt o.a. verder ingezet op de doorontwikkeling van de arbeidsmarktstrategie. De insteek daarbij is om te komen tot een gezamenlijke strategie voor de Dommelvallei organisaties.

Informatievoorziening

Strategische ontwikkeling informatievoorziening, informatiebeheer en informatiebeveiliging

Op het gebied van informatievoorziening, informatiebeheer en informatiebeveiliging wordt steeds meer verwacht van gemeenten vanuit (nieuwe) wetgeving én vanuit de veranderende samenleving. De vier Dommelvallei-organisaties bekijken samen deze grote vraagstukken en hoe hiermee om te gaan richting de toekomst.

In 2026 bepalen we de toekomstige, toekomstbestendige, situatie (SOLL) via een bestuursopdracht, waarbij we rekening houden met mens, proces en systemen. Dit heeft impact op informatievoorziening en –beheer. Potentieel ook op andere organisatieonderdelen.

In 2027 bepalen we hoe we daar gaan komen en in welk tempo. Dit zal bepalen welke financiële middelen nodig zijn. De consequenties zullen in de kadernota's/ begrotingen 2027 van de Dommelvallei-gemeenten en de 1e begrotingswijziging 2027 van Dienst Dommelvallei worden opgenomen.

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente wisselt op alle beleidsterreinen informatie uit. We willen hierbij een betrouwbare partner zijn voor onze inwoners, medewerkers en zakelijke partners en we hebben hierbij een maatschappelijke en wettelijke verantwoordelijkheid. Hierbij is het essentieel dat de basis op orde is: informatieveiligheid en privacy moeten verankerd zijn in processen en voldoen aan wet- en regelgeving. Om aan de veranderende wet- en regelgeving te voldoen is het noodzakelijk dat in de vier Dommelvallei-organisaties procesmatig werken worden versterkt.

Voldoen aan wet- en regelgeving

Procesmatig werken, risicomanagement, duidelijke verantwoordelijkheden en continue verbetering zijn noodzakelijk om gegevensbescherming te kunnen borgen. Op 15 augustus 2026 zijn de Cyberbeveiligingswet en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten in werking getreden. Hiervoor lopen al diverse verbeter initiatieven die vaak onderdeel zijn van een breder initiatief, zoals het project van Microsoft 365.

Nieuwe wetgeving rondom Artificial Intelligence (AI) biedt kansen om efficiënter te kunnen werken maar brengt ook uitdagingen met zich mee. De borging van informatiebeveiliging en privacy in processen wordt hiermee nog belangrijker. Aangescherpte wet- en regelgeving en het verhoogde landelijke cyberdreigingen, maakt dat de gemeente meer taken krijgt op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Om de kans op digitale inbreuken te verkleinen of snel te kunnen ondervangen is een snellere groei noodzakelijk.

Vervolgstappen

Hoewel er stappen zijn gezet, kunnen we nog niet in alle gevallen aantonen dat we voldoen aan de informatiebeveiliging- en privacywetgeving. In samenwerking met de Dommelvallei-organisaties en bij voldoende middelen, werken we gestructureerd toe naar volwassenheidsniveau 3 van 5. Deze doelstelling word ook verwerkt in de bovengenoemde SOLL (bestuursopdracht). Zo borgen we beschikbaarheid, vertrouwelijkheid, integriteit en privacy van informatie en blijven we een betrouwbare partner die voldoet aan de geldende wet- en regelgeving.

Huisvesting

De huisvesting van de ambtelijke organisatie en het bestuur is momenteel als volgt:

- Jan van Schijvelaan/Papenvoort (hoofdvestiging)
- Pastoorsmast (buitenwerf)
- Berg en Aardappeleterssteegje (Centrum Maatschappelijke Deelname)

Naast de eigen organisatie is in het gemeentehuis ook de politie gehuisvest.

Geconstateerd is dat de huidige huisvesting van het CMD vanuit het oogpunt sociale veiligheid en arbeidsomstandigheden niet langer verantwoord is. Daarom wordt het CMD verhuisd naar de huidige bibliotheekruimte in het gemeentehuis, zodra de bibliotheek naar Ons Klooster verhuist.

Er zijn substantiële investeringen in het gemeentehuis nodig om het gemeentehuis veilig, duurzaam en toekomstbestendig te maken. Op de langere termijn is het maken van bestuurlijke keuzes voor de werkomgeving van de organisatie noodzakelijk. De keuze voor een toekomstbestendige en duurzame werkomgeving hangt samen met de toekomstvisie 2050 voor Nuenen.

Kengetallen

(peildatum 1-7-2026)

Formatie	Factor	01/07/2026
Directie	fte	1
Ontwikkeling	fte	43,09
Realisatie	fte	49,15
Ondersteuning	fte	31,16
Totale formatie	fte	124,40

Ziekteverzuim (1 januari tot 1 juli)	2026	2025
Verzuimpercentage	9,11%	6,46%
Verzuimfrequentie	0,50	0,53
Ziekteverzuimpercentage in vergelijkbare gemeenteklasse voor 2025: 6,5%		

Verbonden partijen

Inleiding

De paragraaf verbonden partijen moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend én waarmee financiële belangen gemoeid zijn.

Verbonden partijen zijn een manier om een bepaald beleidsvoornemen en/of wettelijke taken uit te (laten) voeren. Het deelnemen aan een verbonden partij komt altijd voort uit het publiek belang.

Onder bestuurlijk invloed wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Onder financieel belang wordt verstaan: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is, indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichting niet nakomt.

Conform artikelen 1, 5, 8, 9, 15, 26 en 36 van het BBV komen de volgende verbonden partijen aan de orde in deze paragraaf:

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond;
- Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei (DVV) te Mierlo;
- Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening de Dommel (WSD) te Boxtel;
- Gemeenschappelijke Regeling Reiniging Blink te Helmond;
- Gemeenschappelijke Regeling 10vdjeugd te Deurne.

Vennootschappen en coöperaties:

- Naamloze Vennootschap Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te Den Haag;
- Naamloze Vennootschap Brabant Water te Den Bosch.

Stichtingen en verenigingen:

- Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond;
- Stichting Bureau Inkoop- en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot.

In deze paragraaf zal in tabelvorm elke verbonden partij uitgewerkt worden aan de hand van de volgende indelingen:

- Doel en openbaar belang van de verbonden partij;
- Algemene visie op en beleidsvoornemens over inschakelen van de verbonden partij: uitgangspunten waarom en wanneer we gebruik maken van de verbonden partij;
- Veranderingen en ontwikkelingen van de verbonden partij;
- Risico's: welke andere risico's zijn er bij deelname;
- Afbreukrisico van geen deelname;
- Alternatieven voor geen deelname;
- Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging: wie zijn er betrokken bij de samenwerking;
- Frequentie van terugkoppeling naar de raad;
- Financieel belang: welke kosten horen bij de samenwerking;
- Vermogenspositie en resultaat boekjaar van de verbonden partij.

De volgende afkortingen zijn gebruikt in de uitwerking van de verbonden partijen:

DB: Dagelijks bestuur

AB: Algemeen bestuur

GR: Gemeenschappelijke regeling

NV: Naamloze vennootschap

Gemeenschappelijke regelingen

GR Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

Per 1 januari 2015 is de Metropoolregio Eindhoven (MRE) actief als opvolger van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven ook wel de SRE. De ambitie is een sterke regio met behoud van het kenmerkende innovatieve Brainportprofiel en een stabiele sociale basis en vitale leefomgeving voor al onze inwoners. We willen als regio vanuit de ruimtelijk-economische opgaven waar we binnen de MRE gezamenlijk aan werken, de brede welvaart in de regio versterken. De fysieke schaa sprong is ook een kwaliteitssprong. Gezamenlijk streven we naar een gebalanceerde groei van de regio zeker ook vanuit sociaal-maatschappelijk oogpunt.

De ambitie is om een regio te zijn waarin mensen prettig kunnen wonen in een gezonde, groene leefomgeving en waar iedereen de kans krijgt om mee te doen en bij te dragen aan een sterke, toekomstbestendige economie.

De hoofdopgaven zijn Ruimte en wonen, Mobiliteit, Energietransitie, Economie en Vitaal landelijk gebied. Daarnaast geven binnen de MRE-samenwerking uitvoering aan het Beethoven convenant. Tevens is het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) onder gebracht in deze gemeenschappelijke regeling. Het RHCE voert voor gemeenten wettelijk taken uit op het gebied van toezicht, behoud en openbaar maken van de cultuurhistorische informatie en is archiefbewaarplaats van de door onze gemeente en andere overheden in Zuidoost Brabant overgebrachte archieven.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Het leven van onze inwoners speelt zich steeds meer af binnen de hele regio en beperkt zich niet tot de gemeentegrenzen. Binnen de regio is sprake van één daily urban system. Daarom is het logisch om op regionaal niveau met elkaar samen te werken, omdat we samen, als geheel, meer kunnen bereiken. Gezamenlijk bepalen we koers richting 2040 en 2050 die vervolgens op subregionaal en/of lokaal niveau uitgewerkt en gerealiseerd wordt. Vanuit de MRE-samenwerking wordt als één regio opgetrokken richting het Rijk en de Provincie. Dit komt tegemoet aan de behoefte vanuit het Rijk en de Provincie om met regio's afspraken te maken. Daarnaast zijn wij via de MRE-samenwerking vertegenwoordigd in de stichting Brainport en de triple helix. Deze stichting bepaalt de strategie van de ontwikkelingsorganisatie Brainport Development. Al deze partijen samen zijn een serieuze gesprekspartner voor het Rijk en de Provincie waardoor er gelden beschikbaar komen om de regionale opgaven gezamenlijk op te pakken. Deze inspanningen hebben onder meer geleid tot het sluiten van het Beethoven convenant. Ook de Nuenense inwoners kunnen (indirect) profiteren van deze ontwikkelingen.

De gemeente brengt haar archief na verloop van tijd onder bij RHCE, voor zover deze documenten niet vernietigd (moeten) worden. Daardoor hoeven wij hiervoor geen eigen lokale voorziening te treffen.

Veranderingen en ontwikkelingen

Metropoolregio Eindhoven

Met de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 is een nieuwe bestuursperiode gestart. Het actualiseren van de Regionale Agenda (voorheen Samenwerkingsakkoord) is gekoppeld aan de nieuwe bestuursperiode. Daartoe is in de vorige bestuursperiode een overdrachtsdocument opgesteld die de basis vormt voor de nieuwe Regionale Agenda. De planning is dat deze nieuwe agenda in het voorjaar 2027 de de raden van de deelnemende gemeenten wordt vastgesteld.

We blijven samenwerken op de thema's Wonen en ruimte, Economie, Mobiliteit, Energietransitie en Vitaal landelijk gebied. Ook werken we gezamenlijk aan de uitvoering van de Beethovendeal waarin naast hiervoor genoemde thema's ook aandacht is voor voorzieningen en een 'groei in balans'. De focus verschuift van het ontwikkelen van visie, strategie en kaders naar realisatie van de opgaven. De aankomende bestuursperiode richten we ons als regio op het realiseren van de opgaven door invulling te geven aan de afspraken die we als regio gemaakt hebben. Tegelijkertijd blijft het noodzakelijk om de strategische visie te voeden en uit te dragen en richting te geven aan toekomstige keuzes en afspraken. De opdracht is daarmee tweeledig: het borgen van samenhang en richting en het versnellen van de uitvoering.

Om een bijdrage te leveren aan de uitvoering van de Beethovenopgaven is per 1 januari 2026 het Realisatiebedrijf binnen de MRE-organisatie ingericht. Daarnaast is fondsstructuur ingericht om te komen tot een robuust, efficiënt en schaalbaar fondsmanagement. Daarmee kan de inzet van regionale investerings- en stimuleringsfondsen efficiënt en risicobeperkend plaatsvinden.

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven

Het RHCE blijft zijn (wettelijk) taken uitvoeren op het gebied van archivering.

Landgoed Gulbergen

De voorziening Gulbergen is nog niet afgewikkeld, omdat de voormalige stortplaats officieel nog niet gesloten is en de nazorg nog niet is overgedragen aan de Provincie Noord-Brabant. In 2025 is de laatste hand gelegd aan het herzien van het nazorgplan. Overdracht aan de Provincie is voorzien in 2030. Om deze overdracht dan mogelijk te maken moeten nog verschillende werkzaamheden worden uitgevoerd. De overdracht gaat gepaard met het afbetalen van de eeuwige nazorgverplichting aan de Provincie. De MRE en de Provincie zijn hierover met elkaar in gesprek. In tegenspraak met eerdere berichten blijkt dat voor Gulbergen voldoende financiële middelen aanwezig zijn om de eeuwige nazorgverplichtingen te voldoen.

In 2020 is de erfpacht afgekocht, waardoor de MRE weer volledige zeggenschap heeft over de gronden en de ontwikkelingen in het gebied. Er is een ontwikkelvisie vastgesteld. In het zuidelijke deel staat recreatie centraal. De bedoeling is de gronden in dit gebied te verkopen aan een ontwikkelaar met goede plannen om dit gebied verder te ontwikkelen binnen de kaders van de ontwikkelvisie. De verwachting is dat deze gronden eind 2026 en anders in 2027 verkocht kunnen worden. In het noordelijke deel staat natuurinclusief gebruik centraal. In dit gebied zijn plannen voor een natuurbegraafplaats en een kleinschalig coöperatief gemengd boerenbedrijf Herenboeren. De verkoop van deze gronden wordt nog in 2026 afgewikkeld.

Risico's

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvormen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld door Algemeen Bestuur in juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de MRE worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de MRE-organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld.

Als risico is opgenomen in de begroting 2027:

- Hogere kosten door inhuur (250.000 euro) bij de projecten die gesubsidieerd worden;
- Doelvermogen ten behoeve van de afkoop van de eeuwige nazorg van de voormalige stortplaats Gulbergen is ontoereikend (200.000 euro).

Afbreukrisico van geen deelname

Het risico is dat de gemeente zich buiten sluit als zij niet deelneemt aan de MRE-samenwerking. De MRE is de belangenbehartiger van de regio en weet middelen bij anderen (veelal via cofinanciering) los te krijgen. Bovendien zijn de opgaven zo complex en van zo'n schaalgrootte, dat het niet realistisch wij als kleine gemeente deze zelfstandig kunnen realiseren.

Alternatieven voor geen deelname

Naast MRE zijn er allerlei andere vormen van (gemeentelijke) samenwerking mogelijk. Zo werken de gemeenten Eindhoven, Helmond, Son en Breugel, Geldrop-Mierlo, Waalre, Veldhoven, Best, Oirschot en Nuenen op subregionaal niveau samen binnen Stedelijke Gebied Eindhoven (SGE). De agenda's van de beide samenwerkingsverbanden worden op elkaar afgestemd, zodat er geen sprake is van overlap. Deze SGE-samenwerking is versterkend aan de MRE-samenwerking en kan geen alternatief voor de MRE-samenwerking zijn.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost Brabant, zijnde de gemeenten: Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Algemeen bestuur: F. van Genugten (burgemeester) en als plaatsvervanger: J. Tesser (raadslid)

Raadstafel21: J. Tesser en C. Eij (beide raadsleden)

Portefeuillehoudersoverleg Economie: M. van Dalen (wethouder)

Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit: M. Vrijnsen - de Corte (wethouder)

Portefeuillehoudersoverleg Vitaal groene leefomgeving: S. Kraaijeveld (wethouder)

Portefeuillehoudersoverleg Energietransitie: S. Kraaijeveld (wethouder)

Portefeuillehoudersoverleg Wonen en Ruimte: S. Kraaijeveld (wethouder)

Commissie van Advies voor Financiën: M. van Dalen (wethouder)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks bij de kadernota (ter kennisneming), begroting (zienswijzeprocedure) en jaarrekening (ter kennisneming). Daarnaast worden de raden via de 1e bestuursrapportage MRE geïnformeerd over de beleidsmatige uitvoering van het werkprogramma over de periode januari t/m mei en via de 2e bestuursrapportage over de financiële uitvoering van het werkprogramma over de periode januari t/m september. Tot slot wordt de raad ook tussendoor geïnformeerd over voor hen belangrijke ontwikkelingen en worden voor hen met enige regelmaat regionale bijeenkomsten over specifieke thema's georganiseerd.

De Raadstafel²¹ komt vier keer per jaar bijeen. Dan worden de twee Nuenense raadsleden geïnformeerd over wat er speelt en kunnen zij Nuenense standpunten inbrengen.

GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

De omgevingsdienst is een bij wet opgerichte rechtspersoon. De omgevingsdienst is opgericht om een verdere verbetering tot stand te brengen in:

- de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van milieu en het behoud en verbetering van de bodem-, water- en luchtkwaliteit;
- de kwaliteit en veiligheid van de werk- en leefomgeving, zodat het aantal calamiteiten en milieudelicten afneemt.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De ODZOB werkt samen met haar partners aan het beschermen en verbeteren van de fysiek leefomgeving. Door samen te werken kan onze gemeente beschikken over expertise op verschillende beleidsvelden. Door de samenwerking binnen de ODZOB hebben we minder eigen formatie nodig op deze beleidsterreinen.

Veranderingen en ontwikkelingen

ODZOB streeft er naar om in de toekomst voor alle deelnemers de brede taken in het kader van de Omgevingswet te gaan uitvoeren.

Op 1 maart 2025 is een nieuwe DVO overeengekomen, welke voor meerdere jaren zal gelden dus ook voor 2027.

Risico's

Indien de omzet achterblijft bij de verwachtingen zijn alle deelnemers aan de GR daarvoor (financieel) verantwoordelijk. Omdat het gemeentelijk werkprogramma slechts een klein onderdeel vormt van het totale uitvoeringsprogramma en -budget van de ODZOB is de individuele invloed van de gemeente(n) daardoor beperkt.

Afbreukrisico van geen deelname

Deelname voor wat betreft het basistakenpakket (vergunningverlening, toezicht, handhaving (VTH-taken), asbesttoezicht etc.) is wettelijk verplicht. Dit geldt niet voor de (incidentele) verzoektaken. Voor een groot deel van de verzoektaken is er geen gemeentelijke capaciteit en kennis meer aanwezig. Daarom zijn ook nagenoeg alle verzoektaken uitbesteed aan de ODZOB.

Alternatieven voor geen deelname

De deelname voor wat betreft het basistakenpakket is wettelijk verplicht. Voor de uitvoering van een deel van de individuele verzoektaken zou het mogelijk zijn om een alternatief te organiseren, maar dit is niet realistisch.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant en de provincie Noord-Brabant.

Algemeen bestuur: S. Kraaijeveld (wethouder), plv. M. Vrijnsen - de Corte (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks driemaal (kadernota, begroting, jaarrekening); daarnaast incidenteel afhankelijk van ontwikkelingen

GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: brandweerzorg, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer, door:

- Adequaet te reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven;
- Het organiseren en coördineren van geneeskundige hulpverlening in de regio;

- Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt. Ook het aanschaffen en onderhouden van gemeenschappelijk materieel en de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied behoort tot de taak van VRBZO;
- Het in beeld brengen van risico's;
- Het organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Omdat veiligheidsrisico's zich niet houden aan gemeentegrenzen én omdat veiligheid een complexe zaak is, is in de Wet veiligheidsregio's (Wvr) bepaald dat de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant de verantwoordelijkheid voor veiligheid onderbrengen bij VRBZO. Hierdoor werken de gemeenten op regionale schaal aan een veilige leefomgeving voor mensen die er wonen en verblijven, professionele hulp verlenen als het nodig is, waarborgen creëren voor fysieke veiligheid en voorbereidingen treffen voor rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Veranderingen en ontwikkelingen

VRBZO rondt in 2027 de uitwerking van de vastgestelde bestuurlijke opdracht deel 1 (voldoen aan wet- en regelgeving) af. Vervolgens pakt VRBZO de uitwerking van de vastgestelde bestuurlijke opdrachten 2 en 3 (basis op orde en het Regionaal Beleidsplan 2027-2030 VRBZO) op. Dit betekent dat er, om te komen tot een gezonde organisatie die haar taken en werkzaamheden kan uitvoeren zoals van een goed functionerende veiligheidsregio verwacht mag worden, gewerkt wordt aan onder andere de volgende acties:

- Meer adviescapaciteit bij risicobeheersing, betere risicocommunicatie en versterking van crisisbeheersing en bevolkingszorg, slimme natuurbrandbestrijding;
- Inzetten op aantoonbare vakbekwaamheid en moderne HRM-processen;
- Meer focus op netwerkregie en strategische capaciteit om aan te sluiten bij landelijke ontwikkelingen;
- Verbetering en verduurzaming van kazernes en centrale huisvesting.

Zoals vermeld in het Regionaal Beleidsplan vragen de volgende 4 strategische thema's, die de unieke dynamiek van onze regio raken, de komende jaren speciale aandacht:

- maatschappelijke weerbaarheid
- schaa sprong en complexe infrastructuur
- klimaatveiligheid en technologie
- informatie en innovatie.

Risico's

De belangrijkste beleidsuitgangspunten voor VRBZO op gebied van risicomanagement zijn:

- Risico's in een cyclisch proces inventariseren, beoordelen en monitoren via een continuïteitsplan;
- De instelling van een weerstandsvermogen heeft als doel om een stabiele (trendmatige) ontwikkeling van de gemeenschappelijke bijdrage te waarborgen;
- De hoogte van de algemene reserve is afhankelijk van het begrotingstotaal en moet tussen de € 3,2 miljoen en € 4,0 miljoen liggen. De algemene reserve dient als primair weerstandsvermogen.

Op basis van de gekwantificeerde actuele risico's is de benodigde weerstandscapaciteit in de begroting 2027 berekend op € 4,5 miljoen. De benodigde weerstandscapaciteit is hoger dan het verwachte beschikbare weerstandsvermogen van € 0,65 miljoen in 2027.

Door de geplande onttrekkingen uit de algemene reserve als financiering van de bestuurlijke opdracht, wijkt het bestuur bewust af van de afgesproken bandbreedte, wat effect heeft op de financiële robuustheid van VRBZO.

In de basis is het beschikbare weerstandsvermogen onvoldoende om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Tegelijk is het is niet reëel dat de risico's zich gelijktijdig voordoen. VRBZO beoordeelt het totale risico als aanvaardbaar, maar met zorgpunt. Daarom worden positieve jaarrekeningsaldo's toegevoegd aan de algemene reserve.

De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling waarborgen de betaling van rente en aflossing van de door de Veiligheidsregio onder goedkeuring van gedeputeerde staten gesloten geldleningen volgens door het algemeen bestuur vast te stellen regels en naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente van het desbetreffende kalenderjaar en indien de geldschieters dit wensen onder het doen van afstand van de voorrechten, welke de wet aan borgen toelaat.

Afbreukrisico van geen deelname

Deelname is een wettelijke plicht (Wgr, Wvr).

Alternatieven voor geen deelname

Geen alternatieven.

Deelname door 21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Algemeen bestuur: F. van Genugten (burgemeester).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening) en periodiek (1e en 2e samenvatting van de bestuursrapportage en kwartaalrapportages VRBZO); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen over beleid en strategische keuzes binnen de Veiligheidsregio.

GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond

Doel en openbaar belang

De GGD'en hebben een aantal wettelijke taken, beschreven in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Hieronder vallen onder andere: jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau en jeugdarts), medische milieukunde, infectieziektebestrijding, gezondheidsmonitoren en gezondheidsvoorlichting.

De adviseurs van de GGD geven advies aan burgers en gemeenten. Daarbij gaat het om het stimuleren van een veilige en gezonde leefomgeving

Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten en uitvoering van de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van de (openbare) gezondheid(szorg). Financiering op basis van bijdrage deelnemende gemeenten, bijdragen ziektekostenverzekeraars, ambulancehulpverlening en bijdragen particulieren.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gemeente kan profiteren van de professionele kennis en voorzieningen welke de GGD bezit en door de gemeente niet zelfstandig in stand gehouden kunnen worden. Tevens wordt door de samenwerking met de regiogemeenten een schaalgrootte bereikt die een efficiënte en effectieve aanpak mogelijk maakt tegen zo laag mogelijke kosten.

Een positieve bijdrage aan de gezondheid van de inwoners van onze gemeente en uitvoering van tal van wettelijke taken.

Naast de uitvoering van de wettelijke taken maken we als gemeente dankbaar gebruik van de diensten van het lokaal team gezondheidsondersteuning. Medewerkers uit dit team ondersteunen de gemeente onder meer bij projecten op het gebied van alcohol- en drugspreventie en het activiteitenprogramma van de werkgroep mantelzorg en werkgroep dementievriendelijke gemeente. Tot slot levert de GGD ook waardevolle lokale onderzoeksgegevens (onder meer uit de gezondheidsmonitoren). Deze onderzoeksresultaten zetten wij in als beleidsindicatoren.

Risico's

Indien de bedrijfsresultaten achterblijven bij de verwachting zijn alle deelnemende gemeenten aan de GR (naar rato) financieel verantwoordelijk.

Afbreukrisico van geen deelname

Geen behartiging van onze belangen en niet voldoen aan wettelijke verplichtingen waaronder het in stand houden van een GGD.

Alternatieven voor geen deelname

Volledig afzien van deelname is geen reële optie door de in de Wet Publieke Gezondheid opgenomen eis dat de gemeente een GGD in stand moet houden.

De volgende gemeenten behoren tot het werkgebied van de GGD Brabant Zuidoost: Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Dit werkgebied omvat circa 819.000 inwoners.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Algemeen bestuur: S. Walravens (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Er vindt in ieder geval terugkoppeling plaats bij de vaststelling van de begroting en wijzigingen daarvan en verder incidenteel als onze vertegenwoordiger bij de GGD dit wenselijk acht.

GR Dienst Dommelvallei te Mierlo

Doel en openbaar belang

De Dienst Dommelvallei is het samenwerkingsverband van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel. In deze dienst zijn de bedrijfsvoeringstaken financiën, personeel & organisatie (HRM), informatievoorziening en planning & control voor de drie gemeenten ondergebracht. Ook voert zij de regiefunctie voor belastingen uit en onderhoudt de contacten met Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB). Daarnaast hebben de gemeenten Son en Breugel en Nuenen de taken met betrekking tot werk en inkomen (sociale zaken en Participatiewet) en dienstverlening (KlantContactCentrum) in deze dienst ondergebracht en ondersteunende activiteiten (administratie en applicaties) voor Wmo en jeugd.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Bij de vorming van Dienst Dommelvallei is aangegeven dat de dienst moet leiden tot meer kwaliteit, minder kwetsbaarheid, minder kosten en goed werkgeverschap.

Veranderingen en ontwikkelingen

De Dienst Dommelvallei ontwikkelt zich verder. Het nieuwe bedrijfsplan voor de dienst dat samen met de gemeenten in 2024 is opgesteld, moet een goede basis leggen voor de toekomstige dienstverlening door de dienst en de samenwerking met de gemeenten. Om de dienstverlening verder te optimaliseren wordt de nadruk gelegd op het versterken van elkaar. Het accounthouderschap wordt op alle taakvelden geïntensiveerd, de adviespositie versterkt en om te kunnen sturen op data en resultaten dient de onderliggende (stuur)informatie betrouwbaar, kwalitatief goed en direct toegankelijk te zijn.

Risico's

Voor wat betreft het beleid over weerstandsvormen en risicobeheersing wordt als uitgangspunt de nota's risicomanagement van de drie gemeenten gehanteerd. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening de risico's opnieuw beoordeeld.

De volgende belangrijkste risico's worden onderkend waaraan een risicowaarde is gekoppeld:

- cyberrisico's
- continuïteit bedrijfsvoering
- inkoop

Eventuele overschotten/tekorten worden teruggestort naar of bijbetaald door de deelnemende gemeenten. De dienst sloot 2025 met een negatief resultaat van € 303.318,- af. Van dit bedrag is € 103.318,- onttrokken aan de reserve P&O en voor € 200.000,- bij de deelnemende gemeenten in rekening gebracht.

Afbreukrisico van geen deelname

Indien de gemeente niet langer de uitvoering van bepaalde taken neerlegt bij de dienst, dient de gemeente deze taken zelf uit te voeren dan wel onder te brengen in een ander samenwerkingsverband.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door: de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen c.a. en Son en Breugel

Bestuur: F. van Genugten (burgemeester) en M. van Dalen (wethouder)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks bij begroting (zienswijzeprocedure) en jaarrekening en tussentijdse rapportages (ter kennisneming). Daarnaast wordt de raad over voor haar relevante zaken geïnformeerd.

GR WSD te Boxtel

Doel en openbaar belang

WSD is ons sociaal ontwikkelbedrijf en voert de werkgeversverplichtingen van de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit voor de gemeente Nuenen. Daarnaast begeleidt WSD inwoners die in het kader van de Participatiewet ondersteuning nodig hebben bij het vinden van werk.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Uitgangspunt is dat iedereen naar vermogen kan meedoen. Regulier werk staat voorop waar dat mogelijk is. Wanneer dit nog niet haalbaar is, biedt WSD een aangepaste werkomgeving, begeleiding of ondersteuning gericht op ontwikkeling en participatie.

De koers van de WSD richt zich op het doorontwikkelen van de lokale infrastructuur van elke gemeente. De structuur richt zich op de begeleiding van inwoners in de gemeente zelf, de ondersteuning voor inwoners met de lokale partners en het organiseren van werkgelegenheid in de gemeente. Deze lokale infrastructuur wordt ondersteund met plusdiensten en een bundeling van expertise via WSD. Met de groei van de doelgroep langdurig bijstandsgerechtigden en de toename van complexiteit van de bijstandspopulatie, blijft WSD als verbonden partij een waardevolle samenwerkingspartner in het realiseren van een hoge participatiegraad.

Veranderingen en ontwikkelingen

Sinds 1 januari 2015 is instroom in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) niet meer mogelijk. Voor de bestaande Wsw-doelgroep blijft de wet van toepassing. Door pensionering en andere vormen van uitstroom neemt deze doelgroep jaarlijks gemiddeld met ongeveer 5% af. De instroom van inwoners vanuit de Participatiewet neemt geleidelijk de plaats in van de afnemende Wsw-doelgroep. WSD streeft daarmee naar behoud van de omvang van het werknemers- en deelnemersbestand. De doelgroep van WSD wordt diverser en heeft vaker te maken met een combinatie van belemmeringen op het gebied van werk, gezondheid, taal en zelfredzaamheid. Dit vraagt om begeleiding en werkmogelijkheden die aansluiten bij verschillende mogelijkheden en ondersteuningsbehoeften. De samenwerking tussen WSD en de deelnemende gemeenten is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling, de samenwerkingsovereenkomst en de lokale uitvoeringsplannen.

Risico's

De Wsw-doelgroep neemt door natuurlijke uitstroom geleidelijk af en wordt vervangen door instroom vanuit de Participatiewet. De financiering van beide doelgroepen verschilt. De uitvoering van de Wsw levert momenteel een positief subsidieresultaat op, terwijl de businesscase voor inwoners vanuit de Participatiewet structureel negatief is. Het positieve resultaat op de Wsw compenseert op dit moment een deel van het tekort op de Participatiewet. Naarmate de Wsw-doelgroep verder afneemt, neemt ook deze compensatiemogelijkheid af.

De begroting 2027 en de meerjarenraming 2028–2030 van WSD zijn sluitend. Het financiële risico op langere termijn wordt gedempt met de Stimulusreserve. Wanneer het positieve Wsw-resultaat en de Stimulusreserve op termijn onvoldoende zijn om het tekort op de Participatiewet op te vangen, kan een aanvullende bijdrage van de deelnemende gemeenten nodig zijn.

Afbreukrisico van geen deelname

Hoog (bestuurlijk maar ook financieel als je zou besluiten om niet meer te deel te nemen aan de gemeenschappelijke regeling).

Alternatieven voor geen deelname

Aansluiten bij andere gemeenschappelijke regeling of inkoop van diensten.

Deelname door de gemeenten Best, Boxtel, Haaren, Nuenen, Oirschot, Oisterwijk, Meierijstad (alleen het verzorgingsgebied van de voormalige gemeenten Schijndel en Sint-Oedenrode), Son en Breugel, Sint Michielsgestel en Vught.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Dagelijks Bestuur: heer M. van Dalen (wethouder)

Algemeen bestuur: M. van Dalen (wethouder) en T. van der Linden (raadslid)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks (begroting, rekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

GR Reiniging Blink te Helmond

Doel en openbaar belang

Het doel van de Gemeenschappelijke regeling reiniging Blink is het doelmatig uitvoeren van de afvalinzameling en de reinigingstaken die bij wet, in het bijzonder de artikelen 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer, aan de gemeente zijn opgedragen en/of voortvloeien uit de aan de gemeente op grond van de Gemeentewet toevertrouwde zorg voor de eigen huishouding, binnen de kaders van het publiekrecht.

Algemene visie op, en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De belangrijkste reden voor het aangaan van de samenwerking is dat hiermee, zonder winstoogmerk, de kernactiviteiten met betrekking tot de taken op het gebied van huishoudelijke afvalstoffen efficiënt en effectief worden uitgevoerd, te weten inzameling, reiniging, sortering en overslag, stimuleren van preventie en hergebruik, en projectbeheer. Daarnaast wordt van Blink een actieve bijdrage verwacht aan de lokale vertaling van het landelijk beleid inzake preventie van huishoudelijk afval conform het vigerende Landelijk Afvalbeheerplan (LAP).

Veranderingen en ontwikkelingen

Na het beëindigen van de deelname van de private partij PreZero, is Blink sinds 1 januari 2025 een volledig publieke samenwerking van negen deelnemende gemeenten. In 2026 wordt de gemeenschappelijke regeling verder aangepast en de organisatie verder geprofessionaliseerd. Daarbij blijven het kostenniveau en het serviceniveau van de huishoudelijke afvalinzameling belangrijke aandachtspunten.

Risico's

Doordat Blink geen eigen vermogen bezit, loopt elke deelnemende gemeente het risico eventuele tekorten te moeten aanzuiveren (art. 38, lid 1).

Wanneer een of meer gemeenten deelname beëindigen, ofwel naar aanleiding van een periodieke evaluatie ofwel "tussentijds", dan kan zulks, ondanks een van toepassing zijnde plicht voor een dergelijke gemeente om een schadeloosstelling te betalen, toch leiden tot negatieve financiële gevolgen.

Afbreukrisico van geen deelname

Wanneer de gemeente Nuenen besluit tot uittreding, dan kan dat betekenen dat de overige deelnemers schadeloos gesteld dienen te worden. Daarnaast moet de gemeente dan zelf iets organiseren, zodat uitvoering van de gemeentelijke taken met betrekking tot afvalinzameling en reinigingstaken gecontinueerd en geborgd wordt.

Alternatieven voor geen deelname

Als alternatieven kunnen genoemd worden het aanbesteden van de taken die betrekking hebben op huishoudelijke afvalstoffen en reiniging van verhardingen ofwel het deelnemen in een andere GR-constructie, zoals Cure (de Gemeenschappelijke regeling van gemeenten Eindhoven, Valkenswaard en Geldrop-Mierlo).

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Algemeen bestuur: M. van Dalen (wethouder)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel, bij het vaststellen van de begroting van Blink, wordt de raad in gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen. Daarnaast wordt de raad incidenteel betrokken, bijvoorbeeld bij wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling, bij toetreding van een nieuwe gemeente en bij het doorlopen van het Strategisch traject.

GR Jeugdregio Een 10 voor de jeugd te Deurne

Doel en openbaar belang

Sinds 2018 werkt de gemeente Nuenen met tien andere gemeenten binnen de regio samen op het gebied van de inkoop van jeugdzorg door middel van een samenwerkingsovereenkomst.

De Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg verplicht gemeenten om een GR te treffen op het niveau van bij AMvB aangewezen jeugdregio's. Het doel van de GR is het verbeteren van de beschikbaarheid van jeugdzorg voor de meest kwetsbare kinderen. Het versterken van de regionale samenwerking tussen gemeenten en het beter organiseren van de regionale en landelijke contractering van specialistische zorg draagt bij aan dat doel.

De GR jeugdregio Een 10 voor de jeugd bestaat uit de volgende elf gemeenten: Asten, Deurne, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Someren, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Specialistische jeugdzorg vereist een bepaalde schaalgrootte om kwalitatief en kwantitatief toereikend te zijn. Door samenwerking via een GR kunnen gemeenten de beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg waarborgen. Het regionale samenwerkingsverband stelt gemeenten in staat om jeugdzorg effectiever in te kopen en te organiseren. Een GR biedt een juridisch en organisatorisch raamwerk om deze samenwerking eenduidig vorm te geven en administratieve lasten te beperken.

De kosten van jeugdzorg stijgen. Een GR kan op grotere schaal inkopen en hierop monitoren en sturen. Door efficiëntere inkoop en vermindering van administratieve lasten kan jeugdzorg mogelijk beter binnen de beschikbare middelen georganiseerd worden.

Door regionale samenwerking is beschikbaarheid en continuïteit van zorg minder afhankelijk van individuele gemeenten. Dit draagt bij aan een stabiel regionaal zorglandschap.

Veranderingen en ontwikkelingen

Na de vorming van de GR bleek dat nog een aantal wettelijke taken die op dit moment zijn belegd bij 21 voor de jeugd, op het niveau van de jeugdregio moeten worden uitgevoerd. Vanaf 2027 worden deze taken verplaatst naar de GR. Daarnaast is het op grond van de wet verplicht dat maatwerkovereenkomsten regionaal worden gesloten.

Risico's

De GR kan contracten sluiten en tarieven vaststellen die financiële gevolgen hebben voor onze gemeente.

Afbreukrisico van geen deelname

Wanneer Nuenen niet deelneemt in de GR jeugdregio is dat in strijd met de wet. In dat geval zouden jeugdhulpproducten zelfstandig moeten worden ingekocht en moet onder meer toezicht en contractbeheer lokaal worden belegd.

Alternatieven voor geen deelname

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) bevestigd dat Nuenen samen met de tien andere deelnemende gemeenten is toegewezen aan deze jeugdregio.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Algemeen bestuur: wethouder S. Walravens

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel, bij het vaststellen van de begroting, wordt de raad in gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen. Daarnaast wordt de raad incidenteel betrokken, bijvoorbeeld bij wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling.

Vennootschappen en coöperaties

NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag

Doel en openbaar belang

De BNG Bank is de bank van en voor (decentrale) overheden en instellingen op het gebied van wonen, zorg, onderwijs, energie en infrastructuur. De BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De BNG Bank stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Het betalingsverkeer van de BNG Bank richt zich specifiek op zakelijke klanten in de publieke sector. De BNG Bank biedt een volledig pallet aan zakelijke producten. Digitaal, efficiënt en veiligheid staan hierbij centraal.

Veranderingen en ontwikkelingen

De commerciële ambitie staat in het Commercieel Meerjarenplan van de BNG, dat een horizon heeft van 2026 tot en met 2028. Het plan beschrijft de gecontroleerde groei, met behoud van de rol van de BNG als leidende financier en partner van het publieke domein.

Risico's

De BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Het door de bank uitgegeven schuld papier heeft een credit rating AAA van Moody's, en AA+ van Standard & Poor's en AA+ van Fitch. Door deze top ratings kan de BNG Bank tegen lage prijzen geld aantrekken op de geld- en kapitaalmarkt. Hierdoor kan de bank hun klanten lage tarieven bieden.

De BNG streeft niet naar een maximaal, maar naar een redelijk rendement op het eigen vermogen.

De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.

De gemeente Nuenen bezit 1.755 aandelen à € 2,50 zijnde in totaal € 4.388,-.

Afbreukrisico van geen deelname

n.v.t.

Alternatieven voor geen deelname

n.v.t.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de aandeelhouders. Dit zijn uitsluitend overheden.

Als aandeelhouder: M. van Dalen (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

NV Brabant Water te Den Bosch

Doel en openbaar belang

Brabant Water is het drinkwaterbedrijf dat aan 2,5 miljoen inwoners en bedrijven in Noord-Brabant drinkwater levert en ervoor zorgt dat de klanten altijd en overal in Brabant kunnen rekenen op zuiver en veilig drinkwater. Een verantwoordelijke taak, waarnaar gehandeld wordt. Brabant Water streeft niet naar winst, maar wel naar de beste kwaliteit en dienstverlening.

Brabant Water biedt naast drinkwater ook water op maat en gespecialiseerde diensten en advies aan.

De gemeente heeft een belang in Brabant Water N.V. van 22.246 aandelen à € 0,10 (totaal € 2.224,60).

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Brabant Water is als drinkwaterbedrijf primair verantwoordelijk voor het waarborgen van de continuïteit van de waterlevering in haar voorzieningsgebied en de kwaliteit en druk van het geleverde drinkwater.

Veranderingen en ontwikkelingen

Brabant Water levert drinkwater uit de beste bronnen. Zij zetten zich in voor betrouwbaar en schoon drinkwater. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar de beschikbaarheid van voldoende drinkwater staat onder druk. De watervraag groeit, er is sprake van klimaatverandering, we hebben te maken met drogere zomers, bodemverontreiniging en een versnelde afvoer van water. Daarom kijkt Brabant Water vooruit en neemt bewust samen met waterpartners verantwoordelijkheid voor een gezond en robuust (drink)watersysteem. Dit alles om niet alleen vandaag, maar ook in de toekomst voor voldoende en veilig drinkwater te zorgen.

Risico's

n.v.t.

Afbreukrisico van geen deelname

n.v.t.

Alternatieven voor geen deelname

n.v.t.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de aandeelhouders. Dat zijn de provincie Noord-Brabant en 60 gemeenten.

Als aandeelhouder: F. van Genugten (burgemeester)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Stichtingen en verenigingen

Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond

Doel en openbaar belang

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is een samenwerkingsverband tussen gemeenten, (justitiële) overheidsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Het doel is de verbetering van veiligheid en leefbaarheid in de 21 gemeenten in Brabant Zuidoost. Het is van belang om onderscheid te maken tussen het zorg- en veiligheidshuis als professionele netwerkorganisatie en het zorg- en veiligheidshuis als facilitator voor ketenpartners. Het landelijk kader richt zich specifiek op het zorg- en veiligheidshuis als netwerkorganisatie van verschillende partners in de zorg-, de strafrechtketen en gemeenten, gericht op een ketenoverstijgende persoons-, systeem- en gebiedsgerichte aanpak van, of advisering rondom, complexe problematiek. Het zorg- en veiligheidshuis Brabant-Zuidoost is in de kern een smalle organisatie. Haar professionaliteit ligt op het gebied van procesregie, advisering en informatievoorziening.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De kracht van het zorg- en veiligheidshuis is een goede samenwerking tussen de verschillende organisaties om problemen op het gebied van veiligheid beter aan te pakken. Daarbij behouden alle partners hun eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden.

Problemen worden in een mix van preventie, repressie en zorg aangepakt. Zo wordt geprobeerd potentieel grote problemen klein te houden. De casussen worden aangepakt middels de werkwijze Casus Op Maat en de Persoonsgerichte Aanpak.

Daarnaast kan het Zorg- en Veiligheidshuis adviseren wanneer een casus niet binnen de criteria voor procesregie valt of wanneer behoefte bestaat aan expertise of een second opinion.

Veranderingen en ontwikkelingen

Vanaf 2025 zijn de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (Wgs) en de Wet persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten (Wparta) van kracht. Deze wettelijke kaders geven het Zorg- en Veiligheidshuis een belangrijke basis voor de samenwerking en gegevensverwerking bij complexe casuïstiek en de persoonsgerichte aanpak van radicalisering. De implementatie van deze wetgeving wordt de komende periode verder vormgegeven.

Risico's

Alle 21 gemeenten uit de regio nemen deel aan de Stichting en dragen daaraan bij.

Afbreukrisico van geen deelname

Er kan dan geen gebruik worden gemaakt van de voordelen die het zorg- en veiligheidshuis kan bieden, zoals informatie, expertise en menskracht. Bepaalde organisaties hebben ook aangegeven geen capaciteit te hebben om deel te nemen aan overlegstructuren in alle afzonderlijke gemeenten.

Alternatieven voor geen deelname

De gemeente moet dan zelf meer regelen en kan geen beroep meer doen op inbreng van bepaalde maatschappelijke instanties en strafrechtpartners.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. Samenwerking met politie, maatschappelijke en justitiële organisaties.

Alle gemeenten vaardigen een wethouder zorg of een burgemeester af als lid van het algemeen bestuur. Het betreft voor Nuenen wethouder S. Walravens.

Het Algemeen Bestuur kiest uit hun midden weer – per basisteam – een wethouder zorg en een burgemeester als lid van het Dagelijks Bestuur. Op dit moment worden de gemeenten die behoren tot het basisteam Dommelstroom vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur door voorzitter burgemeester S. Otters-Bruijnen (Son en Breugel).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Stichting Bureau Inkoop- en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot

Doel en openbaar belang

Inkoopuitgaven maken een zeer groot deel uit van de jaarlijkse begroting. Door samenwerking kunnen gemeenten hun inkoop professionaliseren. Daarnaast vertaalt de kwaliteit van inkoop zich direct in de kwaliteit van producten, diensten en werken. Integer en efficiënt inkopen heeft een positieve uitstraling naar burgers, het bedrijfsleven en de eigen medewerkers. Goed ingerichte inkoopprocessen vergroten het vertrouwen van de samenleving in de manier waarop gemeenschapsgeld wordt besteed.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gewijzigde Aanbestedingswet 2012 (Aw 2012) laat voldoende ruimte over om eigen beleid te voeren op het gebied van inkopen en aanbesteden. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid waarborgt de naleving van wet- en regelgeving, een doelmatige inkoop en bestuurlijke integriteit. Het inkoopbeleid gaat uit van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: openheid, objectiviteit en zorgvuldigheid. Door gebruik te maken van objectieve voorwaarden, kunnen gemeenten de keuze voor een leverancier verantwoorden. Deze helderheid biedt ook voordelen voor ondernemers, die weten waar ze aan toe zijn.

Veranderingen en ontwikkelingen

Sinds 2013 hebben gemeenten te maken met de Aanbestedingswet 2012. Op 1 juli 2016 zijn de wijzigingen op de Aanbestedingswet 2012 in werking getreden. Hiermee zijn de nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen opgenomen in de Nederlandse wetgeving. Door de wijzigingen in de Aanbestedingswet hebben we te maken gekregen met wijzigingen in de dagelijkse inkooppraktijk.

Risico's

Door deel te nemen aan BIZOB wordt het risico op juridische procedures door onjuiste inkoop- en aanbestedingstrajecten verkleind.

Afbreukrisico van geen deelname

De aansluiting bij BIZOB is een keuze voor continuïteit in organisatorische en personele zin voor de invulling van de inkoopfunctie. Naast het mislopen van de mogelijk gunstigere prijzen en/of hogere kwaliteit, ligt er een afbreukrisico op gebied van efficiencyverbetering, rechtmatigheid en een versterking van de expertise.

Alternatieven voor geen deelname

In plaats van aansluiting bij BIZOB kan ook gekozen worden voor het volledig intern invullen van de inkoopfunctie. Daarnaast kan een commercieel inkoopbureau worden ingehuurd om gelijksoortige ondersteuning te bieden.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Het verzorgingsgebied van BIZOB is ingedeeld in vier clusters, te weten: 1. BOV en De Kempen regio; 2. Dommelvallei+ en Peelgemeenten; 3. Noordoost Brabant; 5. A2 regio en overig publiek.

BIZOB is een stichting en wordt aangestuurd door de gemeenten en aangesloten organisaties. Het bestuur wordt gevormd door een afvaardiging van twee bestuurders per regio. De zittingsduur voor bestuurders is vier jaar. De voorzitter van het bestuur is een burgemeester en heeft een zittingsduur van zes jaar. Daarnaast worden twee secretarissen toegevoegd aan het bestuur. Tevens neemt vanuit elke aangesloten gemeente één bestuurder deel in de Vergadering van Aangeslotenen.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Verbonden Partijen	Realisatie Eigen vermogen 2025	Realisatie Vreemd vermogen 2025	Realisatie Resultaat 2025	Prognose Eigen vermogen 2027	Prognose Vreemd vermogen 2027	Prognose Resultaat 2027	Bijdrage 2026	Bijdrage 2027
Gemeenschappelijke regeling								
Metropoolregio Eindhoven (MRE)	€ 21.951.686	562.686.851 waarvan voorzieningen 4.941.137	83.033 MRE 170.070 RHCE -87.037	€ 20.248.016	€ 64.095.041	€ -	€ 400.689	€ 410.982
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	€ 4.772.368	€ 3.999.049	€ 916.913	€ 4.492.239	€ 8.443.763	€ -	€ 461.603	€ 471.562
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	€ 6.081.356	€ 31.768.011	€ 292.609	€ 353.029	€ 41.022.492	€ -	€ 1.627.377	€ 2.021.597
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant Zuidoost (GGD)	€ 9.439.000	€ 29.987.000	€ 2.180.000	€ 5.800.000	€ 32.781.000	€ -	€ 1.097.190	€ 1.110.525
Dienst Dommelvallei	€ 510.263	€ 3.086.737	€ -303.318	€ 456.000	€ 3.706.000	€ -	€ 8.207.865	€ 8.471.228
Werkvoorziening de Dommel (WSD)	€ 37.624.000	€ 11.746.000	€ 5.241.000	onbekend	onbekend	onbekend	€ 207.053	€ 209.651
Reiniging Blink	€ -	€ 14.870.000	€ -	€ -	€ 26.163.406	€ -	€ 2.662.000	€ 2.759.000
10voordejeugd	nvt	nvt	nvt	€ -	€ -	€ -	€ 171.700	€ 227.800
Vennootschappen en coöperaties								
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ 4.863.000.000	€ 110.701.000.000	€ 172.000.000	onbekend	onbekend	€ -	€ -	€ -
Brabant Water	€ 767.239.000	€ 713.961.000	€ 50.889.000	onbekend	onbekend	€ -	€ -	€ -
Stichtingen en verenigingen								
Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	€ 983.965	€ 215.236	€ 126.795	onbekend	onbekend	€ -	€ 8.910	€ 8.910
Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB)	€ 842.101	€ 2.050.079	€ 1.737.287	onbekend	onbekend	onbekend	€ 301.254	onbekend

Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid en de grondexploitaties hebben een belangrijke invloed op -en samenhang met- de realisatie van de andere beleidsprogramma's van een gemeente. Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking heeft om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het omvat alle strategieën van de gemeente rond het verwerven, beheren, bewerken en uitgeven van gronden. Het grondbeleid en de grondexploitaties hebben een grote financiële impact op de algehele financiële huishouding van de gemeente. De eventuele financiële kansen en risico's zijn van belang voor de algemene financiële en reservepositie van de gemeente. De laatste door de raad vastgestelde nota grondbeleid komt uit 2019. Ten tijde van het opstellen van deze begroting vindt een actualisatie van de nota grondbeleid plaats. Naar verwachting leggen we in 2027 een geactualiseerde nota grondbeleid aan de raad ter besluitvorming voor.

In deze paragraaf komen de achtergronden en algemene randvoorwaarden, aandachtspunten, uitgangspunten, kanttekeningen en risico's van het grondbeleid en de grondexploitaties van de gemeente Nuenen c.a. aan de orde.

Raadsbesluiten

De basis voor het huidige gemeentelijke grondbeleid en de grondexploitaties zijn de Nota Grondbeleid 2005-2012, de Nota Grondbeleid 2012-2018 en de Nota Grondbeleid 2019-2023. Daarnaast zijn de raadsbesluiten van "Ruimtebalans naar Masterplan" en "Prioritering projecten en grondexploitatie" uit 2005 relevant geweest voor (een groot deel van) de huidige grondexploitaties. Ook zijn vanaf 2006 tot en met heden diverse raadsbesluiten genomen (herijkingen grondexploitaties, jaarrekeningen, begrotingen, risicoanalyses, etc.), die van invloed zijn op de huidige actuele stand van het grondbeleid en de grondexploitaties.

In de Kadernota 2012 is vastgelegd om jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening de grondexploitaties te herzien. Ingeval sprake is van grote tussentijdse wijzigingen wordt de raad hierover separaat geïnformeerd c.q. wordt een voorstel met begrotingswijziging voorgelegd.

Sinds een aantal jaar rapporteren we meerdere keren per jaar aan de raad op hoofdlijnen over de voortgang, de afwijkingen van grondexploitaties en de ontwikkelingen ten aanzien van de risico's. Bij de jaarrekening 2025 zijn de grondexploitaties herzien ten opzichte van de grondexploitaties behorende bij de begroting 2026 en de jaarrekening 2024.

De meest recente, relevante raadsbesluiten zijn:

- Raadsbesluit juli 2019 "vaststelling Nota Grondbeleid 2019-2023";
- Raadsbesluit oktober 2019: "vaststelling subsidieverordening Sociale Volkshuisvesting 2019";
- Raadsbesluit juli 2020: "Programma Wonen 2020-2030";
- Raadsbesluit juli 2024 "Kloostertuin";
- Raadsbesluit november 2025 "vaststelling begroting 2026-2029";
- Raadsbesluit maart 2026 "Kadergrondprijzen en exploitatiebijdragen 2026".
- Raadsbesluit juli 2026 "vaststelling jaarrekening 2025";
- Raadsbesluit juli 2026 "vaststelling jaarrapportages grondexploitaties 2025";

Bestemmingsreserves

De bestedingsplannen voor de bestemmingsreserves bovenwijkse voorzieningen, sociale volkshuisvesting, parkmanagement en groen voor rood zijn gereed en worden periodiek (parallel met de begroting en jaarrekening) geactualiseerd. Een van de herzieningen als gevolg van de gewijzigde voorschriften van het BBV betreft de "voeding" en waardering van de (gerealiseerde) voorzieningen in deze bestemmingsreserves.

Voor de stand en prognose van deze bestemmingsreserves wordt verwezen naar de betreffende toelichting op de bestemmingsreserves in deze begroting.

Bovenwijkse voorzieningen

Met de stortingen (vanuit de diverse projecten) groeit de reserve in de komende jaren. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn de investeringen om de bovenwijkse voorzieningen, welke volgen en “veroorzaakt” worden door de uitvoering van de (woningbouw)projecten, te kunnen realiseren. De belangrijkste investeringen, die in dit kader worden gerealiseerd, zijn de diverse projecten ter verbetering van de leefbaarheid en bereikbaarheid onder de verzamelnaam VKA (voorkeursalternatief) Bundelroutes Nuenen.

Sociale volkshuisvesting

Met de bijdrages (vanuit de diverse projecten) wordt de reserve gevuld. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn projecten waarin sociale woningbouw(huur) wordt gerealiseerd en die een (financiële) bijdrage nodig hebben voor de haalbaarheid van de ontwikkeling. Deze reserve stimuleert de realisatie van sociale huurwoningen. In 2019 is de 'Subsidieverordening sociale volkshuisvesting 2019' door de raad vastgesteld. Private partijen die een sociale huurwoning toevoegen aan de voorraad kunnen een aanvraag indienen voor een subsidie (afdracht uit de bestemmingsreserve). Uit de aanvraag moet onder andere blijken dat de bijdrage nodig is om het project financieel haalbaar te maken.

Parkmanagement

Met de stortingen vanuit de ontwikkelingsprojecten van bedrijventerreinen groeit ook deze reserve in de komende jaren. Deze reserve heeft het doel om de kwaliteit en leefbaarheid van de Nuenense bedrijventerreinen in stand te houden en te verbeteren.

Groen voor rood

Met de bijdragen vanuit het project Nuenen West blijft deze reserve in de komende jaren groeien. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn gericht op het verbeteren van het Dommeldal, dat als gevolg van de woningbouwontwikkeling Nuenen West een kwaliteitsimpuls moet te verkrijgen.

Financiële uitgangspunten: Besluit Begroting en Verantwoording

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Er is regelgeving voor de verslaglegging over de jaarcijfers van het grondbedrijf. In december 2023 is de Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken 2023 gepubliceerd door de commissie BBV. Dit betreft een actualisatie van de Notitie grondbeleid uit 2019 vanwege de invoering van de Omgevingswet. Deze notitie dient als basis voor de opgestelde grondexploitaties en deze toelichting op het grondbeleid. De verwachting is dat het BBV ook de komende jaren zal blijven veranderen om zo in te spelen op de actuele situatie. Dit wordt op de voet gevolgd en er wordt continu zorggedragen dat de verslaglegging van de grondexploitaties voldoet aan de regels van het BBV. De grondexploitaties zijn gerubriceerd conform het BBV. Er is een onderscheid gemaakt in Bouwgrond In Exploitatie (BIE) en projecten die onder de rubriek Materieel Vast Actief op de balans worden verantwoord.

Bouwgronden In Exploitatie (BIE)

Bouwgrond in exploitatie heeft in alle gevallen betrekking op grondexploitaties in de uitvoeringsfase. In het verleden is in de praktijk een veelheid aan grondontwikkeling gerelateerde projecten geschaard onder het begrip grondexploitaties. Vanuit het belang van eenduidigheid is in bovenstaande notitie van de Commissie BBV voor afbakening van het begrip bouwgrond in exploitatie en de hieraan toe te rekenen kosten gezorgd om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de regels zoals vastgelegd in de Omgevingswet.

Op basis daarvan is gekomen tot de definitie die binnen het BBV voor bouwgronden in exploitatie sinds 2016 geldt: gronden in eigendom van een gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Het startpunt van Bouwgrond in Exploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief de grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans.

Het begrip is van belang voor de wijze waarop het gemeentelijk eigendom wordt beoordeeld en opgenomen in de financiële administratie. Vervaardigingskosten van bouwrijp en woonrijp maken van de locatie worden geactiveerd ofwel bijgeschreven op het balansactief. Activering van de gemaakte kosten is acceptabel, omdat een grondexploitatie geen éénjarig proces is.

Conform de verslagleggingsvoorschriften van het BBV wordt op balansdatum, als er sprake is van een voorzienbaar negatief resultaat van de grondexploitatie, een voorziening gevormd ter hoogte van dat verlies. Deze voorziening wordt gevormd ten bedrage van de Netto Contante Waarde van het voorziene verlies. Is er sprake van een verwacht positief resultaat van de grondexploitatie, dan wordt het resultaat volgens de BBV voorschriften genomen voor zover dat met voldoende zekerheid gerealiseerd is (tussentijdse winstneming) en aan het einde van het proces en bij afsluiting van de grondexploitatie (winstneming).

Materieel vast actief

Onder Materieel vast actief zijn gronden opgenomen die (meestal) in het verleden anticiperend of strategisch zijn aangekocht. Deze gronden hebben een vaste bestemming en zitten (nog) niet in een transformatieproces. Bij grond als materiële vaste activa gaat het veelal om ondergrond van gebouwen, wegen, parken pleinen of van land-/bosbouwgronden. Deze gronden zijn geactiveerd tegen (historische verkrijgingsprijs en bijkomende kosten). Op grond wordt niet afgeschreven. Indien sprake is van een (duurzaam) lagere marktwaarde wordt conform BBV voorschriften de grond afgewaardeerd. Deze marktwaardetoets is met name relevant op het moment dat de bestemming van de gronden wijzigt.

Er is één project dat onder materieel vast actief op de balans staat, Boschhoeve. Dit project is gewaardeerd op basis van de huidige bestemming.

Verwachte resultaat grondexploitatie / project

Een grondexploitatie is geen statische, maar vooral een dynamische berekening van verwachte kosten en opbrengsten in combinatie met gerealiseerde kosten en opbrengsten. Het berekenen van een resultaat van een grondexploitatie is geen "exakte wetenschap" en betreft een modellering van de verwachte toekomstige situatie in het project.

Voor grondexploitaties met een verwacht negatief resultaat zijn en worden voorzieningen gevormd. Ieder jaar wordt, bij de jaarrekening, de vereiste omvang van de voorzieningen en het benodigde weerstandsvermogen bepaald. De voorziening voor een grondexploitatie met een verwacht negatief resultaat wordt gevormd op basis van het resultaat op de dan geldende datum contante waarde. Uiteraard zijn ook de grondexploitaties en projecten met verwachte positieve resultaten "onder voorbehoud" en kunnen deze resultaten, voordat het project is afgerond, nog niet worden besteed. Deze positieve resultaten, en eventuele tussentijdse winstnemingen, zijn onder andere afhankelijk van de te realiseren verkopen van (bouwrijpe) grond.

Uit het oogpunt van doelmatigheid zal het college er naar streven om uitgaven, bedrijfseconomisch verantwoord, niet in een te vroeg stadium te doen en opbrengsten uit verkoop van bouwrijpe grond op het juiste tijdstip te realiseren.

Tenslotte worden bij de grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening jaarlijks risicoanalyses uitgevoerd. Door het kwantificeren van de belangrijkste kansen en risico's bij de projecten worden de benodigde weerstandscapaciteit en het gewenst weerstandsvermogen in beeld gebracht.

Tussentijdse winstnemingen

Conform de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording moet tussentijds winst genomen worden bij positieve grondexploitaties. Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het BBV zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit voortvloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.

Voor het bepalen van de tussentijdse winst worden de richtlijnen van het BBV gevolgd, in de vorm van de 'Percentage of Completion'-methode. Hiermee wordt ten aanzien van tussentijdse winstneming rekening gehouden met de fase waarin de grondexploitatie zich, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert.

Naar rato van de voortgang van het project wordt tussentijds winst verantwoord. Hierbij wordt voor wat betreft de berekeningsmethodiek en de planinhoudelijke uitgangspunten niet afgeweken van de grondexploitatie of herziening zoals deze tot en met het verslagjaar door de raad is vastgesteld. Dit wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Hiermee wordt de totale winst over de individuele grondexploitatie opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Indien nog geen gronden zijn verkocht, is er dus nog geen sprake van gerealiseerde winst.

Daarnaast wordt bij de bepaling van de tussentijdse winst rekening gehouden met de risico's die specifiek samenhangen met de nog te realiseren kosten en opbrengsten van de individuele grondexploitaties. Voorbeelden hiervan zijn onzekerheden/risico's over de ontwikkeling van de rente of over de in de betreffende begrotingen van individuele grondexploitatie(s) opgenomen verwachtingen over afzetmogelijkheid of grondopbrengst.

Parameters en uitgangspunten grondexploitaties

Rentelasten en –baten in een grondexploitatie

Op grond van de voorschriften vanuit het Besluit Begroting Verantwoording provincies en gemeenten (hierna BBV) is de rente voor de grondexploitaties herrekend. Als gevolg van een BBV-notitie rente zijn de percentages voor activa en voor grondexploitaties sinds 2025 gelijkgetrokken. In de begroting 2027 wordt gerekend met een rentepercentage van 0,8%. Bij de jaarrekening 2025 was dit percentage 0,7%.

Grondprijsbeleid

De Nota Grondbeleid 2019-2023, die in juli 2019 door de raad is vastgesteld, bevatte geen wijzigingen in het grondprijsbeleid ten opzichte van de Nota Grondbeleid 2012-2018. Deze grondprijzen worden toegepast als kaders en voorwaarden voor de gemeentelijke uitgifte van (bouwrijpe) grond in (nieuwe) grondexploitaties en projecten. Deze grondprijzen worden jaarlijks gezien en indien nodig geactualiseerd (door een nieuw vast te stellen Kader Grondprijzen en Exploitatiebijdragen). In maart 2026 zijn de grondprijzen geactualiseerd en herzien en vastgesteld door de gemeenteraad.

Woningbouwprogrammering

Bij de jaarrekening 2025 is een geactualiseerde woningbouwplanning in de grondexploitaties opgenomen.

De gemeente houdt vast aan deze woningbouwplanning en nieuwe projecten zijn alleen mogelijk wanneer aangetoond kan worden dat deze projecten van volkshuisvestelijk belang zijn voor de gemeente. Daarnaast wordt de bestaande woningvoorraad steeds belangrijker. Oude wijken worden aangepakt en verbeterd. Verduurzaming van deze bestaande woningen wordt steeds belangrijker.

Prognoses

Bij raadsbesluit van de vaststelling van de jaarrekening 2025 zijn de prognoses per grondexploitatie / project voor laatst vastgesteld. Zoals is afgesproken wordt eenmaal per jaar, bij het jaarverslag, nagegaan of de vastgestelde prognoses inclusief de daaraan ten grondslag liggende calculaties nog actueel zijn of moeten worden bijgesteld.

In onderstaande tabel zijn de resultaten van winstgevende en verlieslatende projecten getoond. De winstgevende projecten en de geprognoseerde winstneming is uiteraard onder voorbehoud van bijvoorbeeld de daadwerkelijke realisatie van grondverkoop in de projecten.

De belangrijkste wijziging tussen jaarrekening 2025 en begroting 2027 betreft een rentewijziging. Deze was bij de jaarrekening nog 0,7% en bedraagt nu 0,8%.

prjct nr		Exploitatieopzet vastgesteld in jaarrekening 2025				Exploitatieopzet incl. BBV-voorschriften bij begroting 2027			Actuele realisatie t/m 2025		
		Exploitatie-kosten excl. winstneming	Exploitatie-opbrengsten	Gerealiseerde (tussentijdse) winstneming t/m 2025	Nog te nemen resultaat eindwaarde	Exploitatie-kosten incl. winstneming	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat/Eind-waarde	Exploitatie-kosten incl. winstneming t/m 2025	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat
	Bouwgrond In Exploitatie (BIE)										
806	Emmastraat	650.822	-806.260	0	-155.438	650.738	-806.260	-155.521	629.715	0	629.715
809	Kloostertuin	3.876.972	-4.283.300	0	-406.328	3.877.432	-4.283.300	-405.868	1.589.685	0	1.589.685
819	De Mijpaal	1.543.629	-1.873.232	-149.120	-180.483	1.826.206	-1.872.268	-46.062	1.507.920	-1.870.693	-362.773
834	Kapperdoes	1.753.006	-3.560.919	-1.497.471	-310.442	3.491.610	-3.559.065	-67.455	3.210.778	-3.559.065	-348.287
847	Eeneind West	25.290.538	-27.557.725	0	-2.267.187	25.307.858	-27.557.725	-2.249.867	22.573.781	-4.063.845	18.509.936
Resultaat winstgevende projecten		33.114.967	-38.081.436	-1.646.591	-3.319.878	35.153.844	-38.078.618	-2.924.773	29.511.879	-9.493.603	20.018.276

		Exploitatieopzet vastgesteld in jaarrekening 2025				Exploitatieopzet incl. BBV-voorschriften bij begroting 2027			Actuele realisatie t/m 2025		
		Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie resultaat eindwaarde	CW verlies	Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat/Eind-waarde	Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat
Verlieslatende projecten binnen BIE											
832/3	Nuenen West	83.938.211	-81.300.081	2.638.130	2.207.469	84.081.686	-81.300.081	2.781.604	79.814.641	-33.172.806	46.641.835
Resultaat verlieslatende projecten		83.938.211	-81.300.081	2.638.130	2.207.469	84.081.686	-81.300.081	2.781.604	79.814.641	-33.172.806	46.641.835

Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. De Woo schrijft voor dat er in de jaarlijkse begroting aandacht moet worden besteed aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo.

Contactpersoon Wet open overheid

De juridisch controller is aangewezen als contactpersoon als bedoeld in de Wet open overheid. De contactpersoon beantwoordt vragen en helpt bij het vinden van publieke informatie.

Openbaarmaking op verzoek

Op grond van artikel 4.1 van de Woo kan iedereen een verzoek om publieke informatie indienen bij een bestuursorgaan. Dit wordt ook wel passieve openbaarmaking genoemd. Verzoeken kunnen schriftelijk per post, digitaal via het formulier op de website of mondeling worden ingediend.

Verzoeken om publieke informatie handelen we zoveel mogelijk in overleg met de indiener van het verzoek af. Het uitgangspunt is dat informatie openbaar wordt gemaakt, tenzij er sprake is van een van de uitzonderingsgronden van artikel 5.1 van de Woo of een van de beperkingen van artikel 5.2 van de Woo.

Openbaarmaking uit eigen beweging

De Woo verplicht tot het actief, uit eigen beweging, openbaar maken van documenten. Dit wordt ook wel actieve openbaarmaking genoemd. Deze verplichting heeft betrekking op 11 categorieën van informatie die benoemd zijn in artikel 3.3 van de Woo. De actieve openbaarmaking wordt bij Koninklijk besluit gefaseerd ingevoerd.

De implementatie van de actieve openbaarmaking pakken we gezamenlijk op met Dienst Dommelvallei en de gemeenten Geldrop-Mierlo en Son en Breugel binnen het project Wet open overheid. Documenten worden openbaar gemaakt via de website <https://open.nuenen.nl/>. Het aantal categorieën dat actief openbaar wordt gemaakt, gaan we in 2027 uitbreiden. Daarnaast zijn we aangesloten op de Woo-index, www.organisaties.overheid.nl/woo. Dit betreft een landelijke verwijzindex voor documenten van overheidsorganisaties.

Anonimiseringstool

Bij zowel passieve als actieve openbaarmaking moeten gegevens (met name persoonsgegevens) worden weggelakt. We maken daarvoor gebruik van een anonimiseringstool, waarmee persoonsgegevens automatisch worden weggelakt.

Verplichte en eigen beleidsindicatoren

De indicatoren die wij relevant vinden voor onze doelstellingen staan hieronder per programma gegroepeerd. Het BBV schrijft een aantal beleidsindicatoren voor die ook gepubliceerd worden op [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl). Deze cijfers geven de indicator weer zoals gepubliceerd in september 2026. Voor actuele cijfers verwijzen we naar:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording--bbv->

Alle indicatoren waar een (*) achter staat zijn verplicht conform het BBV.

Programma	Naam	Indicator	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1	Volledig digitaal afhandelde producten	aantal per jaar	4.500	4.600	4.700
1	Telefonische contacten	aantal per jaar	15.000	15.000	15.000
1	Totaal aantal baliecontacten	aantal per jaar	13.500	14.500	15.000
1	Afhandelpercentage telefonie	% directe beantwoording	70	80	70
1	Verwijzingen HALT*	aantal per 10.000 jongeren	11	13	11
1	Winkeldiefstallen*	aantal per 1.000 inwoners	1,6	0,7	0,7
1	Geweldsmisdrijven*	aantal per 1.000 inwoners	1,0	0,8	0,8
1	Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag*	aantal per 1.000 inwoners	-	-	2,9
1	Diefstallen uit woningen*	aantal per 1.000 inwoners	1,1	1,7	1,5
1	Aantal RIEC-casussen	aantal	1,0	2,0	2,0
1	Aantal Bibob-onderzoeken	aantal eigen toetsen plus aantal adviesaanvragen Landelijk Bureau	21,0	15,0	15,0
1	Aantal gesloten panden op basis van Wet Damocles	aantal	0,0	2,0	2,0
2	Absoluut verzuim (5-18 jaar)*	% van het aantal leerplichtigen	0,5	0,6	0,5
2	Relatief verzuim (5-18 jaar)*	aantal per 1.000 leerplichtigen	0,7	1,0%	0,6
2	Jongeren met jeugdhulp*	% van het aantal jongeren (0-18 jaar)	12,6	12	12,5
2	Verwijzingen jeugdzorg via CMD	% verwijzingen jeugdzorg via CMD ten opzichte van alle verwijzingen jeugdzorg	66	65	66
2	Kosten jeugdzorg per kind	kosten jeugdzorg per kind	8.200	7.500	8.200
2	Meldingen overlast Jeugd	aantal politieregistratie weer van meldingen waarbij geklaagd wordt over de jeugd per 10.000 inwoners	8,7	17	8,7
2	Jongeren met jeugdreclassering*	% van het aantal jongeren (12-23 jaar)	0	0	0
2	Jongeren met jeugdbescherming*	% van het aantal jongeren (0-18 jaar)	0,2	0,5	0,2
2	Vroegtijdige schoolverlaters zonder kwalificatie (VSV-ers)*	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,5	2	1,4
2	Jongeren met delict voor rechter (12-21 jaar)*	% van het aantal jongeren (12-21 jaar)	1	1	1
2	Kinderen in uitkeringsgezin*	% van het aantal jongeren (0-18 jaar)	3	3	3
2	Jeugdwerkeloosheid*	% van het aantal jongeren (16-22 jaar)	1	1	1
2	Bijstandsuitkeringen*	aantal per 1.000 inwoners (vanaf 18 jaar)	16	15	15
2	Lopende re-integratievoorzieningen*	aantal per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	12	8	12
2	Dagbesteding	aantal inwoner in niet-arbeidsmatige dagbesteding vanuit Wmo	90	95	90
2	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement*	aantal per 1.000 inwoners	42	40	45
2	Wmo-woningaanpassingen	aantal woningaanpassingen in kader van Wmo	44	40	40
2	Wmo: andere oplossingen t.o.v. doorverwijzingen naar maatwerkarrangement	% van verzoeken om Wmo-voorziening waarin voorzien kan worden door eigen netwerk, door medewerker CMD en/of algemene voorziening versus aantal doorverwijzingen	70	70	75
2	Mantelzorgers	aantal geregistreerde mantelzorgers bij de gemeente	1.071	1.050	1.100
2	Inburgeringstrajecten	aantallen persoonlijke ontwikkelingsplannen	27	66	45
2	Taakstelling huisvesting vergunninghouders	% realisatie versus taakstelling	100	100	100
2	Taakstelling huisvesting vergunninghouders	absolute aantal gerealiseerd c.q. begroot	45	50	42
3	Onderwijshuisvesting basisscholen	De onderwijshuisvesting sluit aan op het aantal leerlingen volgens de berekeningswijze van de verordening onderwijshuisvesting.	Ja	Ja	Ja
3		De gemeente beschikt over voldoende ruimte voor bewegingsonderwijs om te voldoen aan de wettelijke verplichting	Ja	Ja	Ja

Programma	Naam	Indicator	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
3	Niet sporters*	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	36	43	36
4	Duurzaam gemeentelijk vastgoed	aantal gemeentelijke gebouwen verduurzaamd volgens BENG	1	4	1
4	Nieuwbouw woningen*	aantal per 1.000 woningen	18	9	20
4	Realisatie nieuwbouw woningen	aantal nieuwbouwwoningen dat gereed is gemeld	188	95	200
4	Sociale huurwoningen	totaal aantal (doel: 1.963 in 2030)	1.687	1.680	1.796
4	Sociale huurwoningen voor jongeren tot 23 jaar	aantal huurwoningen voor jongeren tot 23 jaar (doel: minimaal 84 in 2030)	88	84	88
4	Woningen in een intramurale zorgsetting	toename aantal woningen in intramurale zorgsetting vanaf 2020 (doel: 46 extra woningen in 2030)	24	24	0
4	Woonruimte voor uitstroom vanuit beschermd wonen	toename aantal woonruimten voor beschermd wonen vanaf 2020	0	6	8
4	Woonruimte/standplaatsen voor Sinti	toename aantal woonruimten/standplaatsen voor Sinti vanaf 2020 (doel: 43 extra woonruimten/standplaatsen in 2030)	0	4	4
4	Woonruimte voor arbeidsmigranten	toename aantal woonruimten voor arbeidsmigranten vanaf 2020 (doel: minimaal 140 extra woonruimten in 2030)	0	0	0
4	Realisatie sociale koopwoningen	aantal nieuwe sociale koopwoningen dat gereed is gemeld vanaf 2020 (doel: 400 extra sociale koopwoningen in 2030)	0	20	0
4	Gemiddelde inschrijvingsduur sociale huurwoningen	gemiddelde inschrijvingsduur bij verhuring in jaren (doel: lager dan 7,3 in 2030)	28	10	8,9
4	Slagingskans sociale huurwoning	aantal verhuringen in sociale sector gedeeld door aantal actief woningzoekenden in sociale huursector in % (doel: slagingskans groter dan 1% in 2030)	NB	1	0.8
4	Levensloopbestendige woningen nabij voorzieningen	aantal nieuwe levensloopbestendige woningen nabij voorzieningen (centrum, Kernkwartier) dat gereed is gemeld vanaf 2020 (doel: 150 extra levensbestendige woningen in 2030)	64	41	137
4	Duurzame woningvoorraad	% woningen met label A of B ten opzichte van het totaal aantal woningen waarvoor een energielabel is afgegeven (doel: 60% in 2030)	62	65	65
4	Niet-duurzame woningvoorraad	% woningen met label E of slechter ten opzichte van totaal aantal woningen waarvoor een energielabel is afgegeven (doel: 0% in 2030)	6	2	2
4	Duurzame woningvoorraad corporaties	% woningen met label A ten opzichte van de totaal aantal woningen in eigendom van woningcorporaties (doel: 100% in 2030)	50	55	55
4	Woningen met geregistreerde zonnepanelen	% woningen met geregistreerde zonnepanelen ten opzichte van totaal aantal woningen	49	50	63
4	Fijn huishoudelijk restafval*	KG per inwoner	69	63	63
4	Kantoorgebouwen met energielabel C of hoger	% van totaal aantal kantoorgebouwen met energielabel C of hoger	100	90	100
4	Bezoekersaantallen Van Gogh Village Museum	aantal	47.343	48.000	48.000
4	Opbrengst toeristenbelasting	€	30.323	26.000	26.000
N.v.t.	Formatie	fte per 1.000 inwoners	5,9	5,1	5,2
N.v.t.	Bezetting	fte per 1.000 inwoners	4,1	5,0	4,6
N.v.t.	Apparaatskosten	kosten per inwoner	853	821	932
N.v.t.	Externe inhuur	Inhuur als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	23,10%	4,30%	4,90%
N.v.t.	Overhead	% van totale lasten	19,40%	11,10%	12,25%
N.v.t.	Demografische druk*	% van het aantal inwoners van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot aantal inwoners van 20 tot 65 jaar.	92,50%	92,50%	94,00%

Programma	Naam	Indicator	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
N.v.t.	Hernieuwde energie*	% hernieuwde energie t.o.v. de totale hoeveelheden gebruikte energie	26,80%	26,80%	34,80%
N.v.t.	Functiemenging*	verhouding tussen banen en woningen, bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	44,50%	44,50%	45,00%
N.v.t.	Vestigingen*	per 1.000 inwoners (16-64 jaar)	212,8	201,4	221,2
N.v.t.	Netto arbeidsparticipatie*	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzicht van de (potentiële) beroepsbevolking	74,10%	74,10%	73,80%
N.v.t.	Banen*	per 1.000 inwoners (16-64 jaar)	619,9	611	635
N.v.t.	Gemiddelde WOZ-waarde woningen*	duizend euro	513	517	575
N.v.t.	Woonlasten éénpersoonshuishoudens*	euro	936	936	987
N.v.t.	Woonlasten meerpersoonshuishoudens*	euro	1.128	1.128	1.221

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Programma's

Bedragen x €1.000

Programma's	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	7.400	705	-6.695	7.274	607	-6.668	7.231	515	-6.717	7.216	515	-6.702
Programma 2. Veiligheid & Handhaving	29.763	6.649	-23.114	29.003	6.681	-22.323	27.799	6.724	-21.074	27.424	6.401	-21.023
Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	6.045	438	-5.607	6.528	416	-6.112	6.666	416	-6.250	6.672	416	-6.256
Programma 4. Verenigingen & Accommodaties	21.706	13.034	-8.672	22.548	13.504	-9.044	23.336	14.006	-9.331	24.466	14.464	-10.002
Totaal	64.914	20.826	-44.088	65.353	21.207	-44.146	65.033	21.660	-43.372	65.778	21.796	-43.983

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene uitkering	0	46.560	46.560	0	46.929	46.929	0	47.494	47.494	0	49.629	49.629
Lokale heffingen	225	8.247	8.023	205	8.590	8.384	205	8.921	8.715	205	9.265	9.059
Overige algemene dekkingsmiddelen	-122	0	122	1.680	0	-1.680	2.942	0	-2.942	4.287	0	-4.287
Treasury	161	40	-121	136	40	-96	439	40	-399	453	39	-414
Totaal	264	54.848	54.583	2.022	55.559	53.537	3.587	56.454	52.867	4.946	58.933	53.986

Onvoorzien, overhead en Vpb

Bedragen x €1.000

Onvoorzien, overhead en Vpb	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onvoorzien	72	0	-72	72	0	-72	72	0	-72	72	0	-72
Overhead	10.820	-2	-10.822	11.086	-2	-11.088	11.287	-2	-11.289	11.441	-2	-11.443
Totaal	10.892	-2	-10.894	11.158	-2	-11.160	11.359	-2	-11.362	11.513	-2	-11.515

Geraamd totaal saldo van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Geraamd totaal saldo van baten en lasten	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Totaal saldo van baten en lasten	76.071	75.671	-399	78.533	76.764	-1.769	79.979	78.112	-1.867	82.238	80.726	-1.512
Totaal	76.071	75.671	-399	78.533	76.764	-1.769	79.979	78.112	-1.867	82.238	80.726	-1.512

Beoogde toevoegingen en onttrekkingen reserves

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mutaties programma 2	189	0	-189	291	0	-291	399	0	-399	399	0	-399
Mutaties programma 3	0	246	246	0	206	206	0	206	206	0	206	206
Mutaties programma 4	0	359	359	0	276	276	0	241	241	0	241	241
Mutaties programma 5	175	403	228	175	146	-29	175	146	-29	175	146	-29
Totaal	364	1.007	644	466	628	161	574	593	18	574	593	18

Geraamd resultaat

Bedragen x €1.000

Geraamd resultaat	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat	76.434	76.679	244	78.999	77.391	-1.608	80.553	78.705	-1.848	82.812	81.319	-1.493
Resultaat	76.434	76.679	244	78.999	77.391	-1.608	80.553	78.705	-1.848	82.812	81.319	-1.493

Toelichting overzicht van baten en lasten

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bestaat uit drie onderdelen: de analyse van het overzicht van baten en lasten, het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten en het overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

In de analyse van het overzicht van baten en lasten worden de verschillen toegelicht tussen het saldo van de baten en lasten in het jaar 2027 van deze begroting (2027 nieuw) en het jaar 2027 van de primaire meerjarenbegroting 2026-2029 (2027 oud). Die verschillen omvatten dus zowel begrotingswijzigingen met structurele gevolgen die al zijn vastgesteld bij raadsbesluiten in 2026, als de financiële aanpassingen die in deze begroting worden voorgesteld.

Bedragen x € 1.000

Toelichting verschillen per programma

Programma 1. Bestuur, veiligheid en dienstverlening

1. Bestuur, veiligheid en dienstverlening	
Begroting 2027 nieuw	-13.875
Begroting 2027 oud	-13.298
Verklaring van het verschil	-577
Begrotingswijzigingen 2027 en verschil in toerekening salariskosten	-395
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 1	-182
Totaal	-577

Programma 2. Sociaal domein

2. Sociaal domein	
Begroting 2027 nieuw	-2.819
Begroting 2027 oud	-2.932
Verklaring van het verschil	113
Begrotingswijzigingen 2027 en verschil in toerekening salariskosten	1.115
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 2	-1.003
Totaal	113

Programma 3. Samenleving

3. Samenleving	
Begroting 2027 nieuw	-22.108
Begroting 2027 oud	-19.539
Verklaring van het verschil	-2.569
Begrotingswijzigingen 2027 en verschil in toerekening salariskosten	-2.681
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 3	112
Totaal	-2.569

Programma 4. Leefomgeving

4. Leefomgeving	
Begroting 2027 nieuw	-2.968
Begroting 2027 oud	-3.585
Verklaring van het verschil	617
Begrotingswijzigingen 2027 en verschil in toerekening salariskosten	1.351
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 4	-734
Totaal	617

Programma 5. Financiën en organisatie

5. Financiën en organisatie	
Begroting 2027 nieuw	-2.124
Begroting 2027 oud	-2.429
Verklaring van het verschil	305
Begrotingswijzigingen 2027 en verschil in toerekening salariskosten	60
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 5	246
Totaal	305

Overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten

Als per jaarschijf van de meerjarenraming de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Hiervoor is het van belang dat uit de begroting duidelijk blijkt welke geraamde baten en lasten structureel van aard zijn en welke incidenteel. Het structureel begrotingssaldo kan alleen bepaald worden door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten.

Bij het opstellen van het overzicht van incidentele baten en lasten is uitgegaan van de 'Notitie structurele en incidentele baten en lasten' die de Commissie BBV in 2024 gepubliceerd heeft. De incidentele posten worden onder het overzicht toegelicht.

Incidentele baten en lasten	2027		2028		2029		2030	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
Programma 1 Bestuur, veiligheid en dienstverlening								
Organisatieontwikkeling		100.000						
Opstellen toekomstvisie		100.000						
Programma 2 Sociaal domein								
Wijk-GGD vroegsignalering		100.000						
Programma 3 Samenleving								
Kosten sociaal domein ten laste van reserve sociaal domein	188.700		291.350		399.323		399.323	
Programma 4 Leefomgeving								
Verkoop openbaar groen	85.000		85.000		85.000		85.000	
Project Dommeldal (uit reserve groen voor rood)		100.000		100.000		100.000		100.000
Implementatiekosten omgevingswet		71.699						
Bouwgrondexploitatie	4.790.000	4.790.000	4.863.000	4.863.000	4.940.000	4.940.000	4.939.000	4.939.000
Inkomsten bouwgrond tbv reserve bovenwijkse voorzieningen	50.000		50.000		50.000		50.000	
Inkomsten bouwgrond tbv reserve sociale volkshuisvesting	125.000		125.000		125.000		125.000	
Uitvoeringsprogramma duurzaamheidsmaatregelen (tlv reserve)		100.000						
Regionale mobiliteit - KTM (tlv reserve)		210.000		210.000		210.000		210.000
Programma 5 Financiën en organisatie								
Saldo 2027 ten laste van reserve		231.076						
Incidentele baten en lasten < € 50.000	0	118.500		35.000				
Incidentele mutaties reserves								
Programma 1 Bestuur, veiligheid en dienstverlening								
Niet van toepassing								
Programma 2 Sociaal domein								
Storting reserve sociaal domein		188.700		291.350		399.323		399.323
Programma 3 Samenleving								
Niet van toepassing								
Programma 4 Leefomgeving								
Onttrekking reserve groen voor rood project Dommeldal	100.000		100.000		100.000		100.000	
Kosten omgevingswet	71.699							
Storting bouwgrondreserve bovenwijkse voorzieningen		50.000		50.000		50.000		50.000
Storting bouwgrondreserve sociale volkshuisvesting		125.000		125.000		125.000		125.000
Onttrekking uitvoeringsmiddelen duurzaamheid	100.000							
Regionale mobiliteit - KTM	210.000		210.000		210.000		210.000	
Programma 5 Financiën en organisatie								
Onttrekking algemene reserve tbv resultaat 2027	231.076							
Incidentele mutaties baten en lasten < € 50.000	75.000		35.000					
Totaal								
	6.026.475	6.284.975	5.759.350	5.674.350	5.909.323	5.824.323	5.908.323	5.823.323
Saldo van incidentele baten en lasten		-258.500		85.000		85.000		85.000
Totaal saldo meerjarenraming incl. aanpassingen		326.349		-1.525.661		-1.766.069		-1.411.494
Structureel begrotingssaldo		584.849		-1.610.661		-1.851.069		-1.496.494
+/- is voordeel, -/- is nadeel								

Toelichtingen

Organisatieontwikkeling:

Het ontwikkelprogramma 'Nuenen ontwikkelt door' geeft aan hoe we de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie vormgeven. Dit programma loopt door tot en met 2027.

Opstellen Toekomstvisie:

Vanuit het coalitieakkoord Verantwoord Vooruit gaan we een langetermijnvisie opstellen die richting geeft aan de ontwikkeling van Nuenen. We streven ernaar de Toekomstvisie Nuenen 2050 voor de zomer van 2027 vast te stellen.

Wijk-GGD vroegsignalering:

Dit project is in 2024 gestart en wordt voortgezet in 2027. Het is mede afhankelijk van landelijke financiering, die nog onduidelijk is, of deze pilot structureel zal worden voortgezet.

Reserve sociaal domein:

In 2026 is een bestemmingsreserve sociaal domein ingesteld om de komende jaren verwachte kostenstijgingen op te kunnen vangen. We gaan ervan uit dat deze de komende jaren zullen optreden. De kostenstijging kunnen we dekken uit deze reserve. De dekking uit de reserve staat onderaan de tabel. We gaan ervan uit dat de kostenstijging tijdelijk is in het licht van de Hervormingsagenda. Er wordt in de jaren 2026 tot en met 2029 een bedrag in de reserve gestort zoals de raad bij de begroting 2026 heeft besloten.

Verkoop openbaar groen:

Verkoopbaten openbaar groen worden altijd aangemerkt als incidentele baten, omdat een stuk grond maar eenmaal verkocht kan worden. Voor de direct daarmee verband houdende lasten geldt hetzelfde.

Project Dommeldal:

Gedurende een aantal jaren worden projecten in het Dommeldal uitgevoerd ten laste van de bestemmingsreserve groen voor rood. Een onttrekking uit een reserve moet altijd als incidenteel worden aangemerkt. De dekking uit de reserve staat onderaan de tabel.

Implementatiekosten omgevingswet:

Er zijn aanzienlijke bedragen in de meerjarenraming opgenomen voor de omgevingswet, die is ingegaan op 1-1-2024. Een deel van deze kosten betreft implementatiekosten. Deze lopen tot en met 2027 door en brengen we ten laste van de bestemmingsreserve omgevingswet. De dekking uit de reserve staat onderaan de tabel.

Bouwgrondexploitatie:

Baten en lasten in de grondexploitatie zijn altijd incidenteel van aard, evenals de stortingen in de grex-bestemmingsreserves.

Uitvoeringsbudget duurzaamheid en klimaat:

Voor duurzaamheid worden projecten opgezet met een duur van 4 jaar, tot en met 2027. De kosten worden ten laste van de reserve klimaatmiddelen gebracht. Kosten van duurzaamheid en klimaat moeten passen binnen de rijksgelden en de bestaande bestemmingsreserve, er worden geen structurele middelen voor ingezet. De dekking uit de reserve staat onderaan de tabel.

Regionale mobiliteit:

Eind 2025 is afgesproken dat alle 21 MRE-gemeenten bijdragen aan de cofinanciering van het regionale pakket KTM-2. Dit gebeurt naar rato van het aantal inwoners. Het betreft een bijdrage aan de projecten verspreid over de komende 4 jaren. We brengen deze (tijdelijke) kosten ten laste van de algemene reserve bouwgrondexploitatie. De dekking uit de reserve staat onderaan de tabel.

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Omschrijving	2027		2028		2029		2030	
	Toevoeg.	Onttrek.	Toevoeg.	Onttrek.	Toevoeg.	Onttrek.	Toevoeg.	Onttrek.
Dekkingsreserves								
Dekkingsreserve aansluiten Nuenen Z-W op A270		7.552		7.552		7.552		7.552
Dekkingsreserve HOV2		2.508		2.508		2.508		2.508
Dekkingsreserve ecologische verbindingzone Hooidonk		870		870		870		870
Dekkingsreserve hybrideveld RKGSV Gerwen		14.288		14.288		14.288		14.288
Dekkingsreserve renovatie Hongerman		25.000		25.000		25.000		25.000
Dekkingsreserve renovatie Klooster		75.410		75.410		75.410		75.410
Dekkingsreserve Klooster nieuwe stijl		71.188		71.188		71.188		71.188
Dekkingsreserve snelheidsremmende maatregelen Boord		1.442		1.442		1.442		1.442
Dekkingsreserve herontwikkeling woonwagenlocatie Bosweg		0		46.000		46.000		46.000
Dekkingsreserve Verduurzaming kleedaccommodatie EMK		1.213		6.013		6.013		6.013
Dekkingsreserve personele kosten Klooster		20.000		20.000		20.000		20.000
Dekkingsreserve personele kosten Hongerman		0		12.500		12.500		12.500
Totaal dekkingsreserves		219.471		282.771		282.771		282.771
Totaal		219.471		282.771		282.771		282.771

Voor een toelichting op bovenstaande structurele mutaties verwijzen wij naar het overzicht reserves en voorzieningen met toelichting verderop in dit document.

Uiteenzetting van de financiële positie

Geprognosticeerde balans

Bedragen x € 1.000

Activa	01/01/2027	01/01/2028	01/01/2029	01/01/2030	01/01/2030
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	323	200	148	95	63
Materiële vaste activa	82.533	95.295	112.736	112.637	110.373
Financiële vaste activa	2.775	2.734	2.694	2.653	2.612
Totaal Vaste activa	85.631	98.229	115.578	115.385	113.048
Viottende activa					
Voorraden	46.392	22.678	19.292	17.519	14.491
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	6.355	6.355	6.355	6.355	6.355
Liquide middelen	439	439	439	439	439
Overlopende activa	6.401	6.401	6.401	6.401	6.401
Totaal Viottende activa	59.586	35.872	32.486	30.713	27.685
Totaal Activa	145.217	134.101	148.063	146.098	140.733

Passiva	01/01/2027	01/01/2028	01/01/2029	01/01/2030	01/01/2030
Vaste passiva					
Eigen vermogen	61.060	58.565	58.163	58.499	59.319
Voorzieningen	14.604	14.023	14.022	13.911	14.445
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	22.462	14.422	28.788	26.597	19.878
Totaal Vaste passiva	98.126	87.010	100.972	99.007	93.642
Viottende passiva					
Netto-vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar	9.816	9.816	9.816	9.816	9.816
Overlopende passiva	37.275	37.275	37.275	37.275	37.275
Totaal Viottende passiva	47.091	47.091	47.091	47.091	47.091
Totaal Passiva	145.217	134.101	148.063	146.098	140.733

De raming "Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer" is inclusief de financieringsbehoefte.

EMU-saldo

In het BBV wordt voorgeschreven dat de ontwikkeling van het EMU-saldo moet worden opgenomen in de begroting en de jaarstukken. Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis (moment van levering) in een bepaalde periode. Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het daarmee ook relevant voor de decentrale overheden om het eigen EMU-saldo te volgen.

Hieronder is de berekening van het EMU-saldo weergegeven (bedragen x € 1.000).

Omschrijving	2026	2027	2028
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-169	-399	-1.769
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-14.058	-12.639	-17.389
3 Mutatie voorzieningen	-1.099	-580	-2
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	27.343	23.714	3.386
5 Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
EMU-saldo	12.016	10.096	-15.773

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Conform het BBV moet een overzicht van jaarlijks terugkerende arbeidskosten worden opgenomen. In de tabel hieronder zijn alle vormen van aan de arbeidsrelatie verbonden salarissen en (rechten op) uitkeringen meegenomen.

Hierbij zijn de volgende vormen te onderscheiden:

- Beloningen tijdens het dienstverband: het salaris (inclusief vakantiegeld en eindejaarsuitkering) van het personeel in dienst. Vanwege het ontbreken van een dienstverband zijn hierbij de raadsleden niet meegenomen.
- Uitkeringen bij ontslag: afkoopsommen.
- Pensioentoezeggingen: (wethouders-)pensioenen, wachtgeld en (verzekerings-)premies.
- Afvloeiingsregelingen: non-actieven en tijdelijke loondoorbetaling.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Beloningen tijdens het dienstverband				
Uitkeringen bij ontslag				
Pensioentoezeggingen en wachtgeld				
Afvloeiingsregelingen				
Totaal				

Overzicht van investeringen

In kolom "Raad" staat een "X" indien voor deze investering een apart voorstel wordt voorgelegd aan de raad. De kapitaallasten voor deze investeringen zijn wel in de meerjarenraming meegenomen. De daadwerkelijke beschikbaarstelling van het investeringskrediet volgt via het aparte raadsbesluit. De investeringskredieten waarbij geen "X" staat stelt de raad direct bij vaststelling van deze begroting beschikbaar.

Deze opzet vervangt de 2 verschillende overzichten van investeringen die we voorheen presenteerden. Met dit nieuwe overzicht geven we een duidelijker en completer beeld.

Investerings (uit staat van activa)	Beschikbaar	Investering					Kapitaallasten				
3. Samenleving	t/m 2026	2027	2028	2029	2030	Totaal	2027	2028	2029	2030	Raad
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	0	0	896.000	0	667.311	1.563.311	0	0	43.008	42.721	X
Sporthal De Hongerman: ontwerp/uitvoering buitenruimte	41.633	0	1.788.367	0	0	1.830.000	333	333	87.840	87.254	X
IHP: nieuwe school Nuenen-west IKC (buurt-/kindvoorziening)	50.000	0	2.072.339	2.072.339	0	4.194.678	400	400	16.979	33.557	X
Investerings sport 2027	0	300.000	140.000	0	0	440.000	0	2.400	32.853	32.619	
Investerings sport 2028	0	0	55.000	0	0	55.000	0	0	4.107	4.077	
Investerings sport 2029	0	0	0	98.000	0	98.000	0	0	0	7.317	
Investerings sport 2030	0	0	0	0	446.000	446.000	0	0	0	0	
Vervangen evenementenkast Park	0	35.000	0	0	0	35.000	0	2.030	2.016	2.002	
4. Leefomgeving	t/m 2026	2027	2028	2029	2030	Totaal	2027	2028	2029	2030	Raad
Bundelroutes 2025-2029	0	9.990.000	10.616.101	500.000	0	21.106.101	0	0	74.400	470.400	X
Bundelroutes 2025-2029 subsidies	0	-9.990.000	-1.316.101	0	0	-11.306.101	0	0	0	0	X
Reconstructie Refeling incl. verkeersveiligheidsmaatregelen	0	0	30.000	0	0	30.000	0	0	1.440	1.430	X
Meerijlaan downgraden auto / upgraden fiets	0	15.000	135.000	0	0	150.000	0	120	7.200	7.152	X
Uitwerking Nuenense deel snelfietsroutes (Gemert-Eindhoven en F58 Wilhelminakanaal)	275.001	0	0	450.000	0	725.001	2.200	2.200	2.200	21.600	X
Uitwerking Nuenense deel snelfietsroutes subsidies	0	0	0	-275.000	0	-275.000	0	0	0	0	X
Groenreconstructie jaarschijf 2027	0	85.000	0	0	0	85.000	0	4.930	4.896	4.862	
Groenreconstructie jaarschijf 2028	0	0	85.000	0	0	85.000	0	0	4.930	4.896	
Groenreconstructie jaarschijf 2029	0	0	0	85.000	0	85.000	0	0	0	4.930	
Groenreconstructie jaarschijf 2030	0	0	0	0	85.000	85.000	0	0	0	0	
Speelvoorzieningen 2027	0	85.000	0	0	0	85.000	0	4.930	4.896	4.862	
Speelvoorzieningen 2028	0	0	85.000	0	0	85.000	0	0	6.347	6.301	
Speelvoorzieningen 2029	0	0	0	85.000	0	85.000	0	0	0	4.930	
Speelvoorzieningen 2030	0	0	0	0	85.000	85.000	0	0	0	0	
Sneeuwruimborstels (2x)	0	0	30.000	0	0	30.000	0	0	3.240	3.216	
Kap en herplant van bomen 2027	0	200.000	0	0	0	200.000	0	11.600	11.520	11.440	
Kap en herplant van bomen 2028	0	0	200.000	0	0	200.000	0	0	11.600	11.520	
Kap en herplant van bomen 2029	0	0	0	200.000	0	200.000	0	0	0	11.600	
Kap en herplant van bomen 2030	0	0	0	0	200.000	200.000	0	0	0	0	
Duurzaam bomenbehoud 2027	0	100.000	0	0	0	100.000	0	5.800	5.760	5.720	
Duurzaam bomenbehoud 2028	0	0	200.000	0	0	200.000	0	0	11.600	11.520	
Duurzaam bomenbehoud 2029	0	0	0	200.000	0	200.000	0	0	0	11.600	
Duurzaam bomenbehoud 2030	0	0	0	0	200.000	200.000	0	0	0	0	
Tweevoren wateroverlast	0	100.000	0	0	0	100.000	0	2.467	2.453	2.440	

Investerings (uit staat van activa)	Beschikbaar	Investering					Kapitaallasten				
Verkeersveiligheidsmaatregelen 2027 (top 16)	0	75.000	0	0	0	75.000	0	3.600	3.576	3.552	
Reconstructie regenwaterstructuur Wielewaallaan, Vinkenlaan e.o. (riolering)	0	160.000	2.600.000	0	0	2.760.000	tlv riolering	1.280	68.080	67.712	
Reconstructie regenwaterstructuur Wielewaallaan, Vinkenlaan e.o. (algemene middelen)	0	0	580.000	0	0	580.000	0	0	27.840	27.654	
Reconstructie regenwaterstructuur Hoge Brake, Kernkwartier e.o. (riolering)	225.000	0	2.215.000	0	0	2.440.000	tlv riolering	1.800	60.187	59.861	
Reconstructie regenwaterstructuur Hoge Brake, Kernkwartier e.o. (algemene middelen)	0	610.000	0	0	0	610.000	0	29.280	29.085	28.890	
Eeind industrieterrein aanpak overstortprobleem vuilwater	0	0	0	350.000	0	350.000	tlv riolering	0	0	8.633	
Opwettenseweg riolering bundelroutes cluster B meekoppelkant	0	36.000	295.000	0	0	331.000	tlv riolering	288	8.165	8.121	
Levensduurverlengende reliningen 2028	0	0	250.000	0	0	250.000	tlv riolering	0	6.167	6.133	
Levensduurverlengende reliningen 2030	0	0	0	0	250.000	250.000	tlv riolering	0	0	0	
Verbeteren regenwaterafvoer Eeind 2 (riolering)	0	30.000	30.000	30.000	150.000	240.000	tlv riolering	240	480	720	
Verbeteren regenwaterafvoer Eeind 2 (algemene middelen)	0	0	30.000	0	0	30.000	0	0	1.440	1.430	
Vervangen electromechanische pompgemalen buitengebied 2027	0	35.000	0	0	0	35.000	tlv riolering	2.613	2.595	2.576	
Vervangen electromechanische pompgemalen buitengebied 2028	0	0	35.000	0	0	35.000	tlv riolering	0	2.613	2.595	
Gemalen electromechanisch 2027	0	50.000	0	0	0	50.000	tlv riolering	3.733	3.707	3.680	
Gemalen electromechanisch 2028	0	0	50.000	0	0	50.000	tlv riolering	0	3.733	3.707	
Gemalen electromechanisch 2029	0	0	0	32.500	0	32.500	tlv riolering	0	0	2.427	
Electromechanisch 2029	0	0	0	50.000	0	50.000	tlv riolering	0	0	3.733	
Electromechanisch 2030	0	0	0	0	35.000	35.000	tlv riolering	0	0	0	
5. Financiën en organisatie	t/m 2026	2027	2028	2029	2030	Totaal	2027	2028	2029	2030	Raad
Heftruck werf	0	0	52.500	0	0	52.500	0	0	10.920	10.836	
Totaal	591.634	1.916.000	21.154.206	3.877.839	2.118.311	29.657.990	2.933	80.044	567.871	1.052.228	

Gemeente Nuenen

Reserves en voorzieningen

Overzicht van reserves en voorzieningen

Bedragen x € 1.000,-

Reserves	Balans 1-1-2027	Balans 1-1-2028	Balans 1-1-2029	Balans 1-1-2030	Balans 1-1-2031
Algemene reserve					
Algemene reserve	14.672	14.366	14.331	14.331	14.331
Bouwgrond; algemene reserve	25.030	24.820	24.610	24.400	24.190
Bouwgrond; algemene reserve winstnemingen	1.220	1.220	1.220	1.220	1.220
Totaal algemene reserves	40.922	40.406	40.161	39.951	39.741
Bestemmingsreserves					
Bouwgrond; bovenwijkse voorzieningen	4.734	4.784	4.834	4.884	4.934
Bouwgrond; sociale volkshuisvesting	637	762	887	1.012	1.137
Bouwgrond; parkmanagement	303	303	303	303	303
Bouwgrond; fonds groen voor rood	958	858	758	658	558
Reserve klimaatmiddelen Rijk	1.014	914	914	914	914
Reserve Wet toekomst pensioenen	185	185	185	185	185
Reserve omgevingswet	440	368	368	368	368
Reserve vluchtelingen	2.152	2.152	2.152	2.152	2.152
Bestemmingsreserve sociaal domein	300	489	780	1.179	1.579
Totaal bestemmingsreserves	10.722	10.814	11.180	11.655	12.129
Dekkingsreserves					
Dekkingsreserve aansluiten Nuenen Z-W op A270	204	196	189	181	174
Dekkingsreserve HOV2	40	38	35	33	30
Dekkingsreserve ecologische verbindingzone Hooibonk	14	13	12	11	10
Dekkingsreserve hybrideveld RKGSV Gerwen	271	257	243	229	214
Dekkingsreserve renovatie Hongerman	975	950	925	900	875
Dekkingsreserve renovatie Klooster	1.593	1.518	1.442	1.367	1.292
Dekkingsreserve Klooster nieuwe stijl	3.744	3.673	3.602	3.531	3.460
Dekkingsreserve snelheidsremmende maatregelen Boord	30	29	27	26	25
Dekkingsres herontwikkeling woonwagenlocatie Bosweg	1.150	1.150	1.104	1.058	1.012
Dekkingsreserve Verduurzaming kleedaccommodatie EMK	150	149	143	137	131
Dekkingsreserve personele kosten Klooster	500	480	460	440	420
Dekkingsreserve personele kosten Hongerman	500	500	488	475	463
Totaal dekkingsreserves	9.172	8.953	8.670	8.387	8.104
Totaal reserves	60.816	60.173	60.011	59.993	59.974

Voorzieningen	Balans 1-1-2027	Balans 1-1-2028	Balans 1-1-2029	Balans 1-1-2030	Balans 1-1-2031
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's					
Risicovoorziening milieuschade	273	273	273	273	273
Voorziening verlofsparen	405	405	405	405	405
Voorziening wachtgeld bestuurders	207	207	207	207	207
Voorziening pensioenen bestuurders	3.272	3.209	3.146	3.084	3.021
Totaal voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	4.157	4.095	4.032	3.969	3.906
Voorzieningen onderhoud en egalisatie					
Voorziening onderhoud gebouwen	2.331	2.385	2.439	2.493	2.547
Voorziening onderhoud wegen	4.862	4.921	5.157	5.297	5.437
Voorziening civiele kunstwerken	546	523	558	396	263
Totaal voorzieningen onderhoud en egalisatie	7.738	7.829	8.155	8.186	8.247
Voorzieningen door derden beklemde middelen					
Voorziening afval	265	283	378	544	794
Voorziening riolering	2.340	1.715	1.355	1.110	1.394
Parkeerfonds	9	9	9	9	9
Regionaal ontwikkelfonds werklocaties	72	72	72	72	72
Voorziening afgesloten complexen GB	21	21	21	21	21
Totaal voorzieningen door derden beklemde middelen	2.708	2.100	1.835	1.757	2.291
Totaal voorzieningen	14.604	14.023	14.022	13.911	14.445

Reserves en voorzieningen	Balans 1-1-2027	Balans 1-1-2028	Balans 1-1-2029	Balans 1-1-2030	Balans 1-1-2031
Reserves	60.816	60.173	60.011	59.993	59.974
Voorzieningen	14.604	14.023	14.022	13.911	14.445
Totaal reserves en voorzieningen	75.420	74.196	74.033	73.904	74.419

Toelichting op de reserves

De reserves bestaan uit algemene reserves en bestemmingsreserves. Algemene reserves fungeren als buffer voor het opvangen van verliezen van algemene aard. Bestemmingsreserves zijn gevormd voor een specifiek doel.

Algemene reserves

Algemene reserve

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
14.672	0	306	14.366

De algemene reserve heeft vooral een bufferfunctie om ongewenste en onvoorziene toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen. In de nota reserves en voorzieningen 2019 is besloten het minimum van deze reserve jaarlijks bij de jaarrekening te bepalen. Dit bedrag wordt dan berekend als 10% van de uitkering gemeentefonds plus inkomsten ozb (op basis van de Handleiding artikel 12 Financiële verhoudingswet), waarbij we afronden op € 100.000,-. Dat komt neer op € 5,0 miljoen. De huidige algemene reserve is dus ruimschoots toereikend.

De onttrekkingen betreffen:

- Wijkgericht werken (€ 40.000,-)
- Dekking onderhoud woonwagens (€ 35.000,-)
- Onttrekking t.b.v. resultaat (€ 231.076,-)

Bouwgrond; algemene reserve

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
25.030	0	210	24.820

De doelstelling van de algemene reserve bouwgrondexploitatie is een buffer voor het afdekken van financiële risico's in de bouwgrondexploitaties. De voeding van deze reserve wordt gevormd door de voordelige resultaten van bouwgrondexploitaties.

Voor de afdekking van negatieve bouwgrondexploitaties is een specifieke voorziening 'verliesgevende complexen bouwgrond' ingesteld, die gevoed wordt vanuit de algemene reserve bouwgrond. De stand van de algemene reserve bouwgrond wordt beïnvloed door toekomstige winstnames die hoogst onzeker zijn. Bij aanspreking van deze reserve zal altijd gekeken moeten worden naar de stand op het moment zelf.

De onttrekking betreft de inzet van deze reserve voor het regionale Bereikbaarheidsakkoord (KTM, Kortetermijnmaatregelen).

Bouwgrond; algemene reserve winstnemingen

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
1.220	0	0	1.220

Deze reserve is gevormd na de jaarrekening 2017 met het doel de tussentijdse winstnemingen vanuit de bouwgrondprojecten af te zonderen van andere stortingen in de algemene reserve bouwgrondexploitatie.

Bestemmingsreserves

Bouwgrond; bovenwijkse voorzieningen

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
4.734	50	0	4.784

Deze reserve is bedoeld voor investeringen met een zogeheten "bovenwijken" karakter. Te denken valt aan investeringen in de infrastructuur (ontsluitingswegen, verkeersstructuur) die buiten de nieuwbouwwijk ligt, maar er wel voor aangelegd wordt en/of voor meerdere wijken dient. Deze bestemmingsreserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten. De toevoegingen volgen uit de Nota grondbeleid, ieder nieuw te realiseren bouwplan draagt bij.

Projecten mogen niet in één keer ten laste van de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen worden gebracht (BBV-voorschriften). De projecten moeten worden geactiveerd en de afschrijvingslasten worden over de levensduur van de investering gespreid. Bij het beschikbaar stellen van het krediet wordt het volledige bedrag vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen overgebracht naar een nieuwe bestemmingsreserve kapitaallasten (zie onder dekkingsreserves). Vanuit die reserve worden de jaarlijkse afschrijvingen van de investeringen gedekt.

De toevoeging betreft de bijdragen in de fondsen bij de verwachte grondverkoop binnen de grondexploitatieprojecten (€ 50.000,-).

Bouwgrond; sociale huisvesting

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
637	125	0	762

Deze bestemmingsreserve is gevormd om initiatieven op het gebied van de sociale volkshuisvesting te stimuleren. De reserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten op basis van de Nota grondbeleid, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten.

De voedingen aan en onttrekkingen uit de bestemmingsreserve sociale volkshuisvesting volgen uit de Nota grondbeleid. Iedere nieuw te realiseren woning draagt bij. In de Nota grondbeleid 2019-2023 is opgenomen dat een ontwikkelende partij moet kunnen aantonen dat deze bijdrage noodzakelijk is om de sociale woningbouwontwikkeling in het project haalbaar te houden. Het college beslist over een toewijzing uit de reserve.

De toevoeging betreft de bijdragen in de fondsen bij de verwachte grondverkoop binnen de grondexploitatieprojecten (€ 125.000,-).

Bouwgrond; parkmanagement

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
303	0	0	303

Parkmanagement is opgezet en geïnitieerd door samenwerking tussen gemeente en bedrijven. De activiteiten staan in het teken van duurzaamheid, verbetering, kostenbeheersing, ruimtebeheersing en gemak voor ondernemers en arbeid. De samenwerking tussen werkgevers en gemeente moet zorgen voor een gezond economisch, werk- en leefklimaat.

Met de Nota grondbeleid heeft de raad besloten om voor de uitvoering van parkmanagement en toekomstige revitalisering van bedrijventerreinen een bijdrage te calculeren per verkochte m2 grond voor bedrijven. Deze bestemmingsreserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten.

Bouwgrond; fonds groen voor rood

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
958	0	100	858

Deze reserve is ingesteld om landschapsinvesteringen te kunnen financieren als gevolg van ontwikkelingen in het landelijk gebied. Het doel is versterking en verbetering van de landschappelijke kwaliteiten van de gemeente Nuenen. Daarnaast worden de middelen ook ingezet om binnen de bebouwde kom maatregelen te nemen om de biodiversiteit te vergroten.

Deze bestemmingsreserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten.

De onttrekking van € 100.000,- betreft het project Dommeldal.

Reserve Klimaatmiddelen Rijk

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
1.014	0	100	914

Deze reserve is in 2021 gevormd en de middelen worden ingezet om te zijner tijd inwoners en ondernemers te ondersteunen bij energiebesparing en de overstap naar een duurzame warmtebron (expertise, onderzoeken, procesbegeleiding etc.). In de komende jaren ligt de focus op het verduurzamen van de woningen met een energielabel D-G.

In 2027 wordt € 100.000,- ten laste van deze reserve uitgegeven voor onderzoek en uitvoering van de plannen uit de nota duurzaamheid. In deze nota staat de energietransitie en het aardgasvrij maken van woningen centraal.

Reserve Wet toekomst pensioenen

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
185	0	0	185

Deze reserve is bij de jaarrekening 2023 ingesteld (resultaatbestemming) voor de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp). Mogelijk gaan de wethouderspensioenen over naar het ABP. Dit is nog onzeker en vergt nog nadere wetgeving. Als dit doorgaat zullen er andere rekenregels van toepassing zijn, waardoor verwacht wordt dat de voorziening wethouderspensioenen die wij nu hebben, ontoereikend is. Het gestorte bedrag was gebaseerd op een voorlopige berekening. Bij de toekomstige overdracht van de pensioenen naar het ABP biedt deze reserve dan dekking.

Omgevingswet

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
440	0	72	368

Bij de Tussentijdse rapportage najaar 2022 heeft de raad besloten deze nieuwe reserve te vormen voor de Omgevingswet, gezien het verloop van de invoering van deze wet en de onzekerheid over toekomstige budgetten. Inmiddels is de Omgevingswet van kracht, maar er is nog weinig ervaring en kennis over de benodigde budgetten. De reserve wordt ingezet als (gedeeltelijke) dekking voor uitgaven die betrekking hebben op de implementatie van de Omgevingswet, zoals voor het opstellen van het wettelijk verplichte gebiedsdekkende omgevingsplan en opstellen van omgevingsprogramma's.

In 2027 wordt € 71.699,- ten laste van deze reserve uitgegeven voor de implementatie.

Reserve vluchtelingen

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
2.152	0	0	2.152

Deze bestemmingsreserve is in 2023 gevormd om de kosten van opvang van vluchtelingen te dekken. Het Rijk heeft gemeenten ook opgeroepen om eventuele overschotten op vergoedingen voor opvang Oekraïense ontheemden beschikbaar te houden voor vluchtelingen in de breedste zin van het woord. De raad heeft deze bestemmingsreserve ingesteld om het financiële risico te verkleinen bij mogelijke toekomstige vraagstukken in relatie tot vluchtelingen, waaronder maar niet beperkt tot opvang, huisvesting, scholing en inburgering.

Bestemmingsreserve sociaal domein

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
300	189	0	489

Het Rijk heeft tijdelijke extra middelen voor de jeugdzorg beschikbaar gesteld voor 2026 en 2027, maar de structurele problematiek is daarmee niet opgelost. De uitgaven voor jeugdzorg blijven stijgen, en doen dat in een tempo dat niet langer houdbaar is binnen de huidige financiële kaders. In de begroting 2026 zijn de structurele kosten fors opgehoogd en daarnaast is de reserve sociaal domein ingesteld. Aan deze bestemmingsreserve zitten voorwaarden: we stellen een plafond voor van € 1.500.000,- en een duur van maximaal 4 jaar. Hiermee benadrukken we dat het een tijdelijke oplossing is, het Rijk moet een structurele oplossing bieden.

In 2027 wordt er € 188.700,- gestort via de stelpost indexatie Wmo demografie uit de septembercircular 2024.

Dekkingsreserves

Onderstaande dekkingsreserves zijn gevormd ter dekking van de kapitaallasten van de genoemde investeringen. Hiervoor hebben we geen aparte toelichting opgenomen. De onttrekkingen zijn gedaan ter dekking van de afschrijvingskosten van genoemde projecten of investeringen.

- Dekkingsreserve aansluiten Nuenen Z-W op A270 (bundelroutes)
- Dekkingsreserve HOV2
- Dekkingsreserve ecologische verbinding Hooidonk
- Dekkingsreserve hybrideveld RKGSV Gerwen
- Dekkingsreserve renovatie Hongerman
- Dekkingsreserve renovatie Klooster
- Dekkingsreserve Klooster nieuwe stijl
- Dekkingsreserve snelheidsremmende maatregelen Boord

- Dekkingsreserve herontwikkeling woonwagenlocatie Bosweg
- Dekkingsreserve verduurzaming kleedaccommodatie EMK
- Dekkingsreserve personele kosten Klooster
- Dekkingsreserve personele kosten Hongerman

Toelichting op de voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Voorzieningen zijn passiefposten op de balans die een inzicht geven in de voorzienbare lasten van risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden op de balansdatum min of meer onzeker zijn, en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum.

De voorzieningen zijn onder te verdelen in voorzieningen onderhoud en egalisatie, voorzieningen door derden beklemde middelen en voorzieningen verplichtingen, verlies en risico's.

Voorzieningen verplichtingen, verlies en risico's

Risicovoorziening milieuschade

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
273	0	0	273

Naar aanleiding van een eerder gesloten overeenkomst is een besluit genomen tot gedeeltelijke sanering van de voormalige stortplaats aan de Collse Hoefdijk te Nuenen. De levering van de grond heeft echter nog niet plaatsgevonden en er dienen nog kosten gemaakt te worden om tot afronding van het project te komen.

Pensioen voormalige wethouders

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
3.272	39	101	3.209

Voor zittende wethouders moet op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) pensioen worden opgebouwd. Dit pensioen is afhankelijk van de diensttijd als wethouder en komt tot uitkering na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

De noodzakelijke omvang van de voorziening aan het eind van het boekjaar wordt elk jaar bepaald op basis van actuariële berekeningen door een extern bureau. De werkelijke pensioenbetalingen aan (voormalige) wethouders in het boekjaar komen ten laste van deze voorziening.

Voorziening verlofsparen

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
405	0	0	405

Medewerkers hebben vanaf 2022 het recht om verlof te sparen conform cao. Vanuit het BBV moet hiervoor een voorziening gevormd worden.

Voorziening wachtgeld bestuurders

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
207	0	0	207

Deze voorziening is in 2024 gevormd om toekomstige wachtgeldverplichtingen van bestuurders te bekostigen. Dit is verplicht op grond van verslagleggingsregels.

Voorzieningen onderhoud en egalisatie

Voorziening onderhoud gebouwen

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
2.331	367	313	2.385

Uitgaven voor groot onderhoud dat opgenomen is in het beheerplan wordt uit de voorziening bekostigd. Jaarlijks wordt bekeken of de vervanging ook daadwerkelijk noodzakelijk is of nog een jaar kan worden uitgesteld.

Voor MFA Gerwen, het Klooster en sporthal De Hongerman inclusief Scarabee zijn gezien de renovaties nog geen middelen opgenomen in de voorziening. Voor de renovatie/vernieuwbouw van deze gebouwen zijn aparte investeringskredieten beschikbaar gesteld.

Bij het gemeentehuis is sprake van bewust uitgesteld onderhoud vanwege de plannen voor nieuwbouw dan wel renovatie. De raad heeft een beslissing hierover uitgesteld en aangegeven dat we alleen noodzakelijk, onontkoombaar onderhoud uit moeten voeren. Dit wordt betaald uit deze voorziening.

Voorziening wegen

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
4.862	977	918	4.921

De voorziening is gebaseerd op het beheerplan wegen en wordt gebruikt voor het egaliseren van de kosten. Jaarlijks wordt het gemiddeld benodigd bedrag (€ 977.000,-) gestort in deze voorziening. De verwachte uitgaven aan cyclisch onderhoud volgens het Wegenbeheerplan 2022-2026 zijn in 2027 € 918.000,-.

De voorziening is niet bedoeld voor reconstructie en rehabilitatie van de wegen. Indien hier middelen voor nodig zijn wordt een investeringsbudget aan de raad gevraagd.

Civiele kunstwerken

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
546	115	137	523

De voorziening is gevormd voor het groot onderhoud van civiele kunstwerken zoals bruggen.

Voorzieningen door derden bekleemde middelen

Voorziening afval

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
265	18	0	283

De voorziening wordt gebruikt voor het egaliseren van de kosten, zodat tariefschommelingen in de toekomst zoveel mogelijk worden beperkt. De kostenprognose, mede gebaseerd op de begroting van de GR Blink, wordt jaarlijks geactualiseerd.

Om de schommelingen in lasten en baten op te vangen worden deze geëgaliseerd met deze voorziening. Er zijn tariefstijgingen nodig om te voorkomen dat de voorziening negatief wordt en er een buffer blijft om onverwachte tegenvallers op te vangen.

Voorziening riolering

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
2.340	0	625	1.715

De voorziening wordt gebruikt voor het egaliseren van de kosten, zodat tariefschommelingen in de toekomst zoveel mogelijk worden beperkt. De basis wordt gevormd door het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De kostenprognose wordt jaarlijks geactualiseerd.

Om de schommelingen in kosten op te vangen zullen volgens de meerjarenprognose komende jaren onttrekkingen plaatsvinden waardoor de voorziening zal dalen. In nieuw Water- en Rioleringsplan zal de prognose verder worden geactualiseerd aan de hand van de laatste gegevens en inzichten.

Er zijn verdere tariefstijgingen nodig om te voorkomen dat de voorziening negatief wordt en er een buffer blijft om onverwachte tegenvallers op te vangen. Ook ontwikkelingen zoals extremere buien, verouderend areaal en uitbreiding van de gemeentelijke watertaken zetten de heffing voor de toekomst onder druk.

Regionaal Ontwikkelingsfonds Werklocaties

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
72	0	0	72

Nuenen neemt deel aan het Regionale Ontwikkelingsfonds Werklocaties (ROW). Hiervoor is een voorziening gevormd. Betaling aan het regionale fonds vindt gefaseerd plaats afhankelijk van (regionale) besluitvorming.

Afgesloten complexen GB

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
21	0	0	21

Deze voorziening is gevormd voor nagekomen kosten van afgesloten projecten grondexploitatie.

Parkeerbonds

Stand 1-1-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2027
9	0	0	9

Uitgangspunt in de gemeente Nuenen is dat bedrijven de parkeerbehoefte op eigen terrein oplossen. Bij nieuwbouw moeten zij dus op hun eigen terrein voldoende parkeerplaatsen realiseren (volgens CROW publicatie Toekomstbestendig parkeren (2018)). Indien onvoldoende ruimte op eigen terrein aanwezig is om de parkeerbehoefte op te lossen, is het (mits dit niet leidt tot onevenredige parkeerhinder in de omgeving) mogelijk om deze verplichting af te kopen. De bijdragen van de bedrijven zijn dan bedoeld om parkeerplaatsen elders binnen acceptabele afstand te realiseren. Afkoop kan slechts plaatsvinden na toestemming van het college. In het kader van de planvorming voor het centrum wordt gekeken naar locaties voor parkeren en de bijdrage die het parkeerbonds kan hebben bij de realisatie. Daarbij zullen parkeerbonds en ambitie in balans moeten blijven. Dit kan gevolgen hebben voor de stortingen.

Toelichting op de financiële positie

Inleiding

In deze paragraaf wordt kort toegelicht welke uitgangspunten zijn gebruikt voor de berekeningen in deze meerjarenbegroting. Ook worden afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren toegelicht.

Indexcijfers

Voor de begroting 2027-2030 zijn de volgende indexcijfers, op basis van het Centraal Economisch Plan 2026 (gepubliceerd in voorjaar 2026), gebruikt. Dit is in lijn met de Financiële verordening 2026.

	2027	2028	2029	2030
Loonkostenindex	4,2	4,0	3,6	3,5
Materiële kostenindex	2,1	2,6	2,3	2,5
Gewogen kostenontwikkeling (t.b.v. leges en tarieven)	3,2	3,3	3,0	3,0

Rente

De rente wordt overeenkomstig de BBV-richtlijnen jaarlijks opnieuw berekend. Basis is de jaarrekening 2025 en de meerjarenraming 2026-2029. De geldende rentepercentages voor deze meerjarenbegroting 2027-2030 zijn opgenomen in de paragraaf Financiering.

Conform de nota reserves en voorzieningen 2019 rekenen we geen bespaarde rente toe aan de reserves. Dit is in lijn met de aanbevelingen van de commissie BBV. We rekenen alleen met werkelijke betaalde rente en geen fictieve rente. Het totaal van de rentelasten en rentebaten en het gebruikte rentepercentage is opgenomen in de paragraaf Financiering.

Algemene uitkering

Voor de algemene uitkering volgen we de circulaires gemeentefonds. Volgens de landelijke richtlijnen moet de begroting 2027 gebaseerd zijn op de meicirculaire of de septembercirculaire 2026. Onze voorkeur is altijd om de septembercirculaire te verwerken, om te voorkomen dat kort na het vaststellen van de begroting al een begrotingswijziging moet worden gemaakt. Door het tijdstip van verschijnen van de septembercirculaire kunnen we deze niet in de ontwerp-begroting verwerken omdat deze dan al gereed is en het besluitvormingsproces is gestart. Kort na het aanbieden van de begroting 2027 (begin oktober 2026) publiceren wij de informatie van de septembercirculaire 2026 met een voorstel tot verwerking ervan in deze begroting.

Stelposten en taakstellingen

Wij hebben geen taakstellingen begroot, wel hebben we een aantal stelposten, die nog niet bij een bepaald taakveld konden worden ondergebracht en daarom (voorlopig) op taakveld 0.8 Overige baten en lasten zijn begroot. Het gaat hierbij vooral om een stelpost voor loon- en prijsontwikkelingen.

Bijlagen

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Omschrijving	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1. Bestuur, veiligheid en dienstverlening												
0.1 Bestuur	2.774	1	-2.773	2.674	1	-2.673	2.674	1	-2.673	2.674	1	-2.673
0.2 Burgerzaken	1.194	649	-545	1.141	550	-591	1.082	458	-624	1.082	458	-624
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	2.119	36	-2.083	2.146	36	-2.110	2.148	36	-2.112	2.148	36	-2.111
1.2 Openbare orde en Veiligheid	1.313	19	-1.294	1.313	19	-1.294	1.328	19	-1.309	1.313	19	-1.294
Totaal Programma 1. Bestuur, Bestuur, veiligheid en dienstverlening	7.400	705	-6.695	7.274	607	-6.668	7.231	515	-6.717	7.216	515	-6.702
Programma 2. Sociaal domein												
0.10 Mutaties reserves programma 2	189	0	-189	291	0	-291	399	0	-399	399	0	-399
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.099	962	-4.138	5.017	976	-4.041	5.034	989	-4.045	4.936	892	-4.044
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	623	67	-556	623	67	-556	623	67	-556	623	67	-556
6.3 Inkomensregelingen	6.460	5.285	-1.175	6.460	5.285	-1.175	6.460	5.285	-1.175	6.460	5.285	-1.175
6.4 WSW en beschut werk	1.669	0	-1.669	1.666	0	-1.666	1.667	0	-1.667	1.667	0	-1.667
6.5 Arbeidsparticipatie	988	0	-988	915	0	-915	902	0	-902	885	0	-885
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1.111	0	-1.111	1.111	0	-1.111	1.111	0	-1.111	1.111	0	-1.111
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	2.552	157	-2.395	2.274	157	-2.117	1.005	157	-848	942	157	-785
6.712 Begeleiding (Wmo)	1.127	0	-1.127	1.127	0	-1.127	1.127	0	-1.127	1.127	0	-1.127
6.713 Dagbesteding (Wmo)	542	0	-542	542	0	-542	542	0	-542	542	0	-542
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	165	0	-165	165	0	-165	165	0	-165	165	0	-165
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	338	0	-338	338	0	-338	338	0	-338	338	0	-338
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	3.638	0	-3.638	3.369	0	-3.369	3.369	0	-3.369	3.369	0	-3.369
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	991	0	-991	991	0	-991	991	0	-991	991	0	-991
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	59	0	-59	59	0	-59	59	0	-59	59	0	-59
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	936	0	-936	936	0	-936	936	0	-936	936	0	-936
6.791 PGB Wmo	406	0	-406	406	0	-406	406	0	-406	406	0	-406
6.792 PGB Jeugd	462	0	-462	462	0	-462	462	0	-462	462	0	-462
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	141	0	-141	141	0	-141	141	0	-141	141	0	-141
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	225	15	-210	110	0	-110	110	0	-110	110	0	-110
6.821 Jeugdbescherming	489	0	-489	489	0	-489	489	0	-489	489	0	-489
6.822 Jeugdreclassering	78	0	-78	78	0	-78	78	0	-78	78	0	-78
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	46	0	-46	46	0	-46	46	0	-46	46	0	-46
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	288	0	-288	288	0	-288	288	0	-288	288	0	-288
7.1 Volksgezondheid	1.329	163	-1.166	1.390	196	-1.194	1.448	226	-1.222	1.251	0	-1.251
Totaal Programma 2. Sociaal domein	29.951	6.649	-23.303	29.295	6.681	-22.614	28.198	6.724	-21.474	27.823	6.401	-21.422
Programma 3. Samenleving												
0.10 Mutaties reserves programma 3	0	246	246	0	206	206	0	206	206	0	206	206
4.1 Openbaar basisonderwijs	54	0	-54	54	0	-54	54	0	-54	54	0	-54
4.2 Onderwijshuisvesting	1.196	126	-1.070	1.275	126	-1.149	1.285	126	-1.159	1.299	126	-1.173
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	897	114	-783	882	114	-768	882	114	-768	882	114	-768
5.1 Sportbeleid en activering	30	0	-30	30	0	-30	30	0	-30	30	0	-30
5.2 Sportaccommodaties	1.499	180	-1.318	1.921	158	-1.763	2.055	158	-1.897	2.052	158	-1.894

Omschrijving	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.542	18	-1.524	1.537	18	-1.519	1.532	18	-1.514	1.527	18	-1.509
5.4 Musea	53	0	-53	53	0	-53	53	0	-53	53	0	-53
5.5 Cultureel erfgoed	157	0	-157	157	0	-157	157	0	-157	157	0	-157
5.6 Media	619	0	-619	619	0	-619	619	0	-619	619	0	-619
Totaal Programma 3. Samenleving	6.045	684	-5.361	6.528	622	-5.906	6.666	622	-6.044	6.672	622	-6.051
Programma 4. Leefomgeving												
0.10 Mutaties reserves programma 4	0	359	359	0	276	276	0	241	241	0	241	241
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	128	182	53	128	182	53	128	182	53	128	182	53
2.1 Verkeer en vervoer	4.341	102	-4.239	4.343	102	-4.241	4.600	102	-4.498	5.011	102	-4.909
2.2 Parkeren	96	0	-96	96	0	-96	96	0	-96	96	0	-96
2.5 Openbaar vervoer	55	0	-55	55	0	-55	55	0	-55	54	0	-54
3.1 Economische ontwikkeling	171	0	-171	171	0	-171	171	0	-171	171	0	-171
3.4 Economische promotie	285	36	-249	285	36	-249	285	36	-249	284	36	-248
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.992	0	-2.992	3.092	0	-3.092	3.176	0	-3.176	3.258	0	-3.258
7.2 Riolering	1.005	2.509	1.505	1.267	2.776	1.510	1.555	3.072	1.517	2.084	3.398	1.314
7.3 Afval	2.966	4.119	1.153	3.092	4.249	1.157	3.216	4.379	1.162	3.352	4.513	1.161
7.4 Milieubeheer	1.358	19	-1.339	1.254	19	-1.235	1.254	19	-1.235	1.254	19	-1.235
7.5 Begraafplaatsen	403	280	-123	403	280	-123	403	280	-123	402	280	-122
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.838	0	-1.838	1.759	0	-1.759	1.759	0	-1.759	1.739	0	-1.739
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.790	4.965	175	4.863	5.038	175	4.940	5.115	175	4.939	5.114	175
8.3 Wonen en bouwen	1.276	822	-455	1.739	821	-917	1.698	821	-877	1.694	821	-873
Totaal Programma 4. Leefomgeving	21.706	13.393	-8.313	22.548	13.780	-8.768	23.336	14.246	-9.090	24.466	14.705	-9.761
Programma 5. Financiën en organisatie												
0.10 Mutaties reserves programma 5	175	403	228	175	146	-29	175	146	-29	175	146	-29
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	244	0	-244	-1.608	0	1.608	-1.848	0	1.848	-1.493	0	1.493
0.4 Overhead	10.820	-2	-10.822	11.086	-2	-11.088	11.287	-2	-11.289	11.441	-2	-11.443
0.5 Treasury	161	40	-121	136	40	-96	439	40	-399	453	39	-414
0.61 OZB woningen	148	6.355	6.208	129	6.630	6.502	129	6.897	6.769	129	7.175	7.046
0.62 OZB niet-woningen	36	1.817	1.781	36	1.884	1.848	36	1.948	1.912	36	2.015	1.978
0.64 Belastingen overig	41	75	34	41	75	34	41	75	34	41	75	34
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	46.560	46.560	0	46.929	46.929	0	47.494	47.494	0	49.629	49.629
0.8 Overige baten en lasten	-49	0	49	1.753	0	-1.753	3.015	0	-3.015	4.360	0	-4.360
Totaal Programma 5. Financiën en organisatie	11.576	55.248	43.672	11.747	55.702	43.956	13.273	56.598	43.325	15.141	59.076	43.935
Totaal	76.679	76.679	0	77.391	77.391	0	78.705	78.705	0	81.319	81.319	0

Vaststellingsbesluit

Doelstellingen

Vaststellingsbesluit

Aangenomen amendementen

Doelstellingen

Aangenomen amendement